

*Załącznik do Uchwały Nr XXVII/197/21
Rady Miejskiej w Osieku z dnia 27 maja 2021 r.
w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania
Probleatów Społecznych w Gminie Osiek na Lata 2021-2026*

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE OSIEK NA LATA 2021-2026**

Spis treści

Wstęp	4
Wprowadzenie	6
Rozdział I. Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osiek na lata 2021-2026	6
1. Źródła podstawowe	6
1.1.1. Akty prawne regulujące problematykę pomocy społecznej	6
1.1.2. Zgodność z dokumentami programowymi na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym	8
1.1.3. Zgodność z dokumentami programowymi	9
1.2. Zadania gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	10
1.2.1. Organizacja i funkcjonowanie pomocy społecznej na terenie gminy Osiek	12
1.2.2. Organizacje wspierające działania pomocy społecznej na terenie gminy Osiek	17
Diagnoza	24
Rozdział II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem strategii	24
2.1. Położenie	24
2.2. Charakterystyka gminy	25
Rozdział III. Diagnoza Sytuacji Społecznej	31
3.1. Rynek pracy. Bezrobocie.....	32
3.2. Ubóstwo	34
3.3. Niepełnosprawność i długotrwała choroba	36
3.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego	37
3.5. Inne dysfunkcje w rodzinach klientów pomocy społecznej	40
3.5.1. Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	40
3.5.2. Uzależnienia od alkoholu	40
3.5.3 Narkomania	42
3.5.4. Przemoc w rodzinie	44
3.5.5. Bezdomność	46
3.5.6. Dożywianie	47
3.6. Podsumowanie	48
Rozdział IV. Analiza SWOT	55
Realizacja Strategii	61
Rozdział V. Misja, wizja rozwiązywania problemów	61
Rozdział VI. Obszary priorytetowe, cele strategiczne, cele operacyjne i zadania	62
6.1. Obszar problemowy I: rodzina	62

6.2. Obszar problemowy II: Przeciwdziałania bezrobociu, ubóstwu i wykluczeniu społecznemu	71
6.3. Obszar problemowy III: Niepełnosprawność i osoby starsze	76
Rozdział VII Źródła finansowania	82
7.1. Ramy finansowe działalności OPS Osiek	82
7.1.1. Analiza wydatków OPS w Gminie Osiek	82
7.2. Źródła finansowania	87
Rozdział VIII. System wdrażania strategii	92
8.1. Harmonogram wdrażania strategii	92
8.2. Sposoby monitorowania, ewaluacji i komunikacji społecznej	93
8.2.1. Monitoring	93
8.2.2. Komunikacja społeczna i promocja strategii	94
8.2.3. Zmiany strategii	95
Rozdział IX. Podsumowanie i wnioski	96
Rozdział X. Szczegółowe wyniki badań opinii społecznych w sprawie problemów społecznych gminy	98
Źródła danych	106

WSTĘP

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzająca do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądaných struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej do realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Samorząd gminny powinien dążyć do poprawy warunków życia mieszkańców gminy. Na poziomie zarządzania lokalnego, w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych. Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi, zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej. Diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz określenie planu działań w dłuższej perspektywie są niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji polityki społecznej w gminie. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi dokument, który umożliwi spełnienie powyższych warunków. Strategia rozwiązywania problemów społecznych składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

- **Część wprowadzająca** zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.
- **Część diagnostyczno-analityczna** zawiera informacje ogólne dotyczące Gminy Osiek oraz diagnozę problemów społecznych, która została oparta na badaniu źródeł, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT).

Diagnoza problemów społecznych została przeprowadzona z uwzględnieniem danych za lata 2021 – 2026. Analizy problemów społecznych dokonano w następujących obszarach:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba,
- opieka nad dzieckiem i rodziną,
- przemoc w rodzinie,
- uzależnienia,
- zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa (np. klęski żywiołowe),
- niekorzystne zjawiska demograficzne,
- przestępczość.

Niniejsza strategia została opracowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku. Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Miasta i Gminy, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku, Powiatowy Urząd Pracy w Staszowie, placówki oświatowe z terenu gminy Osiek, MGZOZ w Osieku, Komisariat Policji w Połańcu oraz wyniki anonimowych ankiet na temat występujących w gminie problemów i oczekiwań.

Elementem uspołecznienia procesu budowy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Osiek było także przeprowadzenie badania ankietowego skierowanego do osób zainteresowanych

uczestnictwem w życiu społecznym gminy. Na terenie gminy przeprowadzono 35 ankiet z mężczyznami i kobietami w przedziale wiekowym 18–64 lata. Założenie zakładało dobór przypadkowy próby mieszkańców gminy. Badanie metodą kwestionariusza ankiety odbywało się od 10.12.2020 do 24.12.2020r.

➔ **Część programowa** zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

Stale wzrasta zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, co spowodowane jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak redukcja zatrudnienia, deficyt nowych miejsc pracy, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób niepełnosprawnych. W celu ich realizacji powstały, bądź zostały znowelizowane akty prawne, a wśród nich art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1876) zobowiązujący samorząd gminy do opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W myśl nowej strategii zinstytucjonalizowana pomoc społeczna oferuje pomoc finansową i materialną, jako instrument początkujący proces, umożliwiający osobom i rodzinom przewyższanie ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać we własnym zakresie. Działania te opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej, jako całości; w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb społecznych.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach konsultacyjnych uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2021-2026. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m. in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych. Tylko skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczeniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

WPROWADZENIE

ROZDZIAŁ I. Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osiek na lata 2021-2026

1. 1. Źródła i podstawy prawne

Obecnie wiele aktów prawnych reguluje zadania szeroko pojętej pomocy społecznej oraz innych dziedzin ze sfery społecznej takich jak : edukacja, zdrowie, rynek pracy, sport, kultura itd. Większość zadań realizowana jest przez samorządy terytorialne z dochodów własnych, subwencji i dotacji. Do realizacji zadań przewidziano również liczne programy m. in. takie jak :

- wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji (KPPUiWS)
- krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- program opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym min. Karta Dużej Rodziny, Program „500plus”, „Dobry Start”
- Program pomocy osobom bezdomnym „Pokonać bezdomność”

Poza programami wynikającymi z przepisów ustawowych opracowano szereg programów resortowych, których powodzenie jest możliwe wyłącznie przy zaangażowaniu władz lokalnych, a nie tylko instytucji rządowych.

Samorządy mają również obowiązek opracowywania własnych programów takich m. in. jak:

- program współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- ocena zasobów pomocy społecznej,
- gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Gminny program wspierania rodziny

Wielkość i różnorodność programów kierowanych do społeczności lokalnych wymaga sprawnej koordynacji. Wydaje się, że naturalnym narzędziem do realizacji tych celów może być także strategia rozwiązywania problemów społecznych.

1. 1. 1. Akty prawne regulujące problematykę pomocy społecznej

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020r., poz.1876.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Opracowując **Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Osiek na lata 2021 - 2026** opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ niżej wymienione, następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2020 r. poz. 713)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U z 2020 r. , poz. 1876)
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 426)
4. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. 2020 poz.176)
5. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020r., poz. 149)
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. Z 2020 poz.218)
7. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2020 poz. 1398)
8. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2020zr., poz. 821)
9. Ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. 2020 poz. 326)
10. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. O Karcie Dużej Rodziny (Dz. 2020 poz. 1348)
11. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2019 poz. 2277)
12. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2019 poz.852)
13. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2020 poz.685)
14. Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U.2020 poz. 266)
15. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2020 poz. 1057 z zm.)
16. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2020 poz. 111)
17. Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. O wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 1329)
18. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. 2019 poz. 2407)
19. Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 1427)
20. Ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007r. (t.j. Dz. U. Z 2020 poz. 808)
21. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy, o zmianie Kodeksu Cywilnego (t.j. Dz. U. 2020 poz. 611),
22. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U 2020 poz. 1359),
23. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 1740)

24. Ustawa z dnia 04 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów(t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 567)
25. Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 01 sierpnia 1997 roku Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. Nr 50 poz. 475)
26. Ustawa z dnia 24 stycznia 1991 roku o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (t.j. Dz. U. Z 2020r., 517)
27. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 roku kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 256.)
28. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575).
29. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 kwietnia 1997r. (t.j. Dz. U. 1997 Nr 78 poz. 483)

1. 1. 2. Zgodność z dokumentami programowymi na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym.

▪ KONTEKST EUROPEJSKI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osiek na lata 2021-2026, w generalnych zasadach jest dokumentem zgodnym z założeniami polityki społecznej UE, co stwarza możliwości korzystania z funduszy unijnych skierowanych na rozwiązanie różnych problemów społecznych.

Politykę społeczną Wspólnoty Europejskiej określają traktaty i inne dokumenty odnoszące się do zagadnień społecznych. Najważniejsze z nich to: Wspólnotowa Karta Praw Socjalnych Pracowników, Europejska Strategia Zatrudnienia, która ma fundamentalne znaczenie dla zastosowania, stale aktualizowanego Europejskiego Funduszu Społecznego – głównego źródła finansowania problemów społecznych. Głównym założeniem polityki społecznej UE jest zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego metodą otwartej koordynacji (open metod of coordination – OMC). W ramach OMC, podstawowe cele dla wszystkich krajów są ustalane wspólnie, a następnie przedkładane na strategię poszczególnych państw. Europejska Agenda Społeczna wyznacza główne cele w odniesieniu do zwalczania wykluczenia społecznego i ubóstwa, będące podstawą Krajowych Planów Działania na rzecz Integracji Społecznej.

Generalnie europejska strategia zasadza się na integracji społecznej prowadzącej do osiągnięcia najbardziej konkurencyjnej i dynamicznej gospodarki świata opartej na wiedzy, w której wzrost gospodarczy osiągnięty zostanie dzięki większej ilości miejsc pracy i większej spójności społecznej.

- **Strategia Polityki Społecznej otworzyła Polsce dostęp do najważniejszego instrumentu finansowego, jakim jest Europejski Fundusz Społeczny.** Zadania realizowane przez fundusz sprowadzają się do:
 - aktywnych form zwalczania bezrobocia,
 - przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
 - promowanie i oprawa kształcenia ustawicznego,
 - doskonalenie kadry i rozwój przedsiębiorczości,
 - aktywizacji zawodowej kobiet.
- **EUROPA 2020 – jest strategią gospodarczą Unii Europejskiej.** Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną

▪ KONTEKST KRAJOWY

Na płaszczyźnie krajowej *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osiek na lata 2021-2026*, zgodna jest w swych założeniach i proponowanych kierunkach działań z następującymi dokumentami:

- 1) Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030
- 2) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030
- 3) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023r.
- 4) Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023
- 5) Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji (KPPUiWS)
- 6) Krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- 7) Program Karta Dużej Rodziny, Program „500plus”
- 8) Program pomocy osobom bezdomnym „Pokonać bezdomność”
- 9) Narodowy Program Zdrowia 2021-2025
- 10) Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii
- 11) Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 12) Program „Wspieraj Seniora”
- 13) Opieka 75+
- 14) Program Od zależności ku samodzielności
- 15) Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030

Poza programami wynikającymi z przepisów ustawowych opracowano szereg programów resortowych, których powodzenie jest możliwe wyłącznie przy zaangażowaniu władz lokalnych, a nie tylko instytucji rządowych

1. 1. 3. Zgodność z regionalnymi dokumentami programowymi.

▪ KONTEKST REGIONALNY

Przyjęte w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osiek na lata 2021-2026*, cele zgodne są z założeniami polityki województwa świętokrzyskiego oraz Gminy Osiek, wpisują się w niżej wymienione Programy:

- 1) Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego
- 2) Strategia Rozwoju Gminy Osiek
- 3) Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Osiek na lata 2020-2026
- 4) Gminny Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
- 5) Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Osiek
- 6) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
- 7) Gminny Program Ochrony w zakresie dożywiania „Posiłki w szkole i w domu” w Gminie Osiek na lata 2019-2023

1. 2. Zadania gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, zwana dalej Ustawą, określa warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej, poprzez:

- ustalenie zadań w zakresie pomocy społecznej;
- wskazanie rodzajów świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- określenie zasad organizacji pomocy społecznej;
- ustalenie zasad i trybu postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Według Ustawy pomocy udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,

- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zgodnie z ustawą do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1. Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
2. Sporządzenie oceny w zakresie pomocy społecznej,
3. Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
4. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
5. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
6. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
7. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach finansowanych ze środków publicznych,
8. Przyznawanie zasiłków celowych
9. Opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
10. Praca socjalna,
11. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
12. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
13. Dożywianie dzieci,
14. Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
15. Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
16. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
17. Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
18. Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników
19. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
20. Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ponadto do zadań własnych gminy należy:

1. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
2. Przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
3. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
4. Podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
5. Współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Osiek

1. 2. 1. Organizacja i funkcjonowanie pomocy społecznej na terenie gminy Osiek

Ośrodek Pomocy Społecznej jest podstawą jednostką organizacyjną wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej, swoim działaniem obejmuje obszar Gminy. Zajmuje się organizowaniem pomocy społecznej w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku jest samorządową jednostką finansów publicznych działającą na podstawie statutu.

Podstawą gospodarki jednostki jest plan finansowy Ośrodka Pomocy Społecznej wynikający z budżetu gminy.

Wydatki jednostki w oparciu o plan finansowy, dokonywane są w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów, w wysokościach oraz terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań, na podstawie umów zawartych w następstwie postępowań określonych w przepisach o zamówieniach publicznych.

Pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej jest nakierowana także na pobudzanie aktywności i zaradności wśród beneficjentów Ośrodka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Osiek działa na podstawie następujących przepisów:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej
3. Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych,
4. Ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
5. Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
6. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
7. Innych ustaw określających zadania z zakresu pomocy społecznej.
8. Statutu Ośrodka zatwierdzonego Uchwałą Rady Gminy Osiek.

OPS nastawiony jest głównie na zapobieganie niepożądanym zmianom, rozwijanie umiejętności rodzicielskich w konsekwencji poprawę jakości życia dzieci i rodzin.

Do zadań własnych realizowanych przez OPS należy w szczególności:

- prowadzenie postępowań oraz wypłacanie przyznanych w drodze decyzji administracyjnej zasiłków stałych, okresowych, celowych, specjalnych celowych, oraz świadczeń pieniężnych na zakup żywności,
- przyznawanie decyzją świadczeń niepieniężnych tj. posiłków dla dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach i opłacanie ich kosztów, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi z dzieckiem autystycznym w miejscu zamieszkania dziecka, usługi opiekuńcze świadczone przez opiekunkę środowiskową, pomoc w formie pracy socjalnej, poradnictwo specjalistyczne,
- kierowanie do domów pomocy społecznej, schronisk, noclegowni oraz opłacanie ich pobytu w części lub w całości,
- opłacanie składek emerytalno- rentowych oraz zdrowotnych za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekuna oraz składek zdrowotnych za osoby pobierające zasiłek stały nie mające uprawnień do ubezpieczeń z innego tytułu,
- wypłacanie wynagrodzeń przyznanych opiekunowi przez sąd opiekuńczy za sprawowanie opieki,
- potwierdzenie prawa do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych,
- świadczenie usług opiekuńczych dla osoby samotnej z powodu wieku i choroby oraz dla osoby niepełnosprawnej,
- praca socjalna,
- realizacja zadań i celów określonych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Osiek,
- realizacja programów, w tym osłonowych, wynikających z rozeznaczonych potrzeb tj. Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Osiek oraz Programu Wspierania Rodziny,
- obsługa administracyjno- techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- przyznawanie prawa do świadczeń rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłków opiekuńczego, zasiłków dla opiekuna i świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz ich wypłacanie,
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,
- podejmowanie działań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, współpraca z instytucjami realizującymi zadania w zakresie wspierania rodziny,
- realizacja zadań z zakresu rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”,
- realizacja zadań z zakresu rządowego programu dla rodzin 500plus,
- realizacja zadań wynikających z ustawy „Za życiem”,
- Realizacja świadczeń „Dobry Start”,
- pomoc socjalna stypendia socjalne.

ŚWIETLICA SOCJOTERAPEUTYCZNA

W 2019 roku na zajęcia w świetlicy socjoterapeutycznej uczęszczało ok 56 dzieci z terenu Miasta i Gminy Osiek (Suchowola, Pliskowola, Trzcianka, Sworoń, Szwagrow, Tursko Wielkie, Strużki i Ossala).

Przez cały rok odbywały się zajęcia dostosowane do potrzeb dzieci m.in. zajęcia edukacyjne, wyrównawcze, wychowawczo – profilaktyczne i socjoterapeutyczne. Podczas zajęć dzieci zawsze otrzymują posiłek. Dzieciom przebywającym w świetlicy oferuje się uczestnictwo w różnorodnych formach zajęć, organizowane są między innymi:

- zajęcia plastyczno-manualne: rysowanie ołówkiem, kredkami, malowanie farbami, wycinanki, wydzieranki, wyklejanki, lepienie z plasteliny, masy solnej, wykonywanie kartek okolicznościowych różnymi technikami, itp.;
- zajęcia dydaktyczne: zabawy słowne, krzyżówki, rebusy, zgadywanki, zabawy matematyczne, doskonalenie czytania;
- zajęcia rekreacyjno-ruchowe: zabawy ruchowe na świeżym powietrzu, spacer, zabawy w grupach, ćwiczenia doskonalące sprawność fizyczną, turnieje sprawnościowe;
- zajęcia z wykorzystaniem środków audiowizualnych: oglądanie bajek i filmów edukacyjnych;

W czasie ferii zimowych 18 dzieci uczestniczyło w zimowisku w Szczawnicy, podczas którego odbyły się wycieczki piesze, kulig, warsztaty malowania koszulek i decoupage, zwiedzanie zamku w Niedzicy oraz wycieczka autokarowa na Słowację i spacer do Lodowej Świątyni. Pozostałe dzieci uczestniczyły w wycieczce na lodowisko i do kina w Rzeszowie. Wszystkie dzieci uczestniczyły w wypoczynku letnim. Grupa starsza wzięła udział w 3 dniowym wyjeździe do Zakopanego, podczas którego odbyła wycieczkę górską do Doliny Gąsienicowej. Podczas wyjazdu odbyły się również warsztaty malowania na kamieniach, gry planszowe oraz konkurs wiedzy. Dzieci odwiedziły także park linowy na Gubałówce i Termy w Białce Tatrzańskiej. Grupa średnia i młodsza była na wycieczce Parku Wodnym w Krakowie i Kopalni Soli w Wieliczce. W ramach współpracy z firmą Vestor w listopadzie odbył się teatrzyk i zabawa dla dzieci. Świetlica Socjoterapeutyczna brała udział w konkursie organizowanym przez Fundację TESCO, a wygrane środki finansowe zostały przeznaczone na wyjazd mikołajkowy do kina w Stalowej Woli. Świetlica co roku również bierze udział w kiermaszach świątecznych organizowanych przez MGOK w Osieku, tam można podziwiać efekty twórczego zaangażowania dzieci uczestniczących w zajęciach na świetlicy. Wychowawcy w świetlicy wspierają dzieci, zapewniają im opiekę oraz pomoc w nauce, są otwarci na potrzeby dzieci i młodzieży.

W 2020 roku świetlica socjoterapeutyczna w Osieku brała udział w konkursie Turnus Uśmiechu Fundacji ING dzieciom, podopieczni uczęszczający do świetlicy socjoterapeutycznej w Osieku skorzystali z bezpłatnych kolonii letnich w Wiśle. Świetlica przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Gminie Osiek jest jedyną świetlicą socjoterapeutyczną w powiecie staszowskim.

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Podczas II konferencji poświęconej problematyce przemocy w rodzinie, która odbyła się w grudniu 1995 roku w siedzibie Sejmu RP została przyjęta Polska Deklaracja w Sprawie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Do dziś jest aktualna i dobrze określa misję w tym zakresie. „Przemoc w rodzinie jest szczególnie drastycznym problemem w naszym kraju. Sprzyja jej bierność obywateli i bezsilność służb publicznych. Dlatego wzywamy parlament, administrację rządową i samorządową, sądownictwo, prokuraturę, mass media oraz wszystkich obywateli Rzeczypospolitej Polskiej do przeciwdziałania przemocy i postępowania zgodnie z następującymi zasadami etycznymi:

KAŻDY CZŁOWIEK ma prawo do życia w środowisku rodzinnym, wolnym od przemocy, która jest naruszaniem praw i dóbr osobistych

- **CZŁOWIEK** doświadczający przemocy nie może być za nią obwiniany
- **DZIECI I MŁODZIEŻ** mają prawo do wzrastania w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić
- **KAŻDY CZŁOWIEK** doświadczający przemocy ma prawo do pomocy prawnej, socjalnej, psychologicznej i medycznej, bez naruszania jego godności osobistej o zapewnić
- **KAŻDY CZŁOWIEK** ma prawo do wiedzy potrzebnej do radzenia sobie z przemocą
- **KAŻDY CZŁOWIEK** ma prawo do przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- **KAŻDY CZŁOWIEK** ma obowiązek udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie”¹

Rok 2010 można uznać za przełomowy, w tym właśnie roku weszła w życie duża nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Nakazywała ona ustanowienie w każdej gminie zespołu interdyscyplinarnego, w którego skład wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, oraz gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Przewidziano również obowiązkowy udział kuratorów sądowych oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych. Zespoły we wskazanym składzie mają za zadanie koordynować prace poszczególnych elementów systemu oraz inicjować przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w środowiskach zagrożonych przemocą, a także w indywidualnych przypadkach wstępowania przemocy.

W związku z art. 6, ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 poz. 218) Burmistrz Miasta i Gminy Osiek z dniem 18 sierpnia 2017r. powołał *Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy* do realizacji zadań objętych programem przeciwdziałania przemocy w rodzinie, którego obsługą zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej. Zespół interdyscyplinarny składa się z przedstawicieli Policji, Służby Zdrowia, Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Gminie Osiek Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Razem w Przyszłość Ossala, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Staszowie oraz Prokuratury Rejonowej w Staszowie. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw wprowadza jako zadanie własne każdej gminy, obowiązek tworzenia zespołu interdyscyplinarnego. Zgodnie z ustawą zespół interdyscyplinarny stanowi element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i jest metodą pracy w tym obszarze, opartą na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy. Zespół interdyscyplinarny to grupa współpracujących ze sobą profesjonalistów (reprezentujących różne środowiska), działająca w sposób skoordynowany w celu skutecznego reagowania na informacje o przemocy w rodzinie. W szerszym znaczeniu zespół interdyscyplinarny kształtuje zasady pomocy dzieciom i rodzinom na danym terenie i tworzy warunki umożliwiające stworzenie interdyscyplinarnego systemu tej pomocy.

Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań członków zespołu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,

¹ Niebieska historia 25 lat systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie str. 3

- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Osiek.

KOMISJA DS. PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – do ich zadań należy inicjowanie działań w zakresie zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu w szczególności dla dzieci i młodzieży. Podejmowanie czynności zmierzających do poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Szczegółowy zakres działań KdsPiRPA obejmuje:

1. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych współuzależnionych, w tym:

– dokonywanie analizy potrzeb w tym zakresie,

2. Udzielanie osobom uzależnionym i członkom ich rodzin pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcie terapią,
- motywowanie i zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- kierowanie do biegłych w przedmiocie orzekania o uzależnieniu,
- kierowanie spraw do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- podejmowanie działań zmierzających zapobieganiu przemocy w rodzinie,
- kierowanie osób uzależnionych i uwikłanych w przemoc domową do specjalistów i instytucji świadczących usługi specjalistyczne,
- inicjowanie działań zmierzających do animacji i aktywizacji środowiska lokalnego w niesienie pomocy osobom z problemem alkoholowym i problemem przemocy,
- inicjowanie i organizacja szkoleń, debat i konferencji w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,
- organizowanie pomocy dzieciom ze środowisk zagrożonych marginalizacją, ze szczególnym uwzględnieniem problemów alkoholowych.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy:

- inicjowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży,
- inicjowanie i prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej,
- podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym ze szczególnym naciskiem na promocję

zdrowego stylu życia, kierowanych do dzieci i młodzieży oraz rodziców,

- organizacja lokalnych imprez profilaktycznych (popularno-naukowych, sportowych, kulturalnych i artystycznych),
- wspieranie realizacji pozalekcyjnych programów sportowych, opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

4. Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu:

- prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
- prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż.

5. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie:

- organizacja i współorganizacja szkoleń, debat, konferencji i imprez profilaktycznych,
- prowadzenie działań o charakterze interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania i usuwania skutków problemów uzależnień i przemocy.

1. 2. 2. Organizacje wspierające działania pomocy społecznej na terenie gminy Osiek.

Instytucje działające w zakresie kultury i sportu.

KULTURA

Gmina Osiek to również miejsce kultury i zabytków. Opiekę kulturalną nad mieszkańcami Gminy Osiek sprawuje

Miejsko -Gminny Ośrodek Kultury w Osieku.

Podstawowym zadaniem Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury jest zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych społeczeństwa:

- a) prowadzenie pracowni artystycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- b) tworzenie i upowszechnianie scenicznych programów artystycznych,
- c) organizowanie wystaw,
- d) organizowanie konkursów w różnych dziedzinach sztuki,
- e) organizowanie koncertów, przeglądów, festiwali).

W zakresie organizacji wypoczynku i rozrywki we własnym środowisku, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury:

- Zapewnia miejsce spotkań dzieciom, młodzieży i starszym, stwarza warunki do wypoczynku i rozwoju w grupach wspólnych zainteresowań (Pracownia Aktywnej Twórczości, zespoły artystyczne) - oczywiście uwzględniając potrzeby poszczególnych grup odbiorców (młodzież, dzieci, osoby starsze);
- Stwarza warunki kulturalnej zabawy i życia towarzyskiego poprzez organizowanie dyskotek, zabaw tanecznych, konkursów - podejmując jednocześnie problemy kultury życia towarzyskiego, stosunków międzyludzkich itp.;
- Rozwija różne formy turystyki, rekreacji ruchowej, w okresie lata licznie organizuje imprezy plenerowe, rajdy oraz wycieczki rowerowe;

- Współdziała z organizacjami sportowymi w przygotowaniu programu kulturalnego w czasie zawodów, turniejów itp.
- Wspólnie ze szkołami działającymi na terenie gminy organizuje konkursy wiedzy, imprezy sportowe, itp.

Biblioteka

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspakajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwoju kultury. Biblioteka jest dostępna dla wszystkich, gromadzi i udostępnia zbiory ze wszystkich dziedzin wiedzy, służąc kształtowaniu kultury społeczeństwa, kształceniu ogólnemu i zawodowemu, wychowaniu i kulturalnej rozrywce. Miejsko Gminna Biblioteka Publiczna w Osieku służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwoju kultury. Biblioteka jest dostępna dla wszystkich, gromadzi i udostępnia zbiory ze wszystkich dziedzin wiedzy, służąc kształtowaniu kultury społeczeństwa, kształceniu ogólnemu i zawodowemu, wychowaniu i kulturalnej rozrywce.

Do szczegółowych zadań Biblioteki należy:

- Gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie księgozbioru,
- Wypożyczanie zbiorów do domu i udostępnianie precyzyjne
- Ochrona zbiorów i konserwacja
- Działalność informacyjna
- Gromadzenie dokumentów życia społecznego
- Zajęcia dla różnych grup wiekowych ze szczególnym uwzględnieniem przedszkolaków, dzieci i młodzieży szkół podstawowych, gimnazjum
- Oferta dla dorosłych czytelników (Dyskusyjny Klub Książki, czytelnia komputerowa, wystawy, prelekcje, itp.)

DKK w Osieku

Dyskusyjny Klub Książki w Osieku działa w Osieku od 2013 roku. Są to comiesięczne spotkania miłośników literatury. DKK finansowane jest z Instytutu Książki, a organizatorami są Wojewódzkie Biblioteki Publiczne (w wypadku DKK w Osieku jest to WBP w Kielcach). Kluby otrzymują pakiet książek z WBP, książki są omawiane na spotkaniach, następnie przesyłane do kolejnych klubów z województwa świętokrzyskiego.

Nagrodą i wyróżnieniem za działalność DKK jest możliwość spotkań autorskich, które odbywają się w danym klubie. Do tej pory w Osieku gościli: Katarzyna Surmiak-Domańska, Jakub Małecki i Magdalena Grzebałkowska.

SPORT

Miejski Klub Sportowy „Piast” Osiek działa od 1985 roku i systematycznie, nieprzerwanie zajmuje się popularyzowaniem piłki nożnej wśród dorosłych mieszkańców w Mieście i Gminie Osiek. Klub Sportowy „Piast” Osiek prowadzi sekcję piłki nożnej i aktualnie posiada drużynę „seniorów” występującą w klasie „A” grupa III Świętokrzyskiego Związku Piłki Nożnej w Kielcach Podokręg -Sandomierz oraz 3 grupy młodzieżowe. Treningi drużyna „seniorów” MKS „Piast” Osiek odbywały się 2 razy tygodniowo. W roku 2019

w okresie przygotowawczym zespół rozegrał 6 meczów kontrolnych. Po przerwie wakacyjnej „seniorzy” wznowili treningi. Rozegrano 5 sparingów oraz 11 meczy mistrzowskich w rundzie jesiennej 2019 roku. Zajęcia trwały do 30-11-2019 r. Drużyna Młodzików Starszych rocznik 2006 i młodszy przygotowani przez trenera UEFA – C rozegrała 10 meczy w gr. D1 Podokręgu Sandomierz. Ponadto uczestniczyli w halowym turnieju piłki nożnej, który odbył się w Dwikozach, gdzie zajęli II miejsce oraz rozegrali 2 mecze sparingowe. W grupie licencyjnej H Podokręgu Sandomierz odbyło się IV turnieje piłki nożnej w tym jeden na boisku sztucznym w Osieku. Odbyły się w sumie 22 mecze zajęli II miejsce zdobywając 22 pkt.,. Orlika młodszego rocznik 2009 szkolił trener UEFA – B, drużyna uczestniczyła w V turniejach piłki nożnej, jeden z nich odbył się w Osieku wzięli sportowcy udział w międzynarodowym turnieju w Mielcu zajmując IV miejsce . W roczniku 2009 trenowało w sumie 21 piłkarzy. Najmłodsze grupy młodzieżowe roczniki 2010/11(18 osób) i 2012/13(13 osób) szkolił trener UEFFA C. Drużyny rozegrały 2 sparingi i jeden turniej w Połańcu Zajęcia szkoleniowe wszystkich grup młodzieżowych trwały do końca czerwca br. Orlik starszy 2009 Gr. 8 Podokręg Sandomierz, rozegrał V turniejów piłki nożnej, jeden z nich odbył się w Osieku na boisku sztucznym i w hali w Osieku odbył się turniej o puchar Prezesa ŚZPN Kielce. Orlik młodszy 2010/11 brał udział w V turniejach, jeden odbył się w Osieku. Żak młodszy 2012/13 uczestniczył w IV turniejach, jeden z nich odbył na stadionie w Osieku (Rytwiany , Połaniec , Staszów i Osiek). Zorganizowano wyjazd na mecz towarzyski kobiet Polska – Brazylia, który odbył się na stadionie Suzuki Arena Kielce.

Opieka zdrowotna

W gminie Osiek funkcjonuje jeden Miejsko-Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, który posiada filię w Tursku Wielkim. Zakład prowadzi działalność leczniczą na rzecz pacjentów przebywających na terenie RP, przy czym podstawowym obszarem udzielania świadczeń zdrowotnych jest Gmina Osiek.

Do zadań SP ZOZ w Osieku należy w szczególności:

- udzielanie porad lekarskich i porad w domu chorego,
- dokonywanie oceny stanu zdrowia ludności rejonu oraz określenie potrzeb w zakresie ich zaspokajania,
- objęcie opieką zapobiegawczą populacji wieku rozwojowego, kobiet w ciąży, porodu i połogu oraz chorych wymagających opieki medycznej,
- prowadzenie czynnego poradnictwa,
- orzekanie o stanie zdrowia, a tym samym o czasowej niezdolności do pracy,
- prowadzenie nadzoru sanitarnego, zapobiegawczego i szerzenie oświaty, a w szczególności prowadzenie szczepień ochronnych,
- organizowanie innych form opieki medycznej w szczególnych sytuacjach,
- promocja zdrowia,
- udzielanie świadczeń pielęgniarstwa, w tym środowiskowych oraz położniczych,
- udzielanie świadczeń rehabilitacyjnych.

Celem SP ZOZ w Osieku jest stworzenie przychodni przyjaznej i bezpiecznej pacjentowi, poprzez świadczenie kompleksowych usług zdrowotnych w zakresie lekarskiej, pielęgniarskiej i położniczej podstawowej opieki zdrowotnej, specjalistycznej opieki ginekologicznej oraz fizjoterapii ambulatoryjnej. W Ośrodku Zdrowia znajduje się także gabinet stomatologiczny.

W budynku przychodni znajduje się także Apteka. Na terenie Gminy Osiek funkcjonują dwie Apteki.

W Osieku znajduje się także prywatny Gabinet Stomatologiczny NEVIDENT.

Oświata

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wspomaganie rozwoju oraz wyrównywaniu szans życiowych poprzez organizowanie wychowania przedszkolnego i edukacji szkolnej oraz różnych form zajęć pozaszkolnych i wypoczynku. Na terenie Gminy Osiek opieka nad najmłodszymi rozpoczyna się w przedszkolu.

Na terenie Gminy funkcjonuje Publiczne Przedszkole w Osieku, przedszkole w Suchowoli, Przedszkole w Ossali, Przedszkole w Szwagrowie, Przedszkole w Pliskowoli. Szkoły, które znajdują się na terenie Gminy Osiek to: Publiczna Szkoła Podstawowa w Osieku, Publiczna Szkoła Podstawowa w Ossali, Publiczna Szkoła Podstawowa w Suchowoli, Publiczna Szkoła Podstawowa w Pliskowoli, Publiczna Szkoła Podstawowa w Szwagrowie. Przy szkołach na terenie gminy działają świetlice szkolne.

W zakresie systemu opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują je instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe, z którymi gmina prowadzi systematyczną współpracę. Należą do nich m.in. Powiatowa Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna w Staszowie, Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy w Staszowie. Uczniowie Gminy Osiek otrzymują stypendia szkolne o charakterze socjalnym i naukowym. Uczniowie szkół z terenu Gminy Osiek korzystają także z dożywiania, które uczniom z rodzin o niskich dochodach finansuje Ośrodek Pomocy Społecznej.

ZASOBY MIESZKANIOWE

Gmina Osiek posiada lokale komunalne, na które jest coraz większe zapotrzebowanie.

W roku 2019 liczba mieszkań komunalnych wynosiła 17.

ZABYTKI

Zabytki kultury materialnej oraz miejsca związane z ważnymi wydarzeniami historycznymi, stanowią dziedzictwo kulturowe, decydujące o tożsamości kulturowej Gminy. Najważniejsze obiekty kultury w jakie wyposażony jest obszar to:

- 1. Pomnik ku czci 5 mieszkańców Niekrasowa poległych w wojnie polsko –sowieckiej 1918-1920 w miejscowości Niekrasow** (wpisany do rejestru zabytków woj. tarnobrzeskiego decyzją WKZ w Tarnobrzegu z dnia 06.03.1992r; L.dz. PSOZ-5347/a/7/92, nr rejestru 466/A, obecnie został wpisany do rejestru zabytków nieruchomości woj. świętokrzyskiego pod nr **A.859**)

2. **Najstarsza część cmentarza katolickiego w miejscowości Niekrasów** (wpisana do rejestru zabytków woj. tarnobrzeskiego decyzją WKZ w Tarnobrzegu z dnia 19.10.1989r; L.dz. KI.VI-5347/11/89, nr rejestru 345/A, obecnie został wpisany do rejestru zabytków nieruchomości woj. świętokrzyskiego pod nr **A.858**)
3. a) **Kościół parafialny pw. Nawiedzenia N.P. Marii w miejscowości Niekrasów** (uznany za zabytek decyzją WKZ w Kielcach Nr KI.4-A-2/126/57, z dnia 18.03.1957r , nr rejestru 479; wpisany do rejestru zabytków woj. kieleckiego decyzją WKZ w Kielcach z dnia 15.04.1967r; L.dz. KI.IVa-2/1/489/67, nr rejestru 489, wpisany do rejestru zabytków woj. tarnobrzeskiego decyzją WKZ w Tarnobrzegu z dnia 16.06.1977r; L.dz. KI.IV-5340/421/142/77, nr rejestru 142)
- b) **Dzwonnica w miejscowości Niekrasow** (wpisana do rejestru zabytków woj. kieleckiego decyzją WKZ w Kielcach z dnia 15.04.1967r; L.dz. KI.IVa-2/1/489/67, nr rejestru 489, wpisana do rejestru zabytków woj. tarnobrzeskiego decyzją WKZ w Tarnobrzegu z dnia 16.06.1977r; L.dz. KI.IV-5340/421/142/77, nr rejestru 142)
- Zostały obecnie, jako Zespół kościoła parafialnego pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w miejscowości Niekrasow, wpisane do rejestru zabytków nieruchomości woj. świętokrzyskiego pod nr A.857/1-2)**
4. **Kościół parafialny pw. Św. Stanisława bpa w miejscowości Osiek** (uznany za zabytek decyzją WKZ w Kielcach Nr KI.4-A-2/125/57, z dnia 18.03.1957r, nr rejestru 478; wpisany do rejestru zabytków woj. kieleckiego decyzją WKZ w Kielcach z dnia 28.10.1971r; L.dz. KI.Vb-680/623/71, nr rejestru 623, obecnie został wpisany do rejestru zabytków nieruchomości woj. świętokrzyskiego pod nr **A.860**)
5. **Stanowisko archeologiczne Tursko 1 (AZP 94-70/31)- tzw. Zamczysko Turskie** wpisane do rejestru zabytków woj. Świętokrzyskiego decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Tarnobrzegu z 2.08.1982r(l.dz.KI.VI-5350/205/270/82)
6. **Figura przydrożna Św. Jana Nepomucena**, późnobarokowa ok 1800r. położona przy tzw. Trakcie królewskim, na gruntach Parafii Rzymsko Katolickiej pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny w Niekrasowie (działka 489/1) wpisana do rejestru zabytków ruchomych woj. świętokrzyskiego **pod numerem rejestru 381 B/3**, decyzja Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach l.dz.WUOZ.5140.1.2.2016.B z dnia 26.01.2016r.
7. **Dwie figury przydrożne** przy tzw. trakcie królewskim, na gruntach Parafii Rzymsko- Katolickiej pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny w Niekrasowie, gm. Osiek, pow. staszowski,
- ⇒ **Krzyż przydrożny, późnobarokowy z ok. 1800 r**
- ⇒ **Św. Józef z Dzieciątkiem, późnobarokowy z ok. 1800r.**
- (Nr rej. Zabytków 381 B/1-2)** wpisane do rejestru zabytków ruchomych woj. świętokrzyskiego – pod numerem rejestru 381 B/1-2 decyzją l.dz.WUOZ.5140.1.10.2015.B z dnia 20.04.2015r.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Dużą wagę w rozwiązywaniu problemów społecznych i walce z najważniejszymi kwestiami społecznymi odgrywają organizacje pozarządowe. Stanowią one nieodłączny element społeczeństwa obywatelskiego.

Dzięki swej elastyczności, dobrej znajomości środowiska lokalnego i wypracowanym form działania są skuteczne i wpływają na funkcjonowanie swych klientów. Są to organizacje, które nie są nastawione na zysk, a w swej pracy w znacznej mierze opierają się na wolontariuszach. Oczywiście nie może całkowicie zwolnić państwa od odpowiedzialności za los ludzi potrzebujących pomocy. Jego rolę jest umiejętne pokierowanie całością współpracy pomiędzy sektorem publicznym, a społecznościami lokalnymi reprezentowanymi przez organizacje pozarządowe.

Najlepszą metodą takiej współpracy jest kontraktowanie usług na rzecz potrzebujących. Metoda ta stawia na równi wysiłki podejmowane przez organizacje pozarządowe z poczynaniami sektora publicznego, tworząc autentycznych partnerów w walce o zaspokojenie potrzeb najsłabszych jednostek i przywrócenie ich społeczeństwu. Działania podejmowane w zakresie rozwiązywania problemów społecznych winny być ukierunkowana na:

- bezpieczeństwo socjalne mieszkańców,
- doskonalenie systemu pomocy dziecku i rodzinie,
- doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym,
- działania prospołeczne - wolontariat,
- doskonalenie pracy socjalnej.

Na terenie Gminy Osiek funkcjonują następujące organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie „Osieczanie” - Osiek
- Stowarzyszenie rozwoju wsi Długołęka i okolicy - Długołęka
- Stowarzyszenie rozwoju wsi „Feniks” – Sworoń
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły i Wsi „Bukowianie” – Bukowa
- STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI TRZCIANKA I TRZCIANKA KOLONIA
- STOWARZYSZENIE ROZWOJU WSI OSSALA "RAZEM W PRZYSZŁOŚĆ" – Ossala
- STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU WSI PLISKOWOLA
- STOWARZYSZENIE NA RZECZ MIESZKAŃCÓW NIEKRASOWA
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Tursko Wielkie „Wszyscy Razem”
- Stowarzyszenie Razem z Bogiem

Koła Gospodyń Wiejskich

1. KGW w Trzciance Kolonii
2. KGW w Mucharzewiu
3. KGW w Strużkach
4. KGW w Niekrasowie
5. KGW w Osieku „Teraz My”
6. KGW w Lipniku Wiślanie

OCHOTNICZE STRAŻE POŻARNE:

- OSP Bukowa
- OSP Długotęka (KSRG)
- OSP Niekrasow
- OSP Osiek (KSRG)
- OSP Ossala (KSRG)
- OSP Pliskowola
- OSP Suchowola (KSRG)
- OSP Szwagrów
- OSP Tursko Wielkie (KSRG)

Celem Ochotniczej Straży Pożarnej jest:

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami,
- branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń,
- informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi,
- rozwijanie wśród członków Ochotniczej Straży Pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno - oświatowej i rozrywkowej,
- organizowanie młodzieżowych i kobiecych drużyn pożarniczych,
- organizowanie zawodów sportowych i imprez propagujących kulturę fizyczną.

DIAGNOZA

ROZDZIAŁ II. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem strategii

2. 1. Położenie, powierzchnia

Gmina Osiek jest położona w [Polsce](#) jest w woj. Świętokrzyskim. Ma ona charakter miejsko-wiejski, administracyjnie należy do powiatu staszowskiego i leży we wschodniej jego części.

Powierzchnia całkowita gminy wynosi 12933 ha z tego na grunty sołectw i miasta przypada 10316 ha, a pozostałą część stanowią lasy państwowe tj. 2617 ha.

Północna i południowo-zachodnia część gminy ma charakter leśny, wschodni rejon - z najwyższej klasy glebami ma charakter rolniczy, natomiast centrum gminy stanowi miasto Osiek - z rynkiem stanowiącym centrum miasta i gminy oraz zabytkowym kościołem.

Wsie mają charakter ulicówek, jedynie miejscowość Długołęka ma kształt podkowy gdyż położona jest wzdłuż dawnego meandru Wisły.

Administracyjnie Gmina Osiek położona jest w południowo -wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie staszowskim.

Gmina graniczy:

- od północy z gminą Staszów, gminą Koprzywnica (powiat sandomierski),
- od północnego wschodu z gminą Łoniów (powiat sandomierski),
- od wschodu (przez rz. Wisłę) z gminą Baranów Sandomierski (woj. podkarpackie, powiat tarnobrzeski),
- od południowego wschodu (przez rz. Wisłę) z gminą Padew Narodowa (woj. podkarpackie, powiat mielecki),
- od południa (przez rz. Wisłę) z gminą Gawłuszowice (woj. podkarpackie, powiat mielecki),
- od południowego zachodu z gminą Połaniec i od zachodu z gminą Rytwiany.

Gmina składa się z 17 sołectw oraz miasta Osiek. Skarpa przebiegająca wzdłuż drogi krajowej nr 79 dzieli gminę na:

część zachodnią o urozmaiconej rzeźbie terenu, w skład której wchodzi miejscowości: Osiek, Bukowa, Suchowola, Pliskowola, Niekrasow, Ossala, Ossala-Lesisko, Strużki, Tursko Wielkie,

oraz część wschodnią z miejscowościami: Długołęka, Lipnik, Trzcianka, Trzcianka-Kolonia Matiaszów, Szwagrów, Mikołajów, Nakol, Niekurza, Sworoń, Kąty.

Gmina Osiek ma 7 689 mieszkańców, z czego 49,6% stanowią kobiety, a 50,4% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 3,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,9 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.² Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 115,6osób/km².

Rys.1.Gmina Osiek na tle gmin powiatu staszowskiego

² Stan na 31.12.2019r. BDL

2. 2. Charakterystyka gminy

WALORY HISTORYCZNO – KULTUROWE

Osiek, jak również część gminy leżą na krawędzi wyżyny przylegającej do doliny Wisły, przy drodze łączącej Kraków z Sandomierzem. Najstarsze wzmianki o Gminie Osiek pochodzą z roku 1020, kiedy to król Bolesław Chrobry przyznał tę osadę Benedyktynom ze Św. Krzyża oraz określił w dokumencie fundacyjnym po raz pierwszy nazwę miejscowości jako Osiek. Przez Osiek wiódł trakt handlowy ze Śląska i Krakowa poprzez Sandomierz na Ruś i Litwę. Sprzyjało to rozwojowi osady. Powstał wówczas gród książęcy i osada targowa. W tym okresie postawiony został zamek obronny. W roku 1263 gościł na zamku książę Leszek Czarny. W roku 1270 r. król Bolesław Wstydlivy wykupił Osiek od zakonników. Częstym gościem w Gminie Osiek był król Kazimierz Wielki.

Przywilej lokacyjny (prawa miejskie) nadał Osiekowi w roku 1430 król Władysław Jagiełło, wiązało się to z licznymi przywilejami, takimi jak: prawo do cotygodniowych targów (w środy), prawo na odbywanie dwóch jarmarków trzydniowych w roku, handlu solą, a także zwolnienie od tzw. mostowego w Połańcu i targowego w Opatowie. W roku 1518 król Zygmunt I Stary potwierdził przywileje, a nawet z powodu pożaru, który dotknął miasto zwolnił je od świadczeń na rzecz państwa na okres 8 lat.

Najpomyślniejszym okresem dla rozwoju miasta był przełom wieku XVI i XVII. Rozwijał się pomyślnie handel i rzemiosło, szczególnie garncarstwo i szewstwo. W XVI wieku powstały cechy szewców, krawców, tkaczy i garncarzy. Miasto zamieszkiwało wtedy około 1000 mieszkańców. Relikty owych cechów zachowały się do dnia dzisiejszego, np.; poszczególne cechy urządzają ołtarze na uroczystość Bożego Ciała.

Począwszy od wieku XVII rozpoczął się powolny upadek znaczenia miasta. Proces ten pogłębiał się stopniowo po I rozbiórce Polski, kiedy to Osiek stał się miastem przygranicznym. W roku 1869 Osiek stracił prawa miejskie. Obydwie wojny światowe spowodowały duże zniszczenia. W czasie kampanii wrześniowej w 1939 roku wycofujące się oddziały Armii „Kraków” i Armii „Śląsk” stoczyły w Gminie Osiek zaciętą walkę z jednostkami wojsk niemieckich. Zginęło wtedy ok. 100 polskich obrońców. Zostali oni pochowani na polowym cmentarzu a następnie szczątki przeniesiono na cmentarz wojskowy w Kielcach. W roku 1990 po zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i wprowadzeniu ustawy o samorządzie terytorialnym zostają przeprowadzone pierwsze wolne wybory samorządowe.

W dniu 1 lipca 1994 roku efektem starań samorządu i lokalnej społeczności Osiek po 125 latach odzyskał prawa miejskie.

Organizacją, która liczy prawie 100 lat jest Ochotnicza Straż Pożarna. Założona została w 1810 roku i bez przerwy służy społeczeństwu.

Najważniejsze daty:

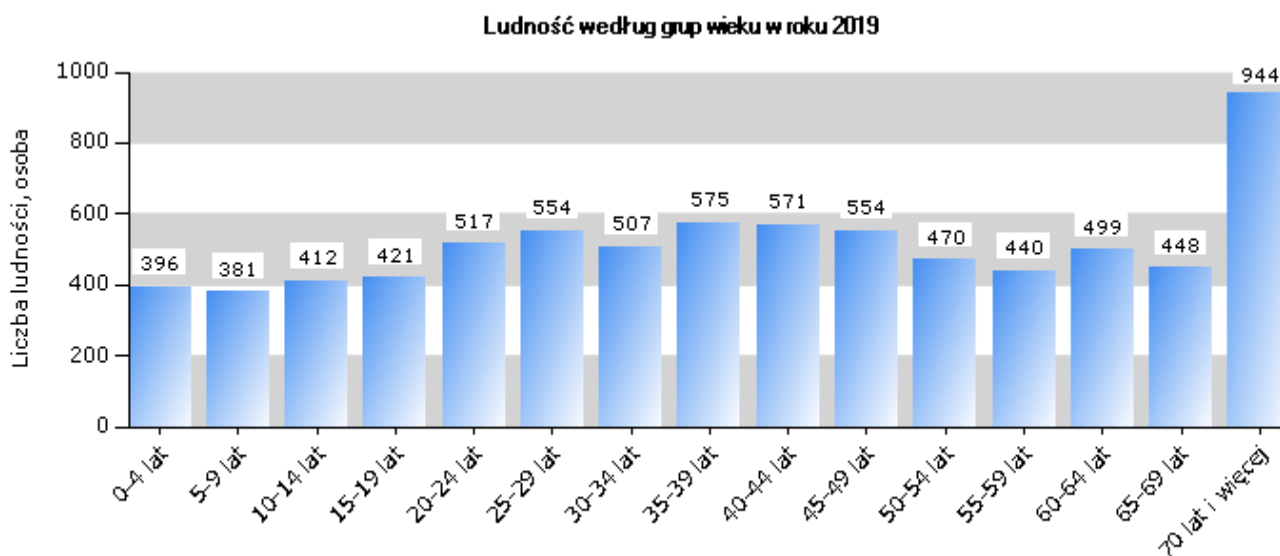
- 1430 r. - Prawa Magdeburskie dla Osieka
- 1869 r. - Utrata Praw Miejskich
- 1994 r. - Przywrócenie Praw Miejskich
- 2020 r.- Odsłonięcie pamiątkowej tablicy z okazji 1000-lecia istnienia miasta. Tablica pamiątkowa została ulokowana na Rynku w Osieku, a napis na niej głosi: 1000 LAT OSIEKA, Roku Pańskiego 1020 Bolesław Chrobry Nadał Osadę Osiek Zakonowi Benedyktynów ze Świętego Krzyża Osiek, A.D. 2020

LUDNOŚĆ

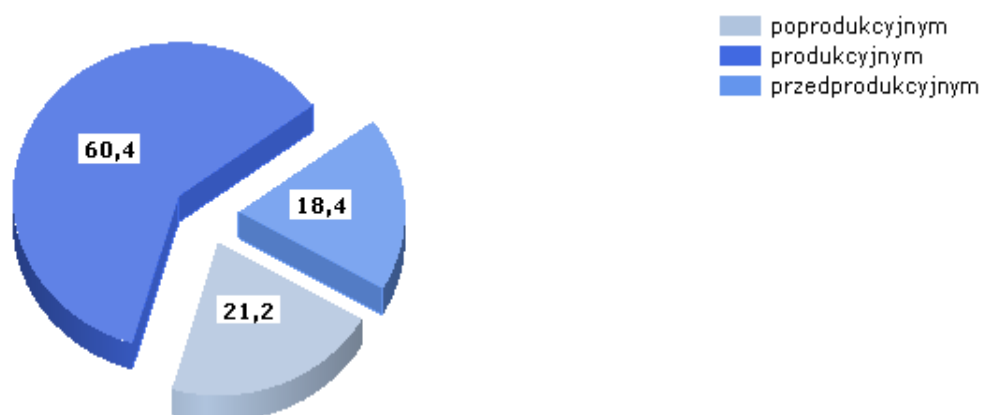
Gmina Osiek na tle gmin sąsiedzkich jak i na tle całego powiatu jest średnią gminą pod względem liczby mieszkańców. I średnią pod względem wielkości powierzchni.

Jedn. miary	2018	2019		
PODZIAŁ TERYTORIALNY (STAN W DNIU 31 XII)				
Miejscowości podstawowe ogółem	-	21	B 21	B
Sołectwa	-	17	B 17	B
Powierzchnia*	ha	12930	B 12930	B
LUDNOŚĆ (STAN W DNIU 31 XII) *				
Ludność faktycznie zamieszkała				
ogółem	osoba	7762	B 7689	B
kobiety	osoba	3843	B 3810	B
mężczyźni	osoba	3919	B 3879	B
Ludność według grup wieku:				
0-4 lat	osoba	401	B 396	B
5-9 lat	osoba	385	B 381	B
10-14 lat	osoba	407	B 412	B
15-19 lat	osoba	436	B 421	B
20-24 lat	osoba	543	B 517	B
25-29 lat	osoba	566	B 554	B
30-34 lat	osoba	533	B 507	B
35-39 lat	osoba	572	B 575	B
40-44 lat	osoba	592	B 571	B
45-49 lat	osoba	558	B 554	B
50-54 lat	osoba	441	B 470	B
55-59 lat	osoba	479	B 440	B
60-64 lat	osoba	483	B 499	B
65-69 lat	osoba	432	B 448	B
70 lat i więcej	osoba	934	B 944	B
Ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	osoba	60	B 59	B
Ludność w wieku:				
przedprodukcyjnym	osoba	1441	B 1415	B
produkcyjnym	osoba	4739	B 4646	B
poprodukcyjnym	osoba	1582	B 1628	B
W % ogółem ludność w wieku:				
przedprodukcyjnym	%	18,6	B 18,4	B
produkcyjnym	%	61,1	B 60,4	B
poprodukcyjnym	%	20,4	B 21,2	B
Wskaźniki obciążenia demograficznego				
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	63,8	B 65,5	B
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	109,8	B 115,1	B
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	33,4	B 35,0	B
Kobiety na 100 mężczyzn	osoba	98	B 98	B
Na 1000 ludności:				
zgony	-	9,81	B 9,56	B
przyrost naturalny	-	0,26	B 0,65	B
urodzenia żywe	-	10,07	B 10,20	B
małżeństwa zawarte w ciągu roku	-	6,1	B 4,3	B
Saldo migracji na pobyt stały				

3

Ludność wg kategorii wiekowej w % w roku 2019

Gmina Osiek w roku 2019 ma 7 689 mieszkańców, z czego 49,6% stanowią kobiety, a 50,4% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 3,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,9 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Osiek zawarli w 2019 roku 33 małżeństw, co odpowiada 4,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,1 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 27,9% mieszkańców gminy Osiek jest stanu wolnego, 59,0% żyje w małżeństwie, 2,7% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,8% to wdowy/wdowcy. Gmina Osiek ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 5. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,65 na 1000 mieszkańców gminy Osiek. W 2019 roku urodziło się 79 dzieci, w tym 48,1% dziewczynek i 51,9% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 372 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,94 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz porównywalny do współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2018 roku

44,5% zgonów w gminie Osiek spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 27,8% zgonów w gminie Osiek były nowotwory, a 1,6% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Osiek przypada 9.56 zgonów. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie mniej od wartości średniej dla kraju. W 2019 roku zarejestrowano 41 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 96 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Osiek -55. W tym samym roku 2 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 2 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.

60,4% mieszkańców gminy Osiek jest w wieku produkcyjnym, 18,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Liczba i płeć mieszkańców gminy Osiek (Źródło: GUS, 31.XII.2019) 7 689 Liczba mieszkańców 3 810 Kobiety 3 879 Mężczyźni Kobiety stanowią 49,6% natomiast mężczyźni 50,4% 98 Współczynnik feminizacji (Na każdych 100 mężczyzn przypada 98 kobiet) 102 Współczynnik maskulinizacji (Na każde 100 kobiet przypada 102 mężczyzn).

Wiek mieszkańców gminy Osiek

Według danych GUS na dzień 31.12.2019.r średni wiek mieszkańców Gminy Osiek wynosił 40,9 lat. Średni wiek kobiet wynosił 42,0 lat, średni wiek mężczyzn wynosił 39,8 lat.

OŚWIATA I WYCHOWANIE

1 893 mieszkańców gminy Osiek jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 917 kobiet oraz 976 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 14,0% ludności posiada wykształcenie wyższe, 1,9% wykształcenie policealne, 9,1% średnie ogólnokształcące, a 17,0% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 25,9% mieszkańców gminy Osiek, gimnazjalnym 5,8%, natomiast 24,6% podstawowym ukończonym. 1,8% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa świętokrzyskiego mieszkańcy gminy Osiek mają nieznacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Osiek największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (26,3%) oraz zasadnicze zawodowe (19,1%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,8%) oraz podstawowe ukończone (22,8%). W roku 2018 w gminie Osiek mieściło się 1 przedszkole, w którym do 5 oddziałów uczęszczało 97 dzieci (36 dziewczynek oraz 61 chłopców). Dostępnych było 97 miejsc. Dla porównania w 2008 roku w gminie Osiek mieściło się 1 przedszkole, w którym do 2 oddziałów uczęszczało 30 dzieci (15 dziewczynek oraz 15 chłopców). Dostępnych było 70 miejsc. 16,7% mieszkańców gminy Osiek w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (17,4% wśród dziewczynek i 16,1% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 686 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 2,33 dzieci w wieku przedszkolnym. Placówkę ma 5 szkół podstawowych, w których w 44 oddziałach uczyło się 546 uczniów (278 kobiet oraz 268 mężczyzn). Dla porównania w 2008 roku w gminie Osiek placówkę miało 7 szkół podstawowych, w których w 40 oddziałach uczyło się 595 uczniów (286 kobiet oraz 309 mężczyzn). W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 25,8% ludności (25,5% wśród dziewczynek i 26,1% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 12,4 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosił 85,98.

**Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych
za rok szkolny 2019/2020 w Gminie Osiek.**

W roku szkolnym 2019/2020 gmina Osiek prowadziła:

- 1 przedszkole;
- 5 szkół podstawowych;
- 1 liceum ogólnokształcące;
- 1 zasadniczą szkołę zawodową;
- 1 liceum ogólnokształcące dla dorosłych.

**Do szkół na terenie gminy Osiek w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało 830 uczniów
w 62 oddziałach, w tym:**

Nazwa szkoły		Liczba oddziałów	Ogólna liczba uczniów	W tym w klasach:								
				„0” i poniżej „0”	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Heleny i Józefa Świątyńskich w Ossali		10	134	42	8	15	10	6	6	21	15	11
Publiczna Szkoła Podstawowa w Pliskowoli		11	86	34	8	10	5	1	5	10	6	7
Publiczna Szkoła Podstawowa im. M. Konopnickiej w Suchowoli		11	114	32	15	9	9	10	6	12	10	11
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Świętego Jana Pawła II w Szwagrowie		10	116	35	10	9	10	8	8	17	7	12
Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Osieku	Publiczna Szkoła Podstawowa w Osieku	14	273	-	32	22	29	10	42	52	31	20
	Liceum Ogólnokształcące w Osieku	1	13	-	13	0	0	-	-	-	-	-
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Osieku	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Publiczne Przedszkole w Osieku	5	94	94	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło Urząd Miasta i Gminy Osiek

EDUKACYJNE GRUPY W WIEKU W GMINIE OSIEK

Populacja w wieku 3-6 lat wynosiła 16,7% 317	
Kobiety stanowiły 17,4% 160	Mężczyźni 16,1% 157
Populacja w wieku 7-12 lat 26,1% 489	
Kobiety 25,5% 234	Mężczyźni 26,1% 255
Populacja w wieku 13-15 lat 11,2% 226	
Kobiety 12,8% 117	Mężczyźni 11,2% 109
Populacja w wieku 16-18 lat 18,2% 344	
Kobiety 18,0% 165	Mężczyźni c 18,3% 179
Populacja w wieku 19-24 lat 27,3% 517	
Kobiety 26,3% 241	Mężczyźni 28,3% 276

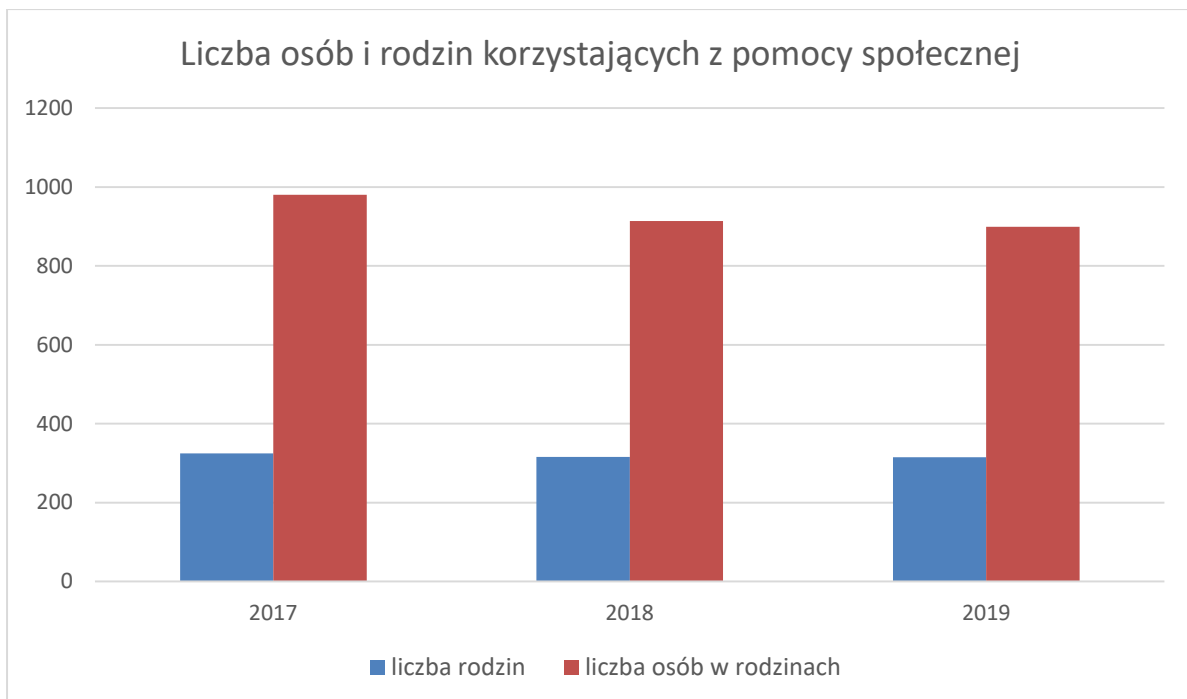
Źródło GUS 2019**Liczba placówek i miejsc dla dzieci w roku w 2019 r.**

Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbowa
Gmina	Na terenie Gminy Osiek brak jest żłobków	0
Powiat (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	2,63
Województwo (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	7,65

ROZDZIAŁ III. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2013	302	946
2014	283	905
2015	307	965
2016	326	986
2017	325	980
2018	316	914
2019	315	899

3.1. Rynek pracy. Bezrobocie

Bezrobocie to zjawisko społeczne, polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia. Stan ten spowodowany jest brakiem równowagi pomiędzy podażą pracy a popytem na pracę. W Polsce stało się kwestią społeczną, świadczy o tym dynamika, skala i struktura zjawiska. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Konsekwencją braku pracy jest też narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe itd., których rozwiązaniem zajmuje się szeroko pojęta polityka społeczna. Walka z bezrobociem możliwa jest tylko przez kompleksowe działania w sferze ekonomicznej mającej na celu wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Zadania w tej sferze koncentrują się również wokół problemu ochrony pracowników przed utratą zatrudnienia, ochrony egzystencji jednostki dotkniętej brakiem pracy oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia. Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale powinny także zachęcać do podjęcia zatrudnienia.

Na koniec grudnia 2020r. bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Staszowie było 2275 osób. W tym kobiet 1260 i mężczyzn 294, z prawem do zasiłku było 148 osób.

Gmina	Liczba bezrobotnych
Staszów	823
Połaniec	381
Osiek	299
Rytwiany	208
Bogoria	243
Łubnice	88
Oleśnica	112
Szydłów	121

Bezrobocie wśród klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Osiek.

Jak wynika z danych OPS w Gminie Osiek w ostatnich 3 latach liczba rodzin z dysfunkcją bezrobocia korzystających z pomocy społecznej zmniejsza się.

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem:

Rok	Wskaźnik
2014	72%
2015	70%
2016	66%
2017	57%
2018	53%
2019	48%

Powody udzielenia pomocy i wsparcia w 2019r.

Powody udzielania pomocy	Liczba rodzin ogółem
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	213
UBÓSTWO	168
BEZROBOCIE	143
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	101
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	57
W TYM: WIELODZIELNOŚĆ	52
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO	40
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	28
ALKOHOLIZM	13
BEZDOMNOŚĆ	7
PRZEMOC W RODZINIE	4
ZDARZENIE LOSOWE	3

W rodzinach dotkniętych problemem bezrobocia najczęściej występują następujące problemy:

- Brak środków na zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych.
- Psychospołeczne skutki bezrobocia, które najwyraźniej widoczne są u osób długotrwale bezrobotnych.
- Negatywne wzorce wychowawcze przekazywane dzieciom.

System pomocy rodzinie z problemem bezrobocia realizowany jest poprzez następujące zadania świadczone przez OPS w Gminie Osiek:

- przygotowanie i wspieranie bezrobotnego w trakcie poszukiwania pracy,
- zobowiązanie do aktywnego, dokumentowanego poszukiwania pracy,
- przyznanie świadczeń umożliwiających zaspokojenie niezbędnych potrzeb,
- niwelowanie psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin,

- zwiększanie aktywności i zaangażowania osób bezrobotnych w działaniach służących usamodzielnieniu,
- pomoc w uzyskaniu kwalifikacji dostosowanych do sytuacji na rynku pracy,
- zatrudnianie osób bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych,
- współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w celu pozyskania informacji o dostępnych ofertach pracy dla klientów OPS,
- działania podejmowane w celu redukcji psychospołecznych skutków bezrobocia, przede wszystkim ochronę dzieci przed skutkami bezrobocia rodziców poprzez zapewnienie, ciepłego posiłku w szkole, podstawowego wyposażenia do szkoły, możliwości uczestniczenia w zajęciach świetlic szkolnych.

W ramach pomocy społecznej oferowane jest również wsparcie i aktywizacja zawodowa i społeczna bezrobotnych poprzez utworzenie nowych miejsc pracy w ramach prac społecznie użytecznych zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o zatrudnieniu socjalnym.

3. 2. Ubóstwo

Definicja.

Ubóstwo to „ (...) brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek, (...) ale również nędza czyli stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki rodzinnej lub grupy społecznej”⁴

Ubóstwo to również „ (...) zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny.”⁵

„Ubóstwo absolutne to stan niezaspokojenia potrzeb uznawanych w danym społeczeństwie i czasie za minimalne.” „Ubóstwo względne dotyczy jednostki i rodziny, których zasoby w danym czasie w istotny sposób spadają poniżej zasobów będących w dyspozycji przeciętnej jednostki lub rodziny w społeczeństwie, do którego należą.”⁶

Z kwestią ubóstwa związane są pojęcia minimum socjalnego i minimum egzystencji. Minimum egzystencji to minimum biologiczne, które wyznacza dolną granicę ubóstwa. Minimum socjalne, to najniższy koszt dóbr i usług, niezbędnych do zaspokojenia potrzeb biologicznych i elementarnych tzw. potrzeb wyższego rzędu. Minimum socjalne wyznacza górną granicę ubóstwa.⁷

Rozmiary zjawiska i analiza danych.

Pojęcie ubóstwa w świadomości społecznej oznacza brak dostatecznych środków materialnych do życia i pojmowane jest jako bieda oraz niedostatek.

Wśród przyczyn ubóstwa wymienić należy:

- bezrobocie,
- zbyt niskie dochody gospodarstw domowych,
- niepełnosprawność i choroby,
- niezdolność życiową,
- uzależnienie od alkoholu, narkotyków bądź innych środków odurzających.

⁴ J. Auleytner, K. Głębińska, Polityka społeczna - pomiędzy opiekuńczością a pomocniczością, WSP Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Warszawie, Warszawa 2000, s.236.

⁵ Encyklopedia PWN, Warszawa 1997, s.526.

⁶ red. W.Toczyński, Natura i kwestia ubóstwa, Gdańsk 1991, s.12

⁷ red. S.Golinowski, Polska bieda. Kryteria, ocena, przeciwdziałanie, Warszawa 1996.

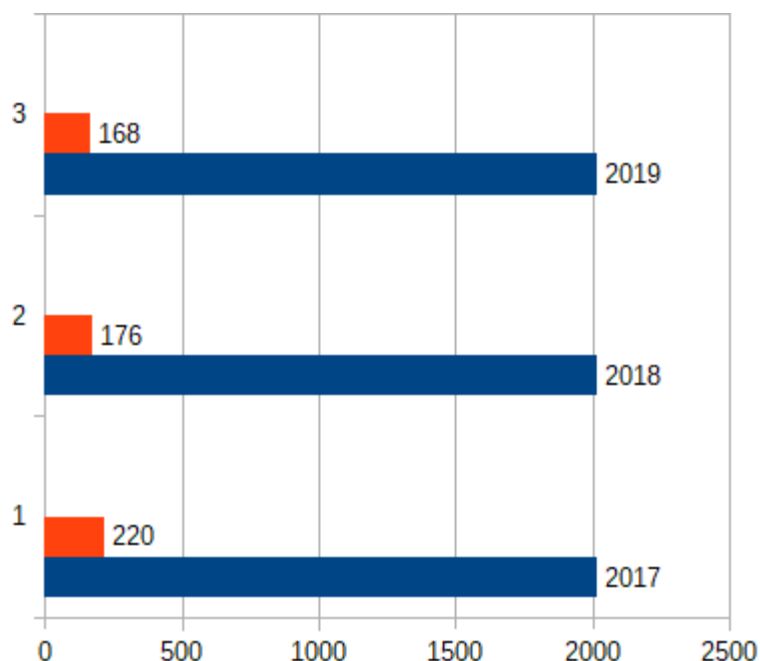
Ubóstwo jest zjawiskiem obejmującym w szczególności rodziny wielodzietne, niepełne, posiadające niepełnosprawnych członków i osoby bezdomne. Efektem ubóstwa jest dezorganizacja życia rodziny, szczególnie dzieci, niedożywienie, zaniedbania w warunkach mieszkaniowych, różnego rodzaju patologie.

Do najbardziej zauważalnych należy zaliczyć (zaobserwowany niezależnie od przyjętej granicy ubóstwa) wzrost zagrożenia ubóstwem wśród rodzin niepełnych, a także w gospodarstwach domowych z dziećmi niepełnosprawnymi oraz spadek zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach rolników.

Ubóstwo wśród klientów OPS w Gminie Osiek.

Osoba uboga może otrzymać wsparcie materialne z ośrodka pomocy społecznej wtedy, gdy jej trudna sytuacja dochodowa związana jest, z co najmniej jednym trudnym problemem socjalnym takim jak: bezrobocie, niepełnosprawność, bezdomność, sieroctwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo- wychowawcze, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, alkoholizm, narkomania, sytuacja kryzysowa, zdarzenie losowe.⁸

Ogół rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wynosił 168 w roku 2019 natomiast w roku 2018 wynosił 176a w roku 2017 liczba rodzin korzystającym z pomocy społecznej z powodu ubóstwa wynosiła 220

⁸ Ustawa o pomocy społecznej, Art. 7.

3.3. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Niepełnosprawność

Definicja.

Obowiązująca definicja, mówi, iż niepełnosprawność oznacza „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.⁹ W art. 1 mówi się też, że ustawa ta dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem. Nie wystarczy, zatem poczucie bycia osobą niepełnosprawną z powodu złego stanu zdrowia – musi to potwierdzić odpowiednia komisja (zespół).

Rozmiary zjawiska i analiza danych.

Niepełnosprawność jest wieloaspektowym zjawiskiem. Znaczącą rolę odgrywa tutaj psychologiczne i społeczne funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnością oraz jej rodziny. Optymalny system wsparcia powinien zagwarantować osobom niepełnosprawnym pełną integrację ze środowiskiem, a także przeciwdziałać izolacji i marginalizacji tej grupy osób.

W Polsce osób z niepełnosprawnościami, które mają prawne potwierdzenie niepełnosprawności, jest ponad 3 mln. W rzeczywistości jest ich dużo więcej – od 4 do 7 mln.¹⁰ W 2018 r. wzrosła w Polsce liczba osób z niepełnosprawnością w wieku produkcyjnym, posiadających orzeczenie, które korzystają z pomocy społecznej. W 2009 r. było ich 12,7 proc., w 2018 r. stanowili oni 22,4 proc. ubogich beneficjentów pomocy społecznej w wieku produkcyjnym. Więcej w tej grupie było także osób chorych i przewlekle chorych. Takie m.in. wnioski płyną z raportu GUS „Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w 2018 r.”

Niepełnosprawność wśród klientów OPS w Gminie Osiek.

Sporządzenie pełnej diagnozy problemu niepełnosprawnych jest trudne, gdyż nie gromadzi się kompletnych danych statystycznych na ten temat. Głównym problemem gminy w zakresie diagnozy zjawiska niepełnosprawności jest brak możliwości ustalenia rzeczywistej liczby osób niepełnosprawnych. Liczba rodzin korzystających w 2019 roku z powodu niepełnosprawności wynosiła 101.

Liczba świadczeń ogółem dla rodzin z niepełnosprawności wynosiła w 2019r 6503, świadczeń niepieniężnych zrealizowano 5832 pieniężnych 671.

⁹ Ustawia z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.)

¹⁰ Wwww.gov.pl

Długotrwała choroba

Definicja.

Długotrwała choroba, definiowana również, jako choroba przewlekła to jedna z bardzo częstych przyczyn trudnej sytuacji życiowej osoby i rodziny. Dysfunkcja ta dotyczy bezpośrednio przede wszystkim osób starszych, choć zdarzają się przypadki chorób u ludzi w średnim wieku czy młodych. Długotrwała choroba to „(. . .) dolegliwość bądź stan patologiczny, który utrzymuje się przez dłuższy czas i który będzie trwał nadal do głównych cech choroby przewlekłej należą: długotrwałość, łagodniejszy niż w stanie ostrym przebieg, pogorszenie sprawności pacjenta, nieodwracalność zmian patologicznych i niepomyślne rokowania, a także następstwa psychospołeczne; osoby chorujące przewlekłe wymagają długotrwałej opieki lekarskiej, pielęgnarskiej i/ lub rehabilitacji.¹¹

Rozmiary zjawiska i analiza danych.

Głównymi zagrożeniami dla życia i zdrowia ludzi w Polsce stanowią choroby układu krążenia, nowotwory najpowszechniejsze to: choroba wieńcowa, nadciśnienie tętnicze i zawał serca. Choroby nowotworowe wykazują od lat tendencję wzrostową. Corocznie z tej przyczyny umiera w Polsce około 80 tys. ludzi. W roku 2019 i 2020 w Polsce i na świecie wystąpiła epidemia koronawirusa. Choroba koronawirusowa (COVID-19) to choroba zakaźna wywoływana przez nowo odkrytego koronawirusa, która zmieniła oblicze Polski. Dzielne zachorowania wynosiły nawet 20 tysięcy. Rząd wprowadził obostrzenia, w postaci lockdownu oraz tzw. kwarantannę narodową.

Długotrwała choroba wśród klientów OPS w Gminie Osiek.

Długotrwała choroba jest jedną z częstych przyczyn na podstawie, której rodziny mają przyznaną pomoc. W roku 2019 z przyczyn długotrwałej choroby korzystało z pomocy społecznej 213 rodzin natomiast w roku 2018 skorzystało 203 rodziny.

3.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Definicja.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH i prowadzeniu gospodarstwa domowego, jako dysfunkcja, może być podstawą do udzielenia rodzinie pomocy.

¹¹ red. Krożek - Lesiak, Rodzina w wielkim mieście, jej problemy i sposoby ich rozwiązywania, Zabrze 1998, s. 50

„Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. ”¹²

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego jest jednym z najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej. Głównym źródłem tego problemu są różne rodzaje zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny.

Do przyczyn kryzysu polskich rodzin zalicza się:

1. zmieniające się warunki ekonomiczne,
2. czynniki psychospołeczne i kulturowe,
3. osłabienie więzi międzyludzkich.

Rozmiary problemu bezradności wśród klientów OPS w Gminie Osiek.

Bezradność wynikająca z zaburzeń równowagi środowiska rodzinnego przejawiającego się trudnościami we własnym wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z prezentowaniem przez dzieci agresywnych zachowań, łamaniem obyczajów i norm.

Z praktyki pracy socjalnej wynika, że do tej kategorii możemy zaliczyć rodziny, które:

- nie potrafią zaspokoić podstawowych potrzeb dzieci,
- nie potrafią skutecznie oddziaływać wychowawczo na swoje dzieci,
- nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami,
- ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną – wykazują brak umiejętności w przy załatwianiu swoich spraw (np. urzędowych –napisanie podania o zapomogę, zarejestrowanie do lekarza itp.) .

W 2019r. spośród wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w 40 rodzinach występowała dysfunkcja bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w tym rodziny niepełne 28 a w roku 2018 – ogółem 23 rodziny.

Pomoc niematerialna

- 1) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz usługi opiekuńcze. Z tej formy pomocy korzystało w roku 2019 - 9 osób;
- 2) specjalistyczne usługi z dzieckiem autystycznym w miejscu zamieszkania dziecka w roku 2019 korzystało– 2 dzieci

¹² Ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004r., Art. 2, ust. 1.

- 3) usługi opiekuńcze świadczone przez opiekunkę środowiskową dla 5 osób, w tym 4 osoby objęte programem 75plus w roku 2019
- 4) pomoc w formie pracy socjalnej – to między innymi poradnictwo w trudnych sprawach życiowych udzielane najczęściej podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych. Tą formą pomocy objęte były wszystkie osoby i rodziny zgłaszające się do Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 5) poradnictwo specjalistyczne – obejmowało rozmowy/warsztaty z profesjonalistami np. psychologiem, pedagogiem, logopedą. Najczęściej z poradnictwa tego korzystały osoby kierowane przez pracowników socjalnych;

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje następujące zadania z zakresu opieki nad rodziną i dzieckiem:

- rozeznawanie warunków życia rodzin oraz dzieci i młodzieży;
- przeciwdziałanie bezradności rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych przewidzianych w ustawie o pomocy społecznych;
- przyznawanie świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniu wychowawczym
- dożywienie dzieci i młodzieży w przedszkolu i w szkołach w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Posiłek w szkole i w domu"
- dofinansowywanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin ubogich, oraz dla dzieci z grupy ryzyka;
- pracę socjalną prowadzoną we współpracy z instytucjami działającymi w środowisku lokalnym w tym w szczególności ze: szkołami, placówkami służby zdrowia, policją, Kościołem oraz ponad lokalnym np. z sądami, kuratorami sądowymi;
- zbiórkę odzieży i obuwia dla rodzin i osób najbardziej potrzebujących.

Biorąc pod uwagę fakt, iż w rodzinach z dziećmi zidentyfikowano szerokie spektrum problemów społecznych, między innymi takie jak: bezrobocie, alkoholizm, przemoc w rodzinie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych należy zakładać, że działania zaplanowane w ramach Programu Wspierania Rodziny będą pomocne w zapobieganiu i eliminowaniu wyżej wymienionych przyczyn marginalizacji społecznej. Działania mające na celu realizację założeń w/w programu prowadzone są przy współudziale partnerów:

- Szkół funkcjonujących na terenie gminy,
- Przedszkola Publicznego,
- Kościoła,
- Urzędu Gminy,
- Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Pielęgniarek środowiskowych,
- Kuratorów sądowych,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie ,
- Komisariatu Policji,
- Prokuratury Rejonowej.

Znaczną część klientów Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Z obserwacji pracowników socjalnych wynika, że najczęściej niezaradność rodziny w wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: przemoc domowa, alkoholizm, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich wyrażające się między innymi w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniające się w postaci zachowań buntowniczych, łamaniu obyczajów, norm i wartości przez dzieci i młodzież. Wszelka pomoc w przypadkach bezradności powinna zmierzać do udzielenia rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umocnieniu własnych postaw rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest możliwie jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno - ochronnych.

Pomoc materialna w postaci różnych zasiłków pieniężnych realizowanych z budżetu państwa (zadania zlecone, zadania własne) oraz budżetu samorządowego (zadania własne) ma za zadanie wspieranie budżetów rodzin w celu zapewnienia godziwych warunków bytowych. Stosowanie form pieniężnych wymaga od pracowników socjalnych postawienia szczegółowej diagnozy socjalnej danej rodziny z uwagi na niebezpieczeństwo zmarnowania tych środków, gdyż często rodziny dysfunkcyjne wskazują ogromną bezradność w sprawach planowania wydatków, umiejętności oszczędzania, ustalania priorytetów.

3. 5. Inne dysfunkcje w rodzinach klientów pomocy społecznej

3. 5. 1. Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego

W roku 2018r. w gminie Osiek udzielono pomocy społecznej 6 rodzinom, w związku z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego. W roku w 2019r. , udzielono takiej pomocy 2 rodzinom.

3. 5. 2. Uzależnienie od alkoholu

Definicja.

Według najnowszej klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby zainteresowanej, polega na niekontrolowanym picu napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci.

Skala zjawiska i analiza danych.

Według GUS w 2019 roku przeciętny Polak wypił 9,78 litrów alkoholu (w przeliczeniu na czysty spirytus). W porównaniu z 2018 r. spożycie zwiększyło się o 0,23 litra. To największy przyrost od lat. Polska Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) publikuje dane na temat spożycia od 1993 roku. Wynika z nich, że w tym okresie jeszcze nigdy spożycie nie było tak duże. W 1993 r. średnie spożycie wynosiło 6,52 litra. Dane GUS pokazują, że za wzrost odpowiadają wyroby spirytusowe. Ich spożycie wzrosło z 3,3 do 3,7 litra. Pijemy mniej piwa. Jeszcze w 2018 roku było to 110,5 litra na głowę, a w 2019 r. było to 97,1 litrów. W trakcie epidemii koronawirusa 17 proc. Polaków zaczęła pić mniej, a 14 proc. zaczęła pić więcej.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) sugeruje, że każdego roku na świecie dochodzi do 3 milionów zgonów z powodu szkodliwego spożycia alkoholu, co stanowi 5,3% wszystkich zgonów.

Alkoholizm zarówno w życiu jednostki jak i w życiu społecznym zawsze powoduje stratę. Najważniejszymi problemami wynikającymi z alkoholizmu są:

- samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu,
- współuzależnienie stanowiące zagrożenie dla funkcjonowania biologicznego, emocjonalnego wszystkich członków rodziny,
- powodowanie przemocy,
- rozpad rodziny, rozwody,
- naruszenie prawa i porządku, przestępczość.

Jednym z kluczowych zadań realizowanych przez samorządy lokalne jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych. Aktualna sytuacja w naszym kraju, związana z wystąpieniem pandemii koronawirusa, nie tylko nie przesunęła tego tematu na dalszy plan, ale jeszcze bardziej skupiła uwagę zwłaszcza na rodzinach wymagających wsparcia i pomocy.

Problem alkoholowy wśród klientów OPS w Gminie Osiek.

Spśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy OPS w 2018 r. 5 , w 2019 r. 4 stanowiły rodziny objęte pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu, przez co najmniej jednego z członków rodziny.

Nie jest to pełna liczba osób i rodzin z tym problemem, bowiem wielu podopiecznych, u których pracownik socjalny zauważa lub podejrzewa problem alkoholowy, nie uświadamia sobie uzależnienia, a wielu problem ten ukrywa.

Pomoc na rzecz rodzin i osób dotkniętych problemem alkoholowym odbywa się poprzez zadania realizowane przez OPS, w szczególności:

1. Działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez świetlice szkolne oraz świetlicę środowiskową.
2. Zaspokajanie socjalnych potrzeb dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym poprzez opłacanie wyżywienia w szkole, wyposażenie w niezbędne artykuły szkolne i odzież.
3. Współpraca z Policją, Komisją ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w celu przekonania ludzi dotkniętych tą chorobą o konieczności podjęcia leczenia.
4. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez uczestniczenie w zajęciach Świetlicy Socjoterapeutycznej działającej przy OPS w Gminie Osiek.

Do zadań Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy przede wszystkim podejmowanie czynności zmierzających do skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnione od alkoholu. Działania te głównie polegają na motywowaniu osób uzależnionych do podjęcia dobrowolnego leczenia i kierowaniu do właściwego zakładu leczenia odwykowego, a także na kierowaniu wniosków do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

3. 5. 3. Narkomania

Definicja.

Termin narkomania określa stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale posługiwanie się wszelkimi środkami wywołującymi euforię odurzającą.

Skala zjawiska i analiza danych.

Według opublikowanego przez Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przystępności (UNODC) najnowszego Światowego Raportu o Narkotykach, około 269 milionów ludzi używało narkotyki w 2018 roku, co stanowi wzrost o 30% w porównaniu z rokiem 2009 natomiast ponad 35 milionów ludzi cierpi na zaburzenia wywołane używaniem narkotyków.¹³ W polskim społeczeństwie konsumpcja napojów alkoholowych jest o wiele bardziej rozpowszechniona niż używanie narkotyków. Ponadto skala używania narkotyków w Polsce na tle innych krajów UE nie jest duża. W przypadku używania narkotyków w populacji generalnej marihuana jest o wiele bardziej rozpowszechniona niż pozostałe nielegalne substancje psychoaktywne. Liczba problemowych użytkowników narkotyków pozostaje na stałym poziomie z jednym z niższych wskaźników na 100 tysięcy mieszkańców w Europie. Polska ma również niskie wskaźniki zgonów z powodu narkotyków, jak również zakażeń HIV z powodu używania narkotyków w iniekcjach. Analiza danych z polskiego krajowego Systemu zgłaszalności do lecznictwa TDI, prowadzonego przez Centrum Informacji KBPN pokazała, że wśród osób zgłaszających się do leczenia najczęściej powodem zgłoszeń są trzy grupy substancji, tj. stymulanty, marihuana i haszysz oraz opioidy. Marihuana i haszysz oraz stymulanty są najczęstszym powodem zgłoszenia się do leczenia po raz pierwszy, gdzie opioidy odgrywają mniejszą rolę. Wśród osób poprzednio leczonych udział osób z problemem opioidowym jest zdecydowanie większy. Opioidowcy są także populacją zdecydowanie najstarszą, a użytkownicy marihuany i haszyszu najmłodszą. analizę obecnej sytuacji na rynku nowych substancji psychoaktywnych (NSP), można wskazać na kilka podstawowych tendencji. W ostatnich latach mamy do czynienia ze spadkiem liczby analizowanych NSP w laboratoriach, co może świadczyć o pewnej stabilizacji w rozwoju tego rynku. Istnieje kilka substancji zdecydowanie dominujących na rynku w każdym roku. Należy jednak odnotować fakt, że prawie co roku zachodzą zmiany wśród tych najpopularniejszych substancji. Niektóre z nich znikają z rynku w wyniku zmian prawnych. Generalnie, najpopularniejszą grupę substancji – zdecydowanie dominującą na rynku – stanowią w dalszym ciągu syntetyczne katynony. Z drugiej strony do niepokojących tendencji należy zaliczyć coraz większą obecność na rynku syntetycznych opioidów oraz nowych benzodiazepin, choć i w tym zakresie należy odnotować stabilizację w 2018 roku. Jak pokazuje wiele przykładów zagranicznych, wprowadzenie zmian prawnych opartych na sankcjach karnych, generycznym sposobie definiowania grup substancji oraz podniesieniu ogólnej reaktywności systemu poprzez uproszczenie procedur wprowadzania zmian prawnych w wykazach – jak to miało miejsce w Polsce w lipcu 2018 roku – wpływa na ograniczenie zjawiska NSP. Nie należy jednak przypuszczać, że zjawisko to uda się zupełnie wyeliminować. W przypadku heroiny, jeszcze w 2017 roku, wszelkie dostępne dane wskazywały, iż popyt na ten narkotyk zarówno w Polsce, jak i w Europie znacznie się zmniejszył w ostatnich latach. Jednakże zabezpieczenia w 2018 roku, zwłaszcza te dokonane na tzw. Szlaku Bałkańskim wskazują na zwiększoną podaż tego narkotyku na polski rynek. W 2018 roku ponad trzykrotnie w porównaniu do 2017 roku wzrosła ilość zabezpieczonej heroiny przez policję i Straż Graniczną do 8,84 kg. Warto podkreślić niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia śmiertelnymi przedawkowaniami z powodu nowych opioidów z grupy nowych substancji psychoaktywnych. Chodzi m.in. o nowe fentanyle,

¹³ [Www.cinn.gov.pl](http://www.cinn.gov.pl)

które zastąpiły heroinę, np. na sąsiedniej Litwie, a dane z 2017 i 2018 roku z Systemu Wczesnego Ostrzegania pokazują na wzrost NSP z tej grupy wykrytych na polskim rynku w porównaniu z sytuacją z poprzednich lat.

Społeczne skutki używania narkotyków to: wzrost przestępczości, wysokie koszty leczenia, przestępczość zorganizowana, rozpad rodziny, „wypadanie” z ról społecznych lub nie podejmowanie ich, rozwój patologii. Dla jednostki to – prostytutka, rozrywkowe zachowanie, choroby weneryczne, tj. AIDS, HIV, WZW.

Województwo świętokrzyskie zaliczane jest do jednego z regionów o najniższym wskaźniku występowania zjawiska narkomanii. Świętokrzyski Państwowy Inspektor Sanitarny w Kielcach w 2019 r. prowadził monitoring działań związany z zakazem wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Praca polegała na monitoringu sklepów, które w swojej ofercie mogłyby posiadać tego typu produkty. W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych, w 2019 r. wydano łącznie 18 decyzji i nałożono karę pieniężną w wysokości 20 000 zł. w 2019 r. do Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych wpłynęło łącznie 21 zgłoszeń przypadków zatrucić środkami zastępczymi. W zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim realizacja świadczeń zdrowotnych w 2019 roku udzielana była w trybie opieki stacjonarnej i ambulatoryjnej:

największą zrealizowaną wartość świadczeń w zakresie świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol odnotowano w Klasztorze Podwyższenia Krzyża Świętego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych (Franciszkanów) z siedzibą w Chęcinach - zrealizowana wartość: 295 090,25 zł,

największą zrealizowaną wartość świadczeń w zakresie świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych odnotowano w Stowarzyszeniu MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla dzieci i młodzieży w Lutej - zrealizowana wartość: 768 318,81 zł,

największą zrealizowaną wartość świadczeń w zakresie świadczenia dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych udzielane w hostelu zrealizowano w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach - zrealizowana wartość 253 688,47 zł,

liczba osób objętych programem metadonowym wyniosła 39 osób.

Z osobami uzależnionymi od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim w 2019 r. pracowało łącznie 73 osoby. Na terenie województwa świętokrzyskiego odnotowano 11 osób zakażonych wirusem HIV. Nie zarejestrowano zachorowań na AIDS i zgonów z tego powodu.

Wzrosła liczba leczonych w poradniach odwykowych na zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych wg rozpoznania zasadniczego:

największą liczbę leczonych odnotowano z powodu zespołu uzależnienia i zespołu abstynencyjnego spowodowanego przyjmowaniem kilku substancji psychoaktywnych.

W 2018 r. w województwie świętokrzyskim nie odnotowano żadnego przypadku zgonu z powodu przedawkowania narkotyków.

W 2019 r. z powodu narkomanii pomocy społecznej udzielono 83 rodzinom z terenu woj. świętokrzyskiego.¹⁴

Wśród klientów OPS w Gminie Osiek nie ma osób dotkniętych narkomanią.

¹⁴ Monitorowanie problemów narkotyków i narkomanii na terenie województwa świętokrzyskiego w 2019

3. 5. 4. Przemoc w rodzinie

Definicja.

Przemoc w rodzinie została zdefiniowana w art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z tą definicją przez przemoc w rodzinie należy rozumieć wszelkie jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się przede wszystkim:

- **intencjonalnością** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- **nierównowagą sil** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza, a sprawca jest silniejszy;
- **naruszaniem praw i dóbr osobistych** – sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary (np. do wolności, do nietykalności osobistej, do godności, szacunku itp.);
- **powodowaniem cierpienia i bólu** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie, gdzie poszczególne formy najczęściej występują w połączeniu z innymi:

- 1) **fizyczną** – najbardziej widoczną i najtrudniejszą do ukrycia, od szturchania, popychania, ciągnięcia za włosy, uszy, aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji;
- 2) **psychiczną** – najtrudniejszą do udowodnienia, często zaczynającą się niepostrzeżenie, od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi, po oskarżanie, poniżanie, wyśmiewanie, upokarzanie, szantażowanie i groźby;
- 3) **ekonomiczną/materialną** – uniemożliwianie podjęcia pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, niełożenie na utrzymanie rodziny;
- 4) **seksualną** – przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspakajania własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt);
- 5) **zaniedbanie** – najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych; o zaniedbaniu mówimy w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami, a także zdrowiem i higieną.

Sytuację przemocy w rodzinie często opisuje się także w innych kategoriach nazywanych przemocą „gorącą” lub „chłodną”. Przemoc gorąca to gwałtowne wybuchy tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości,

powodujące agresywne zachowania wobec najbliższych. Przemoc chłodna przyjmuje najczęściej postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania, czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Stosujący przemoc, przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajduje dla nich usprawiedliwienie. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Przemoc w rodzinie to działanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie (psychiczne lub fizyczne), powodujące u nich szkody lub cierpienie. Z punktu widzenia prawa, przemoc w rodzinie to przestępstwo.

Skala zjawiska i analiza danych.

Problem przemocy w rodzinie jest trudny do precyzyjnego określenia. Dane z sądu, prokuratury i policji pozwalają jedynie wskazać w pewnej mierze liczbę przypadków przemocy domowej, które znalazły się w kręgu zainteresowania danej instytucji.

W Gminie Osiek został powołany *Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie*. Zadaniem zespołu jest min. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których zaistniało zjawisko przemocy oraz rodzin zagrożonych jego wystąpieniem, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Z ustaleń wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych w Osieku, wynika, iż zjawisko przemocy jest dość częste, a w czasie epidemii koronawirusa przemoc potęguję się. Jest coraz więcej zakładanych Niebieskich Kart w rodzinach. Przemoc szczególnie skierowana jest w stosunku do kobiet i dzieci ale również często przemoc jest zatajana przez ofiary przemocy lub też bagatelizowana. Efekty pracy pracowników socjalnych są niewymierne, ponieważ często pracownicy socjalni wchodzą w środowisko gdzie zachodzi podejrzenie przemocy, ofiara przemocy jest zastraszona, nie wierzy w poprawę swojej sytuacji, jest niechętna do współpracy. Pracownicy socjalni podejmują długofalową pracę z tą osobą motywując ją do podjęcia działań, umacniają i wspierają oraz wskazują osoby i instytucje pomagające ofiarom przemocy na terenie oraz poza terenu gminy Osiek .

Rodziny dotknięte przemocą są bardzo niechętne do rozpoczęcia procedury „ Niebieskiej Karty”.¹⁵ Na terenie gminy Osiek w ramach działalności w 2019r. dla 23 osób, były prowadzone działania w ramach procedury Niebieskiej Karty.

Beneficjenci w zamian coraz częściej korzystają z porad prawnych, psychologicznych i socjalnych, co świadczy o podniesieniu świadomości społeczeństwa w tym zakresie.

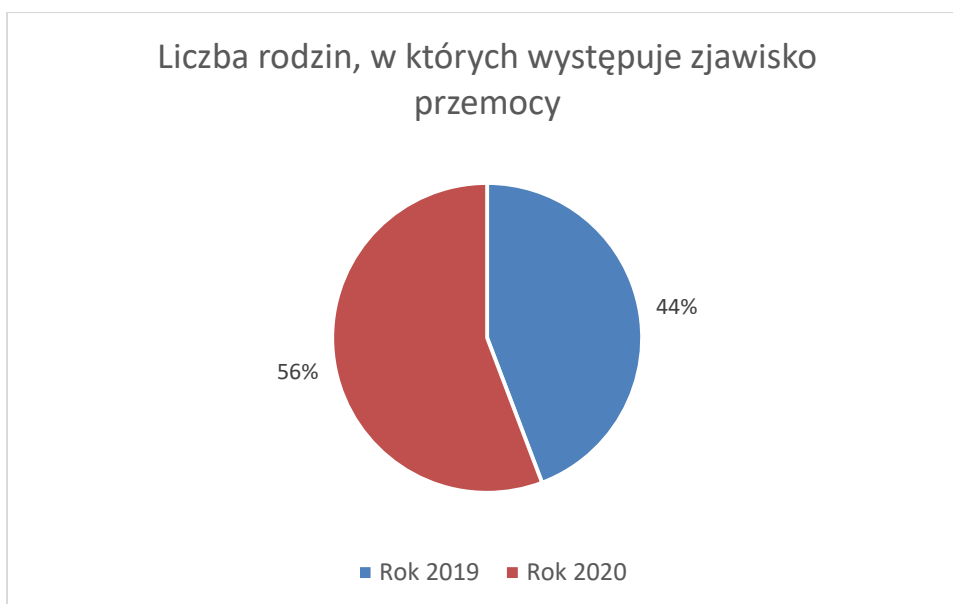
¹⁵ Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Procedurę „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieska Karta” określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209.1245 z 2011r

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia.

Skala zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Osiek

Jak wynika z danych OPS dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty” na terenie gminy skala przemocy w rodzinie oraz jej częstotliwość rośnie. Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w 2019r. Wynosiła 23 rodziny. W roku 2020 – 29 rodzin.

Rysunek Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy (2019-2020)

Ogółem liczba poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie również ma tendencję rosnącą. Najczęściej zgłaszaną formą przemocy jest przemoc psychiczna, emocjonalna oraz przemoc fizyczna w 2020 zgłoszona została także przemoc ekonomiczna .

3. 5. 5. Bezdomność

Definicja.

Bezdomność to sytuacja osób, które z różnych przyczyn, czasowo lub trwale, nie są w stanie własnym staraniem zapewnić sobie schronienia spełniającego minimalne warunki pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne.

Istnieje również definicja prawna zawarta w „Ustawie o pomocy społecznej”, zgodnie z którą, za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”.

Skala zjawiska i analiza danych.

W nocy z 13 na 14 lutego 2019r. po raz piąty przeprowadzono Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych, którego realizacja koordynowana była przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. W momencie realizacji badania zdiagnozowano 30 330 osoby bezdomne, z czego 83,6% stanowili mężczyźni (25 369 osób), natomiast 16,4% kobiety (4 961 osób). W porównaniu z rokiem 2017 liczba osób bezdomnych spadła o ponad 9%, gdyż w tej edycji badania zdiagnozowano o 3 078 osób mniej. Spadek zaobserwowano zarówno wśród kobiet (o ponad 0,5 tys. osób), jak i mężczyzn (o ponad 2,5 tys. osób). Nadal najwięcej osób bezdomnych przebywa w województwach: mazowieckim (4 278 osób), śląskim (4 255 osoby) i pomorskim (3 014 osób). Najmniej w województwie podlaskim (646 osoby), świętokrzyskim (794 osoby) oraz lubuskim (812 osób). We wszystkich województwach można zaobserwować spadek liczby osób bezdomnych, jedynie w województwie świętokrzyskim jest ich nieznacznie więcej w porównaniu do poprzedniej edycji badania (wzrost o 32 osoby). Podobnie jak dwa lata wcześniej wśród przebadanych osób 24 323 (80,2%) przebywało w placówkach instytucjonalnych, a 6 007 (19,8%) poza nimi – w przestrzeni publicznej i miejscach niemieszkalnych. Nieco zmieniły się okoliczności, które osoby bezdomne wskazywały jako główną przyczynę swojej sytuacji życiowej. Konflikt rodzinny był najczęściej podawanym źródłem kryzysu bezdomności przez osoby badane – 32,2%, zaraz po nim wskazywano uzależnienie – niespełna 28%. W dalszej kolejności znalazły się: eksmisja, wymeldowanie – 26,3%, które podczas poprzedniego badania uznawane były za główną przyczynę bezdomności, a następnie rozpad związku – 18,4%. Bezdomnych zdiagnozowano w przedziale wiekowym 41-60 lat (13 801 osób, w tym 1 770 kobiet i 12 031 mężczyzn). Większość osób bezdomnych ma wykształcenie zawodowe (12 293 osób) oraz podstawowe (8 448 osób). Na podstawie informacji uzyskanych podczas tegorocznej edycji badania można zaobserwować, iż wydłużają się epizody bezdomności wśród badanych osób. Najliczniejszą grupę stanowią obecnie osoby pozostające w kryzysie bezdomności powyżej 5 do 10 lat – 7 961 osób (27,84%). Kolejna grupa to osoby bezdomne najkrócej, tj. do 2 lat – 6 677 osób (23,35%). Po raz kolejny najczęściej podawanym źródłem dochodu przez osoby objęte badaniem był zasiłek z pomocy społecznej (niespełna 38%). W drugiej kolejności wskazywano jednak emeryturę/rentę (15,8%), a nie jak poprzednio zbieractwo, które obecnie jest trzecim najczęściej deklarowanym źródłem utrzymania osób bezdomnych – 11,6%. Wciąż dość liczną grupę stanowią osoby, które utrzymują, iż w ogóle nie posiadają dochodu (17,8%).

Problem bezdomności wśród klientów OPS w Gminie Osiek.

Udzielanie pomocy osobom bezdomnym jest zadaniem własnym gminy, jednak ze względu na przemieszczanie się tych osób i charakter ogólnokrajowy zjawiska należy podkreślić ogromne znaczenie dla przeciwdziałania i łagodzenia jego skutków przez działania organizacji pozarządowych i innych podmiotów niepublicznych.

W ciągu 2019 roku ze wsparcia OPS z powodu bezdomności w Gminie Osiek skorzystało 7 osób. Gmina Osiek współpracuje ze schroniskami z terenu województwa świętokrzyskiego i podkarpackiego, gdzie umieszczone są osoby potrzebujące takiej formy wsparcia.

3. 5. 6. DOŻYWIANIE

Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i *dzieciom*, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku,

świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Istotnym elementem Programu jest zapewnienie *dzieciom* i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej.

Program dożywiania wśród klientów OPS w Gminie Osiek

W ramach programu z pomocy skorzystało w roku 2019 - 254 osób, w roku 2018 roku – 255 osób w tym dzieci: w roku 2019 -252, natomiast w roku 2018 – 250 dzieci.

świadczenie przyznane w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”		
Rok	2018	2019
Liczba osób	255	254
Kwota świadczeń w złotych	99 344	101 098
W tym dzieci:		
Liczba osób	252	250
Kwota świadczeń w złotych	96 010	97 552

Obiady dla dzieci realizowane były w 8 szkołach podstawowych, 1 gimnazjach, 1 przedszkole, 1 ośrodek rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczy.

Zasiłek celowy przyznany w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”		
Rok	2018	2019
Liczba osób	106	107
Kwota świadczeń w złotych	54 660	59 010

3. 6. Podsumowanie

Z informacji OPS w Gminie Osiek w 2019 roku, wynika ,iż wydano decyzje administracyjne przyznające świadczenie dla 315 gospodarstw domowych, w których zamieszkiwało 899 osoby.

Głównym powodem trudnej sytuacji życiowej i przyznawania pomocy przez OPS jest: długotrwała choroba, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność. Szczegółowe przyczyny przyznania pomocy przez OPS przedstawia poniższa tabela:

Tabela Powody przyznania pomocy –(okres 2018-2019)

Powód trudnej sytuacji życiowej	2018	2019
	Liczba rodzin ogółem	
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	203	213
UBÓSTWO	176	168
BEZROBOCIE	147	143
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	107	101
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	50	57
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	48	52
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	33	40
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	23	28
ALKOHOLIZM	9	13
BEZDOMNOŚĆ	6	7
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU SIĘ DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	6	2
PRZEMOC W RODZINIE	3	4
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIETNE	2	3
ZDARZENIE LOSOWE	2	3
KŁĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	1	1

Z posiadanej przez OPS dokumentacji wynika, że z pomocy Ośrodka w 2020 r. skorzystało 745 rodzin.

Najczęstszą przyczyną udzielania pomocy przez OPS były:

- ⇒ ubóstwo – 150 osób,
- ⇒ bezrobocie – 127 osoby,
- ⇒ długotrwała choroba – 193 osoby,
- ⇒ niepełnosprawność – 95 osób,

- ⇒ bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, rodziny niepełne – 19 osób,
- ⇒ bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 29 osób,
- ⇒ alkoholizm – 13 osób
- ⇒ zdarzenie losowe – 5 osób

Najczęściej występującym powodem korzystania z pomocy społecznej była długotrwała choroba, ubóstwo oraz bezrobocie. Problem ubóstwa jest zawsze związany nierozdzielnie z bezrobociem. Brak miejsc pracy powoduje, że często jedynym źródłem dochodu tych osób, czy rodzin są świadczenia rodzinne oraz zasiłki otrzymywane z Ośrodka Pomocy Społecznej. Długotrwałe pozostawanie bez pracy, powoduje uzależnienie rodzin od pomocy Ośrodka, to z kolei rodzi bierność i minimalizuje potrzeby. W marcu 2020 r. roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku stanął naprzeciw nowemu wyzwaniu zorganizowania pomocy dla osób i rodzin w związku z pojawieniem się zagrożenia koronawirusem SARS-COV-2. Sytuacja ta stała się wyzwaniem dla pracowników socjalnych, realizujących usługi w ośrodku pomocy społecznej. W tym trudnym czasie działalność ośrodka pomocy społecznej była skupiona na przyznawaniu świadczeń pomocy społecznej, ogólnej pracy socjalnej oraz działaniach pomocowych takich jak. np. zakupy dla osób przebywających w kwarantannie. Pracownicy ośrodka pomocy społecznej, w tym pracownicy socjalni, w obecnym trudnym czasie funkcjonują w procesie gwałtownie następujących zmian. Czasami zdarza się, że nasza praca jest reorganizowana kilka razy w ciągu dnia. Odbywa się to dużym kosztem zarówno wysiłku fizycznego, jak i psychicznego, w tym związanego z radzeniem sobie ze stresem. Wszelkie działania pracownicy ośrodka wykonywali samodzielnie, nie mieliśmy pomocy wolontariuszy, zdarzało się, że pracownicy nie byli obecni w pracy, przebywali na kwarantannie, opiece nad dzieckiem. W 2020 zjawisko epidemii spowodowało utratę pracy przez wiele osób oraz obniżenie wynagrodzeń w niektórych zakładach pracy. Obecny paraliż gospodarki wpłynął nie tylko w negatywny sposób na sytuację w kraju, lecz również odcisnął piętno na systemach ekonomicznych na całym świecie. Ludzie, którzy do tej pory posiadali stabilną posadę wraz z regularną pensją, zostali narażeni na nieustanny stres związany z ryzykiem utraty zatrudnienia i obniżenia swoich zarobków. Pandemia koronawirusa odbiła piętno na naszym życiu. Wiele osób potrzebuje wsparcia finansowego a przede wszystkim psychologicznego. Problemem, dość dużym, jest także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. W stosunku do tych osób podejmowane są różnego rodzaju działania, przede wszystkim sporządzany jest kontrakt socjalny, który ma na celu określenie zadań, sposobu ich realizacji, zarówno po stronie klienta, jak i pracownika socjalnego.

Kolejnym problemem, była w 2020 r. długotrwała i ciężka choroba. Pracownicy socjalni często obserwują, że osoby bezrobotne i ubogie nie mają funduszy na leczenie, zgłaszają się często do lekarza, kiedy choroba przechodzi w stan przewlekły, wówczas leczenie jest bardziej kosztowne i długotrwałe. Brak funduszy uniemożliwia systematyczne przyjmowanie leków. Często jest to dramat rodzin i osób, które stoją przed wyborem, na co wydać skromne fundusze: leki czy żywność?

Kolejnymi problemami dominującymi w rodzinie, podanymi według wielkości ich występowania były: - niepełnosprawność. Bardzo poważnym problemem jest alkoholizm. Problem ten pracownicy OPS próbują rozwiązać przy współpracy z Policją, Komisją ds. Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jest to zadanie trudne, gdyż od lat obserwuje się, że rodziny, w których występuje alkoholizm zgłaszają się zbyt późno, kiedy choroba alkoholowa jest w stadium zaawansowanym. Występuje coraz większa świadomość rodzin w sprawie pomocy osobom uzależnionym. Podejmowane działania Ośrodka w zakresie rozwiązywania problemu alkoholizmu są skuteczne, jeśli osoby chcą współpracować i nie boją się

radykalnych rozwiązań. W innych przypadkach, są to działania łagodzące problem. W związku z utrzymującym się stanem epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, kierując się troską o bezpieczeństwo osób starszych, Ośrodek Pomocy Społecznej realizował w 2020r. Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Wspieraj Seniora” w ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów. Usługa wsparcia przez pracowników socjalnych polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, leki, środki higieny osobistej.

Z analizy problemów społecznych wynika, że dysfunkcją, która występuje w największej liczbie rodzin jest długotrwała lub ciężka choroba, kolejnym ważnym problemem społecznym **jest ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność**. Stosunkowo niewielu rodzin w gminie Osiek dotyczy kwestia trudności w **przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego**. Dysfunkcje te nie wymagają, więc szerokich działań pomocy społecznej. Według rozeznania pomocy społecznej wśród klientów OPS nie występuje problem narkomanii. Z diagnozy problemów społecznych w gminie wynika, że wśród rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest **wiele rodzin wieloproblemowych**, to znaczy takich, w których występuje więcej niż jedna dysfunkcja.

Tabela Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w 2020 r.

	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych	451	282	817
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	10	10	15
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	450	279	809
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej ogółem	63	63	176
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	63	63	63
praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny	0	0	0

Dodatkowo w 2019 roku

W związku z obowiązkiem wynikającym z Ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku zatrudnił 1 asystenta rodziny, który świadczył wsparcie dla 11 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu roli opiekuńczo-wychowawczej. W rodzinach tych było 28 dzieci a w 2020 roku wsparciem asystenta objętych było 10 rodzin, w których było 32 dzieci.

- Z zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych skorzystało 650 rodzin; W sprawach świadczeń rodzinnych wydano 1184 decyzji,

- Z funduszu alimentacyjnego skorzystało 24 osoby. W sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydano 340 decyzji. 2019r
- Ze stypendiów szkolnych skorzystało 114 uczniów .
- W gminie Osiek liczba złożonych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia „Dobry start” wyniosła w 2019r.- 652, Z tego złożonych w formie papierowej – 534, złożonych drogą elektroniczną – 118. Przyznano świadczenia „Dobry Start” dla 984 dzieci
- W roku 2019 wypłacono 2 świadczenia wynikających z ustawy „za życiem”
- **Pomoc państwa w wychowaniu dzieci – 500+** Liczba złożonych wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego wyniosła 823
Z tego złożonych w formie papierowej – 638
złożonych drogą elektroniczną – 185
Liczba wydanych decyzji w sprawie przyznania świadczenia 823
Liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia wychowawczego – 823
- **Świadczenie rodzicielskie** W roku 2019 wypłacono 397 świadczeń
- Dwa razy w roku organizowana jest Świąteczna Zbiórka Żywności. Wolontariuszami są dzieci ze świetlicy socjoterapeutycznej a nadzór sprawują pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Osiek.
- W istniejącym od 2007r. Punkcie wydawania żywności wydawana jest żywność przez pracowników socjalnych. W 2019 r. Ośrodek za pośrednictwem Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Wsi Pliskowola pozyskał żywność dla 960 osób. Żywność dowożona była ze Świętokrzyskiego Banku Żywności w Ostrowcu Świętokrzyskim. W ilości 23 ton 943 kg 1 dag.
- W 2019 roku złożono 186 wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny. Wydano 328 kart.

Rozprzestrzenianie się w Polsce koronawirusa SARS-CoV-2 i ogłoszenie stanu epidemii warunkowało konieczność zmian w funkcjonowaniu jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. W marcu 2020 roku całe społeczeństwa, a także ośrodki pomocy społecznej stanęły naprzeciw nowemu wyzwaniu zorganizowania pomocy dla osób i rodzin w związku z pojawieniem się zagrożenia koronawirusem SARS-COV-2. W czasie kryzysu działalność ośrodków pomocy społecznej jest skupiona na przyznawaniu świadczeń pomocy społecznej, ogólnej pracy socjalnej oraz działaniach pomocowych. Poniżej przykłady:

Działania OPS w czasie pandemii COVID-19.

Lp.	Działania OPS w czasie kryzysów (np. pandemii COVID-19):
1	Przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej w czasie kryzysu
	Zasiłek stały, okresowy, celowy
	Specjalny zasiłek celowy
	Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania
	Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania

	Składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne
	Sprawienie pogrzebu
	Schronienie
	Posiłek
2	Ogólna praca socjalna w czasie kryzysu
	Rozpoznawanie potrzeb wśród osób objętych kwarantanną i koordynowanie udzielonej pomocy
	Rozpoznawanie potrzeb u osób starszych i niepełnosprawnych i koordynowanie oraz/lub udzielanie pomocy zgodnie z potrzebami
	Rozpoznawanie potrzeb u rodzin doświadczających lub zagrożonych doświadczeniem przemocy w rodzinie. Monitorowanie ryzyka występowania przemocy i reagowanie zgodnie z sytuacją
	Rozpoznanie sytuacji i proponowanie skorzystania z poradnictwa specjalistycznego
	Prowadzenie interwencyjnej pracy socjalnej (np. w ramach procedury NK)
	Rozpoznawanie sytuacji, monitoring, wsparcie rodzin wieloproblemowych, w których występują nasilone trudności opiekuńczo –wychowawcze nie objętych wsparciem Asystenta Rodziny
	Koordynowanie zadań i współpraca z AR w rodzinach zagrożonych ograniczeniem praw rodzicielskich
	Udzielanie stałego wsparcia emocjonalnego osobie w kryzysie psychicznym
3	Działania pomocowe
	Informowanie osób i rodzin o możliwości skorzystania z pomocy w formie świadczeń z pomocy społecznej
	Informowanie osób i rodzin objętych kwarantanną o możliwości skorzystania z pomocy społecznej
	Udzielanie poradnictwa telefonicznego na temat możliwości skorzystania z form pomocy dostępnych poza systemem pomocy społecznej

Ośrodek podejmował dodatkowe działania w celu podnoszenia jakości i poszerzenia usług świadczonych dla najuboższych i najbardziej potrzebujących mieszkańców miasta i gminy Osiek. Współpracował z różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz osobami prywatnymi, m.in. z Powiatowym Urzędem Pracy w Staszowie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie, Sądem Rodzinnym, placówkami oświatowymi, placówkami ochrony zdrowia, stowarzyszeniami, z Bankiem Żywności w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Praca z drugim człowiekiem, praca dla drugiego człowieka, to wielki trud, wyzwanie, ale też satysfakcja, gdy uda się pomóc i odmienić czyjeś życie na lepsze. Pracownicy socjalni obcuja i zmagają się na co dzień z ludzkimi dramatami - ubóstwem, chorobami, samotnością i odrzuceniem. Pochylają się nad biedą i nieszczęściem ludzi zepchniętych przez życie na jego marginesy. Pandemia, z którą zmagamy się od wielu

miesiący, zrodziła nowe wyzwania, również przed pracownikami socjalnymi. Praca w takich okolicznościach wymaga - oprócz profesjonalizmu - odporności psychicznej i ogromnej wrażliwości na krzywdę i słabość drugiego człowieka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku przystąpił do realizacji programu „Wspieraj Seniora” w ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów.

Celem strategicznym programu jest zapewnienie usługi wsparcia osobom starszym i samotnym powyżej 70 roku, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydują się na pozostanie w domu.

Seniorzy mogą liczyć na pomoc naszego Ośrodka w zakresie:

- dostarczenia zakupów, w tym artykułów spożywczych oraz środków higieny osobistej,
- załatwienia drobnych spraw urzędowych (jeżeli nie wymagają one wydania upoważnień od seniora lub udostępnienia danych wrażliwych),
- wyprowadzenie psa.

ROZDZIAŁ IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT, jako narzędzie pomocnicze pozwoli na pogłębioną ocenę otoczenia planowanych w Strategii kierunków działań. Z oczywistych względów posłuży uporządkowaniu informacji mających kluczowe znaczenie dla polityki społecznej gminy Osiek.

Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej pogrupowanych w cztery kategorie czynników strategicznych:

- **S (Strengths) – mocne strony:** wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,
- **W (Weaknesses) – słabe strony:** wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,
- **(Opportunities) – szanse:** wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,
- **T (Threats) – zagrożenia:** wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje wytypowane 3 obszary problemowe:

Analiza SWOT dla obszarów priorytetowych

OBSZAR PROBLEMOWY I:	
RODZINA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dotychczasowe działania podejmowane w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny. • Zapewnienie pomocy rodzinom w formie asystenta rodziny. • Projekty społeczne dla rodzin. • Współpraca OPS z placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi w zakresie wspólnych działań na rzecz rodziny. • Bogata oferta kulturalno – sportowa kierowana do dzieci i młodzieży. • Wprowadzenie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. • Możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa psychologicznego i socjalnego w ramach Punktu Konsultacyjnego dla Osób Dotkniętych Przemocą. • Realizacja założeń programu „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Osiek • Realizacja programu współpracy z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. • Realizacja przez Ośrodek Pomocy Społecznej projektów z zakresu aktywnej integracji, • Realizacja Programu Wspierania Rodziny • Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezrobocie rodziców i pozostałych pełnoletnich członków rodzin. • Utrudniony dostęp do placówek specjalizujących się w mediacji, terapii uzależnień itd. • Utrudnienie związane z powrotem kobiet po urodzeniu dziecka na rynek pracy (brak żłobka). • Wieloaspektowość dysfunkcji szczególnie w rodzinach wielodzietnych. • Problemy finansowe i ubóstwo części rodzin. • Osłabienie więzi rodzinnych wpływające na obniżenie samodzielności realizacji wzajemnego wsparcia i opieki. • Postawy roszczeniowe części rodzin korzystających z wsparcia OPS. • Ubożenie społeczeństwa powodujące nierówne szanse rozwoju dzieci i młodzieży oraz pogłębiające się różnicowanie socjalne grup społecznych. • Pogłębiający się kryzys rodziny, przejmowanie pewnych funkcji rodziny przez instytucje. • Wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia opiekuńczego oraz doradczego. • Brak umiejętności i nawyków radzenia sobie z trudnymi sytuacjami . • Marginalizacja spowodowana długotrwałym bezrobociem oraz wzrost patologii spowodowanych brakiem pracy i środków do życia. • Dziedziczenie złych nawyków zachowań społecznych.

<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Program Ośłonowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” w Gminie Osiek na lata 2019-2023 • Oferta asystentury rodzin • Wypłaty świadczeń wychowawczych 500+, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Trudności w pokonywaniu bariery psychologicznej przez osoby dotknięte problemem przemocy. • Obojętność społeczna. <p>Brak bazy zabezpieczającej potrzeby społeczne(mieszkania socjalne, chronione, dla ofiar przemocy.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Odbudowywanie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny wobec dzieci. • Pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie. • Wprowadzanie zadań wspierających integrację rodziny z jej otoczeniem. Ogólnopolskie regulacje w zakresie wsparcia rodzin wielodzietnych. • Środki finansowe z UE na rzecz działań w zakresie rynku pracy, aktywizacji zawodowej, edukacji, ekonomii społecznej. • Realizacja w skali kraju celów strategii. • Zwiększeniem działań profilaktycznych szczególnie skierowanych do dzieci i młodzieży. • Podjęciem współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie walki z przemocą w rodzinie. • Przeciwdziałanie powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych. • Podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców. • Rozbudowa narzędzi zapewniających osobom dotkniętym przemocą zmianę obecnej sytuacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym- zatracanie rodzinnych wartości. • Niedostateczna w skali kraju promocja pozytywnego wizerunku małżeństwa i rodziny. • Trudna sytuacja gospodarcza, wpływająca na kwestie związane z bezrobociem i ubóstwem w rodzinach. • Wzrost poziomu informatyzacji zakłócającej tradycyjne życie rodzinne. • Starzenie się społeczeństwa. • Deficyty w obszarze codziennego sposobu komunikowania się w relacjach wzajemnych w rodzinie. • Stereotypy tworzące niekorzystny klimat dla osób korzystających z wsparcia OPS . • Stosowanie procedur i zasad w projektach UE utrudniających integrację społeczną wśród środowisk i pomiędzy różnymi grupami społecznymi /restrykcyjne dedykowanie działań i wydatków/. • Trudności w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na działania z zakresu organizowania społeczności lokalnych. • Zubożenie społeczeństwa powodujące patologie społeczne. • Pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

OBSZAR PROBLEMOWY II: PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU, UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta podstawowa i stabilna struktura pomocy społecznej. • Profesjonalnie przygotowana i kompetentna kadra. • Zaangażowanie władz gminy i pracowników OPS oraz innych instytucji w działalność na rzecz problematyki społecznej. • Możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego i psychologicznego. • Realizacja „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Osiek”. • Realizacja przez OPS w Gminie Osiek projektów z zakresu aktywnej integracji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom bezrobocia wśród klientów pomocy społecznej. • Wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia materialnego, pomocowego, opiekuńczego oraz doradczego. • Niezdolność gospodarstw domowych do pokrywania wydatków koniecznych, związanych z podstawowymi potrzebami ich członków w wymiarach biologicznym i społecznym. • Brak atrakcyjnych warunków do zatrudniania młodych ludzi-niskie kwalifikacje osób bezrobotnych. • Słabe dostosowanie ofert edukacyjnej do lokalnego rynku pracy . • Preferowanie przez część społeczeństwa pasywnych form spędzania czasu wolnego. • Brak umiejętności i nawyków aktywnego spędzania czasu wolnego. • Marginalizacja spowodowana długotrwałym bezrobociem oraz wzrost patologii spowodowanych brakiem pracy i środków do życia. • Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Efektywna aktywizacja zawodowa osób niepracujących i poszukujących pracy, w szczególności długotrwale wykluczonych z rynku pracy oraz wcześniej nie pracujących. • Ograniczanie czynników zniechęcających do zatrudniania osób o niskiej zdolności do zatrudniania (osoby starsze, niepełnosprawne, kobiety). 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosowanie procedur i zasad w projektach UE utrudniających integrację społeczną wśród środowisk i pomiędzy różnymi grupami społecznymi /restrykcyjne dedykowanie działań i wydatków/. • Trudności w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na działania z zakresu organizowania społeczności lokalnych.

<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań wspierających podejmowanie zatrudnienia przez osoby mające z tym problem. • Wzmocnienie potencjału instytucji publicznych oraz rozwój aktywności i współpracy instytucji publicznych i niepublicznych działających w obszarze pomocy społecznej i integracji społecznej, w tym współpraca ośrodków pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy. • Zwiększanie efektywności wsparcia materialnego dla rodzin. • Rozbudowa narzędzi zapewniających osobom wykluczonym dostęp do usług publicznych pozwalających na powrót na rynek pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak perspektyw zawodowych zwłaszcza dla ludzi młodych – emigracja zarobkowa na skalę masową, niekorzystne tendencje w rodzinach spowodowane długookresowymi wyjazdami. • Choroby cywilizacyjne, przejmowanie złych nawyków przez młodzież. • Zubożenie społeczeństwa powodujące patologie społeczne. <p>Pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnością.</p>
--	---

**OBSZAR PROBLEMOWY III:
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I OSOBY STARSZE**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Zintegrowana działalność systemowa na terenie gminy Osiek. • Organizacja wydarzeń integrujących społecznie i ukazujących znaczenie i wartość osób niepełnosprawnych. • Aktywność organizacji i instytucji działających na rzecz seniorów. • Otwartość i zaangażowanie władz gminy na tworzenie bazy przeznaczonej dla osób starszych oraz niepełnosprawnych. • Dostęp do lekarza pierwszego kontaktu. • Dostęp do przychodni rehabilitacyjnej. • Specjalistyczne usługi opiekuńcze m.in. dla dzieci. 	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa –rosnąca liczba osób korzystających z pomocy OPS. • Nie wystarczający system wsparcia dla osób niepełnosprawnych, obciążonych chorobami i starszych. • Postawy roszczeniowe utrudniające kompleksowość pomocy. • Pogłębiający się kryzys rodziny, narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny. • Trudności z asymilacją społeczną, związane z występującymi barierami społecznymi i architektonicznymi. • Niska samodzielność i inicjatywność części seniorów. • Ograniczone możliwości działań w zakresie zapobiegania problemowi ubóstwa osób starszych, chorych i niepełnosprawnych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnianie informacji dot. osób starszych, niepełnosprawnych i ich praw. • Podjęcie działań profilaktycznych w szerszej skali. • Wykorzystywanie zewnętrznych środków finansowych dla realizacji projektów skierowanych do osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych. • Wykorzystywanie aktywizujące potencjału ludzi starszych. • Podnoszenie poziomu zaradności i mobilności osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych i starszych. • Kreowanie działań podnoszących świadomość społeczną w zakresie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie środków finansowych na długofalowe cele z zakresu poprawy jakości życia. • Zbyt mała oferta środowiska angażująca osoby starsze i niepełnosprawne. • Ograniczony rynek pracy – brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. • Niepełna diagnoza zjawiska niepełnosprawności. • Zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych oraz zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia. • Pogłębiający się proces marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i niepełnosprawnością.

REALIZACJA STRATEGII

ROZDZIAŁ V. Misja, wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Osiek a została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych (problemowych). Skorelowana została z wizją Gminy, mówiącą o Gminie, jako miejscu, które zapewnia warunki wszechstronnego rozwoju, zwłaszcza godnego życia.

W tym kontekście WIZJA społecznej sfery rozwoju gminy, w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jest formułowana następująco:

Gmina OSIEK to miejsce o wysokim poziomie jakości życia, przyjazne mieszkańcom, z dostępnością do wysokiej jakości usług społecznych oraz z warunkami sprzyjającymi podnoszeniu poziomu lokalnego kapitału społecznego.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji, w której za największe wyzwanie uznaje się wspomaganie potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym mieszkańców Osieka.

MISJĄ proponowanej Strategii jest:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, dążenie do integracji społecznej oraz tworzenie równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom.

Rozwiązania wdrażane przy współpracy z lokalnymi partnerami służą mają eliminacji negatywnych zjawisk społecznych oraz zrównoważonemu rozwojowi całej gminy.

Proponowana misja zakłada stworzenie wielopłaszczyznowego i zintegrowanego systemu wsparcia, który zachęca do wprowadzania nowych rozwiązań wspomagających rozwój szeroko rozumianej pracy socjalnej oraz aktywizacji środowiska lokalnego.

ROZDZIAŁ VI. Obszary priorytetowe, cele strategiczne, cele operacyjne i zadania.

Określenie działań strategicznych zmierza w kierunku zabezpieczenia potrzeb socjalnych jednostek i rodzin, uzyskania stanu wolności od niedostatku, bądź od obniżenia poziomu życia spowodowanego utratą możliwości zarobkowania, chorobą, inwalidztwem, starością, zwiększonym obciążeniem rodzinnym, bezradnością oraz innymi sytuacjami losowymi.

Przesłaniem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w Osieku i destabilizujących życie mieszkańców. Zapewnienie odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin jest podstawowym zadaniem efektywnej polityki lokalnej. Zintensyfikowanie ukierunkowanych działań pomocy społecznej ma na uwadze doprowadzenie świadczeniobiorców do życiowego usamodzielniania i umiejętności rozwiązywania własnych problemów.

6. 1. Obszar PROBLEMOWY I:RODZINA

RODZINA

W Gminie Osiek obserwuje się systematyczny wzrost liczby rodzin żyjących w ubóstwie. Pogarszająca się jakość życia dotyka szczególnie rodziny, w których występuje bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niepełnosprawność, długotrwała choroba i uzależnienia. Niepokojącym zjawiskiem jest kumulacja niekorzystnych zjawisk społecznych, które mogą być przyczyną dezintegracji społecznej i zawodowej całych rodzin.

Rodzina jest podstawową komórką, która powinna zaspokoić potrzeby każdego z jej członków. Jest miejscem, gdzie człowiek wchodzi w podstawowe dla siebie związki z innymi ludźmi, uczy się bliskości emocjonalnej. Podstawą do życia jest zaspokojenie potrzeb fizjologicznych i biologicznych, powinna je gwarantować rodzina. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem.

Niedostateczny rozwój aktywnych form wsparcia dla osób zagrożonych dezintegracją społeczną i zawodową może prowadzić do ich społecznego wykluczenia. Dużym utrudnieniem w prowadzeniu aktywnej pomocy społecznej jest niewielka ilość organizacji pozarządowych obejmująca swym zasięgiem teren Gminy. Aktywizacja społeczności lokalnej dla rozwiązania trudnych problemów stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY 1:**ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ****CEL OPERACYJNY 1. 1.: SKUTECZNE WSPIERANIE RODZIN W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU FUNKCJI RODZICIELSKIEJ**

ZADANIE	REALIZATORZY/PARTNERZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU/ PROGNOZA		HARMONOGRAM	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1. <i>Pomoc materialna i rzeczowa rodzinom wymagającym wsparcia.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Placówki oświatowe - Organizacje pozarządowe - samorząd gminny - parafia 	Liczba udzielonych świadczeń(zasiłki celowe, okresowe, posiłki i inne)	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet państwa Środki GKRPA pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Środki prywatne</i>
		Liczba rodzin korzystających ze wsparcia rzeczowego	wzrost		
		Liczba rodzin, w tym dzieci objętych wsparciem w ramach realizowanych programów(Pomoc państwa w zakresie dożywiania, Pierwszy dzwonek, Karta Dużej Rodziny, FEAD i inne)	wzrost		
2. <i>Zwiększenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy prawnej, psychologiczno- pedagogicznej i terapeutycznej.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - PCPR - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - Placówki oświatowe 	Liczba rodzin i osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa	wzrost	2021-2026	<i>Środki GKRPA pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</i>

		- Samorząd gminny	Liczba udzielonych porad specjalistycznych	wzrost		Budżet gminy Budżet powiatu Budżet państwa
3.	<i>Świadczenie pomocy rodzinom mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez asystenta rodziny .</i>	- OPS	Liczba rodzin w tym dzieci objętych asystenturą rodzinną	wzrost	2021-2026	Budżet gminy Budżet państwa
4.	<i>Współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją.</i>	- OPS - Placówki oświatowe	Liczba dzieci i młodzieży objętych oddziaływaniem	wzrost	2021-2026	Budżet gminy Budżet państwa
5.	<i>Objęcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej pomocą rodzin wspierających.</i>	- OPS	Liczba rodzin w tym dzieci objętych pomocą rodzin wspierających	wzrost	2021-2026	Budżet gminy
6.	<i>Intensyfikacja pracy socjalnej w rodzinach przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.</i>	- OPS	Liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną	wzrost	2021-2026	Budżet gminy Budżet państwa
7.	<i>Realizacja wsparcia dla rodziców i opiekunów borykających się z problemami wychowawczymi i opiekuńczymi poprzez uczestnictwo w grupach wsparcia lub grupach samopomocowych.</i>	- OPS - PCPR - Parafia - Placówki oświatowe - świetlica socjoterapeutyczna	Liczba zorganizowanych grup	wzrost	2021-2026	Budżet gminy Środki GKRPA pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Budżet powiatu Środki UE
8.	<i>Edukacja rodziców w pełnieniu właściwych ról w rodzinie</i>	- OPS - Placówki Oświatowe - Parafie	Liczba uczestników spotkań	wzrost	2021-2026	Budżet gminy Środki GKRPA pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów

			Liczba zrealizowanych programów	wzrost		<i>alkoholowych Budżet powiatu Środki UE</i>
9.	<i>Kreowanie i promowanie pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Placówki Oświatowe - Parafie - MGOK - Klub sportowy - stowarzyszenia -koła gospodyń wiejskich 	Liczba prelekcji, plakatów, artykułów w lokalnej prasie, na stronie internetowej	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Środki GKRPA pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Budżet powiatu Środki UE</i>

CEL OPERACYJNY 1. 2. : PRZECIWDZIAŁANIE PROBLEMOM WYCHOWAWCZYM DZIECI I MŁODZIEŻY Z RODZIN ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

ZADANIE	REALIZATORZY/PARTNERZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU/ PROGNOZA	HARMONOGRAM	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	
1. <i>Realizacja zadań wynikających z krajowych i gminnych programów np. w zakresie: -przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie -wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, -profilaktyki uzależnień,. - Karta Dużej rodziny -Program 500plus -Program 300plus itp.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - GKRPA - Placówki oświatowe - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, - Parafie - PCPR - Policja - Służba Zdrowia, - Kuratorzy sądowi - Biblioteka 	Zgodnie ze wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań ujętych w programach	Zgodnie z założeniami programów	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet państwa Środki GKRPA pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</i>
2. <i>Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych dla uczniów i rodziców z udziałem psychologów oraz funkcjonariuszy Policji w zakresie</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Placówki oświatowe - Policja - OPS - MGOK 	Liczba osób objętych działaniami	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Środki GKRPA pochodzące z opłat za wydawanie</i>
		Liczba prelekcji, szkoleń	wzrost		

	<i>różnorodnych zagrożeń społecznych , zachowań agresywnych i ich przeciwdziałaniu.</i>	- Świetlica socjoterapeutyczna	Liczba plakatów, ulotek, artykułów w lokalnej prasie, na stronie internetowej	wzrost		<i>zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Środki własne instytucji i organizacji</i>
3.	<i>Prowadzenie zajęć mających na celu rozwój zainteresowań i aktywności twórczej w szczególności dla dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym.</i>	- Placówki oświatowe - MGOK - Biblioteka - Świetlica socjoterapeutyczna -Klub sportowy - Biblioteka -organizacje pozarządowe -koła gospodyń wiejskich	Liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć Liczba uczestników zajęć	wzrost	2021-2026	<i>Środki GKRPA pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Środki własne jednostek i organizacji</i>
4.	<i>Organizowanie dzieciom z rodzin problemowych pomocy w nauce poprzez zajęcia wyrównawcze i pozalekcyjne.</i>	- Placówki oświatowe - Świetlica socjoterapeutyczna	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Parafia Środki własne jednostek i organizacji</i>
5.	<i>Systematyczna praca socjalna z rodziną.</i>	- OPS	Liczba rodzin objęta wsparciem	pełna realizacja zadania	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet państwa</i>
6.	<i>Tworzenie, wdrażanie i realizacja programów zwiększających możliwości dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych oraz dysfunkcyjnych do korzystania z szerszego dostępu do edukacji,</i>	- samorząd gminny - OPS - MGOK - GKRPA, - Placówki oświatowe	Liczba utworzonych programów Liczba realizowanych programów	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet państwa Środki własne instytucji i organizacji</i>

	<i>wypoczynku i rekreacji, kultury i sportu oraz zaspokajaniu podstawowych potrzeb rodzin ubogich a w szczególności dzieci z tych rodzin – dożywianie w szkołach, żywność z programu FEAD (żywność unijna), Karta Dużej Rodziny, Dobry Start, 500plus, Karta Dużej Rodziny i inne programy osłonowe.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Świetlica socjoterapeutyczna - Organizacje pozarządowe 	Liczba rodzin i dzieci korzystających z programów	wzrost	2021-2026	Środki krajowe Środki UE
7.	<i>Rozwój i promowanie wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - MGOK - GKRPA, - Świetlica socjoterapeutyczna - Placówki oświatowe - Organizacje pozarządowe - Samorząd gminny 	Liczba osób korzystających z pomocy wolontariuszy	wzrost	2021-2026	Budżet gminy Środki własne instytucji i organizacji Środki krajowe Środki UE
			Liczba wolontariuszy	wzrost		
			Liczba programów z udziałem wolontariuszy	wzrost		
8.	<i>Organizacja i dofinansowanie różnych form wypoczynku oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci młodzieży z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - MGOK - Placówki oświatowe - Kuratorium - Organizacje pozarządowe - Samorząd gminny 	Liczba dzieci biorąca udział w formach zorganizowanego wypoczynku	wzrost	2021-2026	Budżet gminy Środki własne instytucji i organizacji Środki Parafii
			Liczba i rodzaj zajęć, wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturowych			
			Liczba uczestników zajęć i wydarzeń			
9.	<i>Udzielanie rodzinom ubogim i dysfunkcyjnym pomocy finansowej i rzeczowej niezbędnej do właściwej egzystencji(zasiłki celowe, okresowe, świadczenia rodzinne, fundusz</i>	<ul style="list-style-type: none"> -OPS - Placówki Oświatowe - Urząd Gminy -Bank Żywności 	Liczba rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej	wzrost	2021-2026	Budżet gminy Budżet państwa Środki Parafii
			Liczba rodzin korzystająca z innych form pomocy	wzrost		

	<i>alimentacyjny, stypendia, wyprawka szkolna ,posiłek, paczki żywnościowe w ramach FEAD i inne).</i>		Liczba dożywianych dzieci młodzieży	wzrost		
			Liczba rodzin i osób korzystająca z FEAD	wzrost		
10.	<i>Rozwijanie i uściślanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dzieci i rodziny.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Samorząd Gminy - Parafie - Organizacje Pozarządowe 	Liczba instytucji i działających organizacji pozarządowych	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet państwa Środki UE Środki własne instytucji i organizacji</i>
			Liczba realizowanych programów			
			Liczba podjętych wspólnych działań,			
			Liczba zorganizowanych spotkań, Liczba podpisanych porozumień,			

CEL OPERACYJNY 1. 3:

PROWADZENIE ZINTEGROWANYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ WSPIERANIA RODZIN DOTKNIĘTYCH PROBLEMAMI UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY

ZADANIE	REALIZATORZY/PARNERZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU/PROGNOZA	HARMONOGRAM	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Zespół Interdyscyplinarny - Samorząd gminny - Organizacje pozarządowe - Placówki oświatowe - GKRPA 	Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych; Liczba wydanych materiałów promocyjnych/rodzaj/	wzrost wzrost	2021-2026 <i>Budżet gminy Środki GKRPA pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Środki własne instytucji i organizacji Środki krajowe</i>
2	<ul style="list-style-type: none"> - GKRPA - OPS 	Liczba zrealizowanych działań	Wzrost	2021-2026 <i>Budżet gminy Środki GKRPA</i>

	<i>nadużywaniu alkoholu i środków psychoaktywnych w szczególności przez dzieci i młodzież.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Policja - Placówki oświatowe - Placówki służby zdrowia 	Liczba podmiotów biorących udział w kampaniach	wzrost		<i>pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Środki krajowe Środki UE</i>
3	<i>Rozpowszechnianie informacji o kompetencjach i podejmowanych działaniach poszczególnych instytucji (OPS, PCPR, Zespół interdyscyplinarny itp.) w zakresie przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Zespół Interdyscyplinarny - Samorząd gminny - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie 	Liczba opublikowanych informacji	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe</i>
4	<i>Podejmowanie działań interwencyjno-pomocowych na rzecz ofiar i świadków przemocy, w tym realizacja procedury „Niebieskie Karty”</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - GKRPA - Policja - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Punkt Informacyjno Konsultacyjny Dla Osób Dotkniętych Przemocą - Zespół Interdyscyplinarny - Placówki oświatowe - Służba Zdrowia 	Liczba osób objęta wsparciem	pełna realizacja zadania	2021-2026	<i>Budżet gminy Środki własne instytucji i organizacji Środki krajowe</i>
			Liczba założonych kart	pełna realizacja zadania		
5	<i>Kontynuacja monitoringu przebiegu zmian w rodzinach obciążonych problemami przemocy.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Policja 	Liczba wykonanych działań monitoringowych	pełna realizacja zadania	2021-2026	<i>Budżet gminy Środki własne instytucji i organizacji Środki krajowe</i>
			Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”	pełna realizacja zadania		
6	<i>Podejmowanie działań profilaktycznych ukierunkowanych na rozwój umiejętności wychowawczych rodziców.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Zespół Interdyscyplinarny - samorząd gminny - Placówki Oświatowe 	Liczba rodzin/ osób korzystających z tej formy pomocy	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Środki własne instytucji i organizacji</i>

7	<i>Organizowanie wsparcia specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, itp.) dla ofiar i sprawców przemocy.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Punkt Informacyjno Konsultacyjny Dla Osób Dotkniętych Przemocą W Rodzinie - Organizacje pozarządowe 	Liczba osób objętych oddziaływaniem	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe Środki UE Środki własne instytucji i organizacji</i>
			Liczba placówek i/lub osób zaangażowanych do udzielenia wsparcia ofiarom i sprawcom przemocy	wzrost		
8.	<i>Kierowanie osób uzależnionych na terapię alkoholową.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Policja - GKRPA 	Liczba osób objętych oddziaływaniem	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy</i>
9.	<i>Podjęcie działań profilaktycznych promujących zdrowy tryb życia bez alkoholu, dopalaczy i innych substancji psychotropowych.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Organizacje pozarządowe - Placówki oświatowe 	Liczba zrealizowanych działań	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe Środki UE Środki własne instytucji i organizacji</i>

BENEFICJENCI

1. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej;
2. Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
3. Osoby uzależnione;
4. Rodziny osób uzależnionych;
5. Dzieci i młodzież;
6. Rodziny, w których występuje przemoc.

PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Rezultatem osiągnięcia celu strategicznego będzie stworzenie podstaw do rozwoju społeczeństwa zintegrowanego, w którym rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym będą miały zapewnione odpowiednie wsparcie umożliwiające przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych oraz godne warunki życia.

UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą:

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

6. 2. OBSZAR PROBLEMOWY II: PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU, UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU, UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

W ujęciu społecznym bezrobocie oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy, zgłaszających gotowość do jej podjęcia. Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób bezrobotnych i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, stygmatyzacja, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego. Konsekwencją społeczną jest m. in. ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych.

CEL STRATEGICZNY 2:**WSPIERANIE OSÓB I RODZIN Z PROBLEMAMI DŁUGOTRWALEGO BEZROBOCIA****CEL OPERACYJNY 2. 1. : PROWADZENIE DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH OSOBY BEZROBOTNE**

ZADANIE		REALIZATORZY /PARTNERZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU/PROGNOZA		HARMONOGRAM	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1	<i>Wdrażanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych)</i>	- OPS - PUP	Liczba zastosowanych instrumentów i narzędzi aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych)	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe Środki UE</i>
			Liczba opracowanych i wdrożonych projektów	wzrost		
			Liczba osób objętych oddziaływaniem	wzrost		
2	<i>Promocja zatrudnienia subsydiowanego Zatrudnianie w ramach prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, praktyk i staży</i>	- OPS - Samorząd Gminy - PUP - Organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych oddziaływaniem	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe Środki UE Środki własne instytucji i organizacji</i>
			Wysokość udzielonej pomocy finansowej	wzrost		
3	<i>Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego i rzeczowego.</i>	- OPS ,	Liczba udzielonych świadczeń	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe</i>
			Liczba rodzin objętych programem wsparcia	wzrost		
			Liczba zorganizowanych spotkań, seminariów, konferencji, plakatów itp.	wzrost		
4.	<i>Kontynuowanie współpracy w zakresie upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz</i>	- OPS - PUP - Organizacje pozarządowe,	Liczba zawartych porozumień/umów o współpracy	1	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe Środki własne instytucji</i>

	<i>usługach pośrednictwa pracy</i>		Liczba publikacji informacyjnych	wzrost		<i>i organizacji</i>
5	<i>Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych dotyczących zmiany profilu zawodowego i/lub uzyskania dodatkowych kwalifikacji</i>	- OPS - PUP	Liczba osób objętych oddziaływaniem	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe Środki UE</i>
			Liczba szkoleń	wzrost		
			Liczba osób, które znalazły pracę pod wpływem podjętych działań	wzrost		
7.	<i>Podjęcie działań pobudzających rozwój przedsiębiorczości(w tym min. rozwijanie idei tworzenia spółdzielni socjalnych itp.)</i>	- OPS - PUP - Organizacje pozarządowe	Liczba podjętych działań /szkoleń	wzrost	- 2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe Środki UE Środki własne instytucji i organizacji</i>

CEL OPERACYJNY 2.2. ROZWÓJ DORADZTWA ZAWODOWEGO ORAZ PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA PRAWIDŁOWEJ KARIERY ZAWODOWEJ DZIECI I MŁODZIEŻY

ZADANIE	REALIZATORZY /PARTNERZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU/PROGNOZA	HARMONOGRAM	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA		
1	<i>Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie doradztwa zawodowego dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.</i>	- Placówki oświatowe - PUP	Liczba osób objętych oddziaływaniem	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe</i>
2	<i>Organizowanie spotkań z lokalnymi pracodawcami pod kątem zapotrzebowania na zawody</i>	- Placówki oświatowe - PUP - Organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych spotkań	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe Środki UE Środki własne instytucji i organizacji</i>

3	<i>Monitorowanie preferencji uczniów oraz rynku pracy celem dostosowania odpowiedniej oferty edukacyjnej.</i>	- Placówki oświatowe - PUP	Liczba uczniów objętych monitorowaniem	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe Środki UE</i>
---	---	-------------------------------	--	--------	-----------	---

CEL OPERACYJNY 2.3.:**PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU UBÓSTWA W RODZINACH JAKO CZYNNIKA PRZYCZYNIAJĄCEGO SIĘ DO WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO**

ZADANIE	REALIZATORZY/PARTNERZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU/PROGNOZA	HARMONOGRAM	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA		
1	<i>Edukowanie rodzin w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym.</i>	- OPS - Samorząd gminny	Liczba osób/rodzin objęta wsparciem	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy</i>
2	<i>Udzielanie pomocy materialnej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, uchwałami rady gminy itp</i>	- OPS - Samorząd gminy - Placówki oświatowe - Parafie	Liczba osób/rodzin objęta wsparciem	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Środki krajowe Środki własne instytucji i organizacji</i>
3	<i>Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem</i>	- OPS	Liczba rodzin objęta wsparciem	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy</i>
4	<i>Tworzenie warunków wychodzenia z bezdomności i zapobieganie przechodzenia osób ubogich w stan bezdomności.</i>	- OPS - Samorząd gminny	Liczba osób/rodzin objęta wsparciem	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet państwa Środki UE</i>

BENEFICJENCI

1. Osoby bezrobotne.
2. Rodziny osób bezrobotnych.
3. Środowisko osób bezrobotnych.
4. Uczniowie szkół podstawowych .
5. Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej.
6. Osoby bezdomne.

PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało:

- Zwiększeniem poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych.
- Zmniejszeniem skali wykluczenia społecznego .
- Podjęciem współpracy międzyinstytucjonalnej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie walki z bezrobociem.
- Wsparciem różnorodnych form zdobywania doświadczenia na rynku pracy.
- Przeciwdziałaniem powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych, tj. bierności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

WARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Na stopień realizacji celu będą miały ważny wpływ:

- Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz rozwoju aktywności zawodowej , edukacji i promocji przedsiębiorczości.
- Zaangażowanie w pozyskiwanie środków zewnętrznych, ciekawe projekty.

6.3. OBSZAR PROBLEMOWY III: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I OSOBY STARSZE

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I OSOBY STARSZE

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Obecnie nie do końca można sprecyzować pojęcie – człowiek stary. Wiek biologiczny nie zawsze jest tożsamy ze zmianami psychofizycznymi, dlatego przyjmujemy, że tym pojęciem będziemy określać ludzi w wieku poprodukcyjnym, czy emerytalnym. Trzeba pamiętać, że starzenie się jest procesem, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację.

Mając na uwadze strukturę rodzin, które nie są w pełni wydolne w zaspakajaniu potrzeb swoich najstarszych członków, istnieje potrzeba zbudowania sprawnego systemu pomocy, który będzie uwzględniał najważniejsze potrzeby ludzi starszych.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym poprawi sytuację tych osób.

Polityka społeczna ma instrumenty do rozwiązywania problemów społecznych, lecz nie wszystkie problemy można rozwiązać. Należy jednak przeciwdziałać pogłębianiu się różnic społeczno – ekonomicznych, izolacji grup społecznych.

CEL STRATEGICZNY 3

UŁATWIENIE FUNKCJONOWANIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŚRODOWISKU LOKALNYM

CEL OPERACYJNY 3. 1. STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

	ZADANIE	REALIZATORZY /PARTNERZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU/PROGNOZA		HARMONOGRAM	ŹRÓDŁA finansowania
1.	<i>Podjęcie działań z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz świadczeń socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Placówki służby zdrowia - Samorząd gminny Organizacje pozarządowe 	Liczba podjętych działań	wzrost	2021-2026	Budżet gminy Środki własne instytucji i organizacji Budżet państwa Środki UE
			Liczba osób objętych działaniami	wzrost		
2.	<i>Organizowanie wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, środowiskowego dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych, w tym dzieci poprzez m.in. rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Organizacje pozarządowe - Samorząd gminny 	Liczba uczestników konsultacji i porad psychologiczno-terapeutycznych	wzrost	2021-2026	Budżet gminy Środki własne instytucji i organizacji Budżet państwa
			Liczba udzielonych porad	wzrost		
			Liczba udzielonych specjalistycznych usług opiekuńczych	wzrost		
3.	<i>Rozwój i promocja idei wolontariatu socjalnego i włączenie wolontariuszy do pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych np. wolontariat, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych osobom starszym i niepełnosprawnym bez konieczności wychodzenia z domu</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Placówki oświatowe - Caritas - Organizacje pozarządowe - Samorząd gminny 	Liczba wolontariuszy	wzrost	2021-2026	Budżet gminy Środki UE Środki własne instytucji i organizacji
			Liczba osób objętych pomocą wolontariuszy	wzrost		
4.	<i>Stworzenie warunków dla osób w wieku podeszłym umożliwiających im pełne</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Caritas 	Liczba materiałów promocyjnych	wzrost	2021-2026	Budżet gminy Środki własne

	<i>uczestnictwo w życiu społecznym gminy.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Placówki oświatowe - Samorząd gminny - Placówki służby zdrowia Organizacje pozarządowe 	Liczba akcji promujących zdrowy styl życia	wzrost		<i>instytucji i organizacji Środki UE</i>
5	<i>Rozwój systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych (w tym min. usługi opiekuńcze i specjalistyczne, asystent osobisty osoby niepełnosprawnej)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - samorząd gminny 	Liczba udostępnionych „otwartych placówek”	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Budżet powiatu Środki krajowe Środki własne instytucji i organizacji</i>
			Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	wzrost		
6	<i>Realizacja przedsięwzięć wspomagających osoby starsze w samodzielnym zaspokajaniu potrzeb, zmniejszających skalę ich uzależnienia od otoczenia i instytucjonalnej pomocy.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - samorząd gminny 	Liczba podjętych działań	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Środki krajowe Środki UE</i>
			Liczba osób objętych działaniami	wzrost		
7	<i>Prowadzenie działań edukacyjnych promujących więzi rodzinne umożliwiające włączenie potencjału rodziny, znajomych i bliskiego otoczenia w działania wspierające osoby starsze i niepełnosprawne (w tym min. Poprzez działania mediacyjne dla rodzin skonfliktowanych).</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - placówki oświatowe - Caritas - Organizacje pozarządowe 	Liczba osób/rodzin objętych wsparciem	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Środki własne instytucji i organizacji</i>

CEL OPERACYJNY 3. 2.**PODNOSENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA O POTRZEBACH I PROBLEMACH LUDZI STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

	ZADANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU		HARMONOGRAM	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
1.	<i>Inicjowanie działań edukacyjnych na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych .</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - Placówki służby zdrowia - Organizacje pozarządowe - Samorząd gminny 	Liczba spotkań	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Środki własne instytucji i organizacji</i>
			Liczba osób –uczestników	wzrost		
			Liczba materiałów promocyjnych	wzrost		
2.	<i>Wspieranie akcji promujących zdrowy styl życia oraz realizacja kampanii na rzecz tworzenia warunków do rozwijania aktywności fizycznej i umysłowej osób w wieku podeszłym.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - OPS - MGOK - Placówki służby zdrowia - Organizacje pozarządowe - Samorząd gminny 	Liczba zorganizowanych spotkań	wzrost	2021-2026	<i>Budżet gminy Środki krajowe Środki UE Środki własne instytucji i organizacji</i>
			Liczba osób –uczestników	wzrost		

BENEFICJENCI

1. Ludzie starsi.
2. osoby niepełnosprawne.
3. Rodziny osób starszych i niepełnosprawnych.
4. Środowisko osób niepełnosprawnych i starszych.

PROGNOZA ZMIAN – EFEKTY I KORZYŚCI REALIZACJI CELU

Wdrożenie celu strategicznego będą odzwierciedlać następujące rezultaty:

1. umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym;
2. rozszerzenie współpracy instytucji i organizacji działających w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym;
3. ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez promocję działań profilaktycznych i podnoszenia poziomu wiedzy w społeczności lokalnej;
4. zwiększenie dostępności do usług dla osób starszych i niepełnosprawnych.

UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELU

Ważnymi czynnikami które będą miały wpływ na realizację celu będą:

1. Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
2. Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
3. Dobre ustawodawstwo i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

OBSZAR PROBLEMOWY I: RODZINA

CEL STRATEGICZNY 1:	ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ
CEL OPERACYJNY 1.1.:	SKUTECZNE WSPIERANIE RODZIN W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU FUNKCJI RODZICIELSKIEJ
CEL OPERACYJNY 1.2.:	PRZECIWDZIAŁANIE PROBLEMOM WYCHOWAWCZYM DZIECI I MŁODZIEŻY Z RODZIN ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM
CEL OPERACYJNY 1.3.:	PROWADZENIE ZINTEGROWANYCH DZIAŁAŃ W ZAKRESIE POMOCY CZŁONKOM RODZIN, W KTÓRYCH WYSTĘPUJE PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE

OBSZAR PROBLEMOWY II: PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU, UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

CEL STRATEGICZNY 2:	ROZWÓJ SPÓJNEGO SYSTEMU WSPIERAJĄCEGO AKTYWNOŚĆ ZAWODOWĄ MIESZKAŃCÓW GMINY
CEL OPERACYJNY 2.1.:	PROWADZENIE DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH OSOBY BEZROBOTNE
CEL OPERACYJNY 2.2.:	ROZWÓJ DORADZTWA ZAWODOWEGO ORAZ PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA PRAWIDŁOWEJ KARIERY ZAWODOWEJ DZIECI I MŁODZIEŻY
CEL OPERACYJNY 2.3.:	PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU UBÓSTWA W RODZINACH, JAKO CZYNNIKA PRZYCZYNIAJĄCEGO SIĘ DO WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

OBSZAR PROBLEMOWY III: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I OSOBY STARSZE

CEL STRATEGICZNY 3:	UŁATWIENIE FUNKCJONOWANIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŚRODOWISKU LOKALNYM
CEL OPERACYJNY 3.1.:	STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH
CEL OPERACYJNY 3.2.:	PODNIOSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA O POTRZEBACH I PROBLEMACH LUDZI STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

ROZDZIAŁ VII. Źródła finansowania

7. 1. Ramy finansowe działalności OPS w Osiek.

7. 1. 1. Analiza wydatków OPS w Gminie Osiek.

Analiza wydatków Ośrodka Pomocy Społecznej wskazuje, iż największą część wydatków budżetu stanowią wydatki udzielane na: „świadczenie wychowawcze 500plus ” oraz Świadczenia rodzinne

Prognoza wydatków na zadania zlecone oraz własne w zakresie pomocy społecznej zakłada roczny plan

Tabela Wydatki OPS w gminie Osiek Plan na 2021 rok

Plan Finansowy na 2021 rok Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku				
Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Wartość
851			Ochrona zdrowia	84 814,00
	85153		Zwalczanie narkomanii	3 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	3 000,00
	85154		Przeciwdziałanie alkoholizmowi	81 814,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	10 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	5 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	63 814,00
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	300,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	200,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	1 500,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 000,00
852			Pomoc społeczna	1 894 580,00

	85202		Domy pomocy społecznej	380 000,00
		4330	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	380 000,00
	85203		Ośrodki wsparcia	1 500,00
		4300	Zakup usług pozostałych	1 500,00
	85205		Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1 500,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 500,00
	85213		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	31 227,00
		4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	31 227,00
	85214		Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	185 168,00
		3110	Świadczenia społeczne	185 168,00
	85216		Zasiłki stałe	295 309,00
		3110	Świadczenia społeczne	295 309,00
	85219		Ośrodki pomocy społecznej	702 204,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	498 624,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	37 746,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	92 363,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	13 141,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	10 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	6 000,00
		4260	Zakup energii	5 000,00

		4280	Zakup usług zdrowotnych	1 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	12 000,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	1 800,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	1 200,00
		4430	Różne opłaty i składki	500,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	16 286,00
		4480	Podatek od nieruchomości	644,00
		4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	400,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 500,00
		4710	Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający	4 000,00
	85220		Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	123 672,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	87 840,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	6 464,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	16 239,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	2 312,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	6 416,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	300,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	3 101,00
		4710	Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający	1 000,00
	85230		Pomoc w zakresie dożywiania	168 000,00
		3110	Świadczenia społeczne	152 000,00

		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	3 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	13 000,00
	85295		Pozostała działalność	4 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	4 000,00
855			Rodzina	12 567 265,00
	85501		Świadczenie wychowawcze	8 226 309,00
		3110	Świadczenia społeczne	8 156 975,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	44 268,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	3 058,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	8 150,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	1 160,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	3 800,00
		4260	Zakup energii	1 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	4 947,00
		4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	500,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	300,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 551,00
		4710	Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający	600,00
	85502		Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3 906 696,00
		3110	Świadczenia społeczne	3 792 909,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	82 021,00

		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	6 392,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	15 225,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	2 159,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 000,00
		4260	Zakup energii	900,00
		4300	Zakup usług pozostałych	989,00
		4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	300,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	200,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	3 101,00
		4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	500,00
		4710	Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający	1 000,00
	85504		Wspieranie rodziny	354 752,00
		3110	Świadczenia społeczne	282 600,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	49 703,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	2 935,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	9 065,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	1 298,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	4 000,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	2 000,00
		4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	1 551,00
		4710	Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający	600,00

	85508		Rodziny zastępcze	25 000,00
		4330	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	25 000,00
	85513		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów	54 508,00
		4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	
			Razem:	14 546 659,00

Samorząd gminy Osiek realizując politykę społeczną podejmuje szereg działań w celu zapewnienia mieszkańcom gminy pomocy i wsparcia w zakresie rozwiązywania istotnych problemów. Struktura osiągniętych dochodów budżetowych jest uzależniona od polityki finansowej państwa, której kierunki i zasady określają ustawy o budżecie.

Wydatki ponoszone na cele społeczne ogółem, stanowią w budżecie gminy jedną ze znaczniejszych pozycji. Samorząd Osiek realizując politykę społeczną podejmuje szereg działań w celu zapewnienia mieszkańcom miasta i gminy pomocy i wsparcia w zakresie rozwiązywania istotnych problemów. Struktura osiągniętych dochodów budżetowych jest uzależniona od polityki finansowej państwa, której kierunki i zasady określają ustawy o budżecie.

7. 2. Źródła finansowania

Przewiduje się następujące źródła finansowania Strategii:

- środki własne samorządu ;
- środki z budżetu centralnego;
- środki partnerów przedsięwzięcia (np. Caritas, NGO) ;
- środki funduszy krajowych;
- środki strukturalne Unii Europejskiej.
- Projekty systemowe i konkursowe w ramach środków budżetu państwa oraz Unii Europejskiej.

Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju Gminy zależy będą od czynników:

- wielkość środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce
- zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa,
- potencjał absorpcyjny poszczególnych organizacji społecznych i instytucji,
- zdolność przygotowania i realizacji konkretnych projektów dla Gminy Osiek w sferze społecznej.

W procesie powstawania nowoczesnego społeczeństwa opartego na wzajemnych relacjach gospodarki wolnorynkowej, gdzie ludzie wymieniają między sobą towary i usługi, poza przyjętą formą działalności gospodarczej istnieje potrzeba aktywności społecznej, szczególnie w czasach kiedy państwo nie jest w stanie zadbać o potrzeby wszystkich członków swojej wspólnoty. Jest to możliwe w ramach funkcjonowania organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń, które obok instytucji zajmujących się pomocą innym ludziom z ramienia urzędu cieszą się dużą skutecznością.

W społeczeństwie obywatelskim organizacje pozarządowe mogą efektywnie realizować działania w sferze pomocy społecznej, ponieważ pozyskiwane środki ze źródeł krajowych i pozabudżetowych (w tym np. także UE, EOG) wykorzystują na cele społeczne w 80 – 90 %.

Na terenie gminy wciąż za mała jest liczba organizacji o profilu pomocy społecznej. Potrzebna jest, więc powszechna akcja na rzecz działań społecznych i możliwości zorganizowania tych działań w ramach organizacji pozarządowych. Spektakularne akcje charytatywne to wciąż za mało w obliczu wielości potrzeb. Rodzi się tu potrzeba uświadomienia społeczeństwu możliwości, jakie można wykorzystać za pośrednictwem organizacji pozarządowych.

Głównym źródłem zewnętrznym środków będą środki z funduszy europejskich na lata 2021-2027. Fundusze Europejskie na lata 2021-2027 to **72,2 miliarda euro** z polityki spójności oraz **3,8 mld euro** środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Łącznie to około **76 miliardów euro**. Środki zostaną przeznaczone na realizację inwestycji w innowacje, przedsiębiorczość, cyfryzację, infrastrukturę, ochronę środowiska, energetykę, edukację i sprawy społeczne. Informację o sposobie wydatkowania środków z UE w nowej perspektywie finansowej zawiera projekt Umowy Partnerskiej. Środki podzielone zostały, podobnie jak w poprzednich okresach finansowania, na programy operacyjne. Z punktu widzenia realizacji **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osiek na lata 2021-2026** istotnym źródłem jej finansowania będą zapewne Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Świętokrzyskiego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata i Program Fundusz Inicjatyw Społecznych.

Programy

Aby realizować założenia Umowy Partnerstwa, potrzebujemy programów krajowych i regionalnych. Określają one priorytetowe obszary wsparcia i wyznaczają konkretne działania.

Podobnie jak w latach 2014-2020 również w nowej rozpoczynającej się perspektywie około 60% funduszy z polityki spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym. Pozostałe 40% otrzymają programy regionalne, zarządzane przez marszałków województw.

Programy krajowe będą tematycznie zbliżone do tych realizowanych obecnie. Oznacza to, że pieniądze z polityki spójności zainwestujemy między innymi w rozwój infrastruktury i ochronę środowiska, powiększanie kapitału ludzkiego, budowanie kompetencji cyfrowych czy wsparcie makroregionu Polski Wschodniej.

Jest już znany podział środków na poszczególne programy krajowe:

- Infrastruktura i Środowisko – 25,1 mld euro (między innymi największe inwestycje infrastrukturalne, drogi, koleje, transport publiczny, ochrona środowiska)
- Inteligentny Rozwój – 8 mld euro (między innymi innowacje, współpraca nauki i biznesu)
- Wiedza, Edukacja, Rozwój – 4,3 mld euro (między innymi nauka, edukacja, żłobki, sprawy społeczne)

- Polska Cyfrowa – 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe)
- Polska Wschodnia – 2,5 mld euro (specjalna pula wsparcia dla województw Polski Wschodniej)
- Pomoc Techniczna – 0,5 mld euro (wsparcie dla instytucji wdrażających fundusze UE)
- Program dotyczący sprawiedliwej transformacji – 4,4 mld euro (pomoc w transformacji dla regionów górniczych: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego)
- Program Pomoc Żywnościowa – 0,2 mld euro
- Program Ryby – 0,5 mld euro
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – 0,56 mld euro.

Nazwy programów krajowych nie są jeszcze ustalone. Programy będą miały podobny zakres tematyczny do tych, które znamy z perspektywy 2014-2020, dlatego w powyższym zestawieniu użyto nazw dotychczasowych programów. Podzielone zostały także fundusze na programy regionalne: województwo świętokrzyskie – 1,106 mld euro. Pieniądze na programy regionalne podzielono według algorytmu opartego na obiektywnych kryteriach, między innymi na liczbie ludności i PKB na mieszkańca. 75% środków zostało już podzielonych, a 25% przeznaczono na rezerwę programową do podziału na późniejszym etapie programowania w czasie negocjacji kontraktu programowego.

Dodatkowo sześć regionów (śląskie, łódzkie, małopolskie, lubelskie, dolnośląskie i wielkopolskie) otrzyma 4,4 mld euro z funduszu sprawiedliwej transformacji i polityki spójności (3,8 mld euro z FST + 560 mln euro z polityki spójności).

Program dla Polski Wschodniej będzie obejmował sześć regionów – lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie oraz, co jest nowością w tej perspektywie, mazowieckie (bez Warszawy i 9 otaczających ją powiatów).

Umowa Partnerska

Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa (UP). To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich. Dokument określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności, na którą w przyszłej perspektywie będziemy mieli **72,2 miliarda euro**, oraz środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji o wartości **3,8 miliarda euro**. Łącznie to około **76 miliardów euro**. Przed nami nowy okres finansowania polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027. Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa. To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich w najbliższej dekadzie. Skierowana jest zarówno do urzędników, jak i beneficjentów, którzy realizują projekty. Określa cele i zakres interwencji, odpowiedzialne instytucje za zarządzanie funduszami, programy oraz ich finansowanie. Umowa Partnerstwa łączy ze sobą oczekiwania Komisji Europejskiej z wyzwaniem wynikającymi z krajowych dokumentów, takich jak Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju i strategię sektorowe, które ją realizują. Fundusze

Polityka spójności na lata 2021-27 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Wspólna polityka rybołówstwa obejmie Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR). Fundusze te wzajemnie się uzupełniają.

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego** służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma on łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.
- **Fundusz Spójności** służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).
- **Europejski Fundusz Społeczny+** ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ będzie obejmować obecnie rozproszone instrumenty: EFS, Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).

Proponowane fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

Europejski Fundusz Morski i Rybacki to fundusz na rzecz unijnej polityki morskiej i rybołówstwa. Celem funduszu jest szeroko rozumiane wsparcie społeczności nadmorskich, w tym m.in. wspieranie rybaków w przechodzeniu na zrównoważone rybołówstwo czy finansowanie projektów przyczyniających się do tworzenia nowych miejsc pracy oraz podnoszenia jakości życia społeczności nadmorskich w Europie.

Polityka spójności w czterech wymiarach: społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

6 celów polityki spójności na lata 2021-2027

Cel 1: Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa

Cel 2: Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa

Cel 3: Lepiej połączona Europa

Cel 4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym

Cel 5: Europa bliżej obywateli

Cel 6: Łagodzenie skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu

Najważniejsze wyzwania istniejące obecnie w zakresie poszczególnych obszarów wsparcia PO WER, które są zbieżne z celami strategicznymi realizacji **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osiek**, to:

- poprawa sytuacji na rynku pracy, współpraca z podmiotami zewnętrznymi, konieczność lepszego monitorowania potrzeb i zjawiska na rynku pracy, papowie równego dostępu kobiet i mężczyzn do zatrudnienia i przeciwdziałanie na rynku pracy.

- Zlikwidowanie ubóstwa, wykluczenia społecznego i integracja społeczna. Zadania dla tego obszaru wsparcia koncentrują się głównie na rozwoju potencjału instytucjonalnego pomocy społecznej, w tym monitorowania, koordynacji i oceny polityki społecznej, zwiększeniu potencjału pomocy społecznej, rozwoju usług społecznych, wsparcie rozwoju podmiotów i integracji społecznej. Integracja i przeciwdziałanie dyskryminacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

ROZDZIAŁ VIII. System wdrażania Strategii

Strategia Problemów Społecznych w Gminie Osiek na lata 2021-2026 obejmuje zasięgiem czasowym okres sześciu lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach.

Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie gminy mianowicie: problemów opiekuńczo – wychowawczych, problematyki osób w podeszłym wieku, bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawnych, uzależnionych, bezdomnych, opuszczających zakłady karne i innych zagrożonych marginalizacją.

Realizacja określonych celów determinuje konieczność zaangażowania możliwych zasobów państwowych, regionalnych i lokalnych. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, grup sąsiedzkich, rodzin, wolontariuszy. Samopomoc i samoorganizacja obywateli jest często bardziej efektywna niż interwencja instytucji publicznych.

Proponuje się by realizatorami strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz twórcami i koordynatorami programów celowych byli:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Placówki Oświatowe
- Urząd Miasta i Gminy w Gminie Osiek

oraz

- organizacje społeczne i pozarządowe, Kościół Katolicki, oraz osoby fizyczne i prawne, zaangażowane w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej.

8. 1. Harmonogram wdrażania strategii.

Realizacja **Strategia Problemów Społecznych w Gminie Osiek na lata 2021-2026** obejmować będzie pięć etapów:

Tabela 1. Opis wdrażania i ewaluacji Strategii

ETAP I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy o przyjęciu do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osiek na lata 2021-2026 <i>Termin realizacji: I kwartał 2021 r.</i>
ETAP II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią <i>Termin realizacji: 2021-2026r. – IV kwartał 2021.</i>
ETAP III	Monitoring i ewaluacja Strategii. <i>Termin realizacji: na koniec każdego I kwartału roku następnego tj.: za 2021 r. na koniec I kwartału 2022r. za 2022 r. na koniec I kwartału 2023r. za 2023 r. na koniec I kwartału 2024r. za 2024 r. na koniec I kwartału 2025r. za 2025 r. na koniec I kwartału 2026r. za 2026 r. na koniec I kwartału 2027r.</i>

ETAP IV	Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy. <i>Termin realizacji: sukcesywnie w okresie wdrażania Strategii czyli: od I kwartału 2021 do IV kwartału 2026.</i>
ETAP V	Podsumowanie i ocena Strategii. <i>Termin realizacji: I kwartał 2027r.</i>

8. 2. Sposoby monitorowania, ewaluacji i komunikacji społecznej

Całościowy obraz realizowanych zadań wpisujących się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w opisywają wskaźniki określone dla zadań przypisanych dla poszczególnych celów operacyjnych, oraz przypisanych im działań, które przedstawione w sprawozdaniach z wykonania realizacji zadań będą jednym z narzędzi monitorowania realizacji strategii.

8. 2. 1. Monitoring

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów strategicznych i realizacji programów operacyjnych wynikających z następnym faz programowania rozwoju. Monitoring realizacji strategii umożliwia: obserwację stanu zaawansowania projektów rozwojowych, umożliwiających aktualną identyfikację problemów w ich realizacji, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację, weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków, kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2026 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Gminy kończy pierwszy etap planowania. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w strategii.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych wymaga corocznej aktualizacji. Aktualizacja ta zostanie przeprowadzona przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Osiek.

Podstawą skutecznego wdrożenia strategii jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno gospodarczych zachodzących na terenie gminy. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania. Obowiązek monitorowania realizacji działania posiada OPS w Gminie Osiek. Terminy dokonywania pomiarów stopnia realizacji działań określa Burmistrz Gminy Osiek. Monitoring wybranych bądź wszystkich działań, powinien być dokonywany zawsze w sytuacji wprowadzenia nowych zadań do strategii oraz w każdym przypadku dokonania aktualizacji strategii.

Obliczenia i dane określone miernikami celów operacyjnych przygotowuje i przedstawia Radzie Miasta i Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Osiek.

Wzorcowa tabela do prezentacji realizacji poszczególnych działań strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Osiek.

OBSZAR PRIORYTETOWY						
CEL STRATEGICZNY						
CEL OPERACYJNY						
ZADANIE	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość liczbowa		Źródło weryfikacji	Rok
			PLAN	WYKONANIE		

8. 2. 2. Komunikacja społeczna i promocja strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Oceny zasadności proponowanych zmian dokonuje Zespół odpowiedzialny za jej realizację. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczniejszą uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu gminą (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne,) lecz także technologie i zasoby organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym:

- **ogół mieszkańców gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.**

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie gminy jako wspólnoty terytorialnej : sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie.

Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego UE w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

8. 2. 3. Zmiany w strategii

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Miasta i Gminy Osiek.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Burmistrza lub Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych, lub poszczególnym mieszkańców, a także Zespołu odpowiedzialnego za jej realizację.

ROZDZIAŁ IX. Podsumowanie i wnioski

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹⁶. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin.

Realizując zadania pomocy społecznej współpracują oni, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

GŁÓWNE CELE POMOCY SPOŁECZNEJ:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.¹⁷

Analizując powyższe dane należy mieć na względzie, że dane statystyczne nie odzwierciedlają do końca faktycznej sytuacji, gdyż skala występowania omawianych zjawisk może być większa. Niektóre sytuacje problemowe występujące na terenie gminy nie są nam znane, gdyż rozgrywają się w tzw. zacisku domowym. Wszystkie wymienione powyżej problemy mogą ze sobą współistnieć lub wynikać jeden z drugiego. Niezbędne jest ich likwidowanie i zapobieganie im, w celu zmniejszenia patologii i marginalizacji ludności gminy.

¹⁶ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Art. 2.

¹⁷ Źródło: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Obecnie stale wzrasta zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, co spowodowane jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak redukcja zatrudnienia, deficyt nowych miejsc pracy, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób niepełnosprawnych. W celu ich realizacji powstały, bądź zostały znowelizowane akty prawne zobowiązujący samorząd gminy do opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W myśl nowej strategii zinstytucjonalizowana pomoc społeczna oferuje pomoc finansową i materialną jako instrument początkujący proces, umożliwiający osobom i rodzinom przezwyciężanie ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać we własnym zakresie. Działania te opierają się na zasadach programowania, subsydiarności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Dobrem nadrzędnym strategii rozwiązywania problemów społecznych jest człowiek – jego potrzeby zarówno w kontekście indywidualnym, jak i społecznym. Strategia jest dokumentem opisującym, analizującym i wartościującym zjawiska w tym obszarze rzeczywistości, od którego zależy stworzenie wizji godnego życia zarówno jednostki, jak też grupy społecznej jako całości; w praktyce stanowi skuteczny instrument realizacji przyjętych założeń dla osiągnięcia stanu określonego w wizji.

Zapisy Strategii mogą być realizowane przed wszystkim przy pomocy kapitału ludzkiego i społecznego. Rozwiązywanie najważniejszych problemów społecznych zależy, od jakości zasobów ludzkich i zaufania społecznego. Kapitał ludzki to : wiedza, umiejętności, kwalifikacje i zdolności ludzi do szybkiego oraz skutecznego radzenia sobie z problemami natury zarówno społecznej jak i psychologicznej.

Kapitał społeczny jest uzupełnieniem kapitału ludzkiego. Składa się z relacji międzyludzkich, tj. zaufania, zrozumienia, wspólnych wartości, które integrują społeczność, a przez to umożliwiają wspólne działania. Potencjał intelektualny, zdobyte kwalifikacje i doświadczenia będą mogły być należycie spożytkowane w społeczeństwie opartym na wiedzy. Wdrożenie celu umożliwi prowadzenie satysfakcjonującego życia zawodowego. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz powszechny dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych jest jednym z najważniejszych wyzwań nowoczesnej gospodarki i nowoczesnego społeczeństwa. Bez rozwoju zasobów ludzkich nie będzie możliwe sprostanie wymogom nowoczesnego społeczeństwa.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Wprowadzenie procedur monitoringu i ewaluacji pozwoli na wprowadzenie zmian w realizacji poszczególnych celów i zadań w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb społecznych.

ROZDZIAŁ X. SZCZEGÓŁOWE WYNIKI BADAŃ OPINII SPOŁECZNYCH w sprawie PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY.

1. WNIOSKI WYPŁYWAJĄCE Z BADAŃ OPINII SPOŁECZNYCH

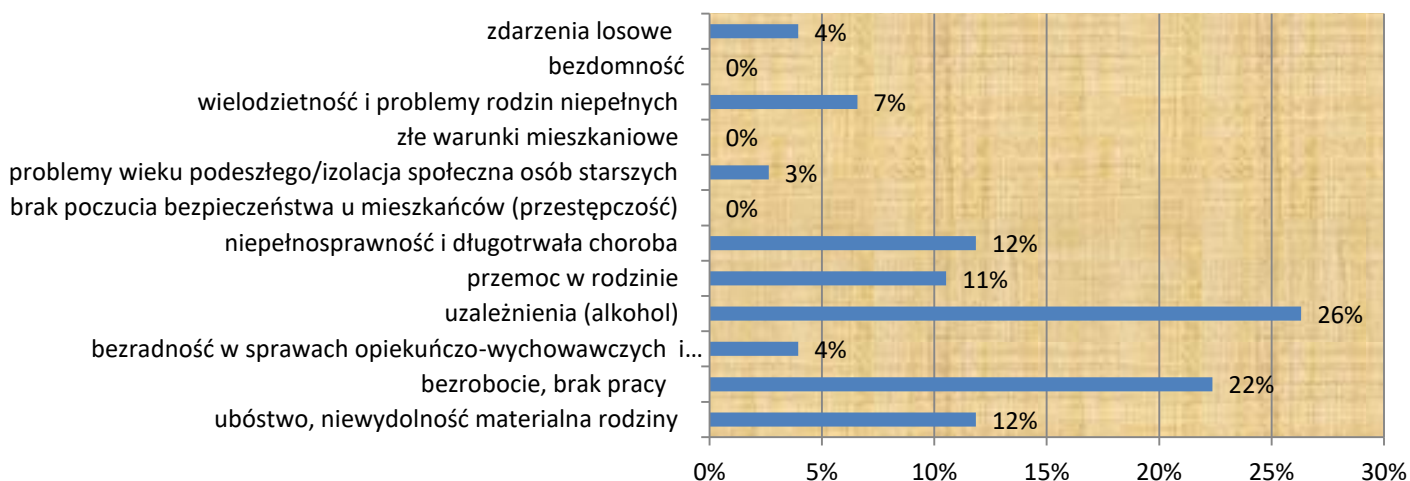
Badani wskazali, że największym problemem w Gminie Osiek jest uzależnienie od alkoholu (26%), bezrobocie (22%), a także na równi ubóstwo i niewydolność materialna (12%) oraz niepełnosprawność i długotrwała choroba na ten problem zwróciło także 12% ankietowanych. Każda z tych dysfunkcji się przenika wpływając na poziom życia osób wymagających pomocy ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku. Często osoby nieposiadające zatrudnienia są uzależnione od alkoholu. Na poziom życia mieszkańców wpływa brak pracy (22%), uzależnienia (26% odpowiedzi). Problem uzależnienia jest największym problemem zdaniem mieszkańców gminy pomimo działającej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, konsultacji lekarskich, terapeutycznych problem ten narasta. Na pytanie odnośnie skali uzależnienia w naszej gminie aż 57% badanych uznało że problem uzależnień jest bardzo wysoki. Zauważalne są problemy społeczne dotyczące osoby starsze niepełnosprawne 43% badanych uznało samotność i brak opieki ze strony bliskich jako największy problem osób starszych i niepełnosprawnych. Również dużym problemem jaki zauważają ankietowani jest brak dostępu osobom niepełnosprawnym do placówek rehabilitacyjnych i leczniczych, 34% ankietowanych wskazało na ten problem. Za utrudniony dostęp do placówek 69% badanych uznało oraz wskazali problem jakim jest za mała liczba usług opiekuńczych 9% badanych wskazało ten problem. Zdaniem 49% ankietowanych zamieszkujących na terenie gminy słyszało o przypadkach przemocy domowej na terenie gminy. Na pytanie czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie w miejscu zamieszkania? 54% ankietowanych odpowiedziało że raczej tak, natomiast pewną odpowiedź tak dało 43% ankietowanych. Negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży jakie dostrzegają mieszkańcy gminy są to przede wszystkim: wulgarność, agresja 20% badanych dało taką odpowiedź, na drugim miejscu uznano substancje uzależniające (12%). Według ankietowanych działania jakie powinien podjąć samorząd, aby ograniczyć obszary problemów społecznych to przede wszystkim: Tworzyć warunki do powstawania nowych miejsc pracy (30% ankietowanych), profesjonalizować kadry pomocy społecznej (6% badanych), rozwijać jednostki organizacyjne pomocy społecznej 17% badanych sprawniej koordynować działania lokalnych instytucji działających w sferze społecznej (11% ankietowanych). Na pytanie jaką formę wsparcia przede wszystkim powinien oferować Ośrodek Pomocy Społecznej? Odpowiedziano: zwiększenie usług opiekuńczych 20% badanych, na aktywizację osób bezrobotnych wskazało 16% badanych, na doradztwo 20% ankietowanych. Ankietowani ocenili pracę pracowników socjalnych: bardzo dobrze odpowiedziało 46% badanych, dobrze 43%, przeciętnie -9% ankietowanych. Według ankietowanych warunki w gminie w ciągu 4 lat 2016-2020 raczej poprawiły się 46% ankietowanych, poprawiły się 34%, nie zmieniły się są takie same tak twierdzi 14% ankietowanych.

2. GRAFICZNE PRZEDSTAWIENIE WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH

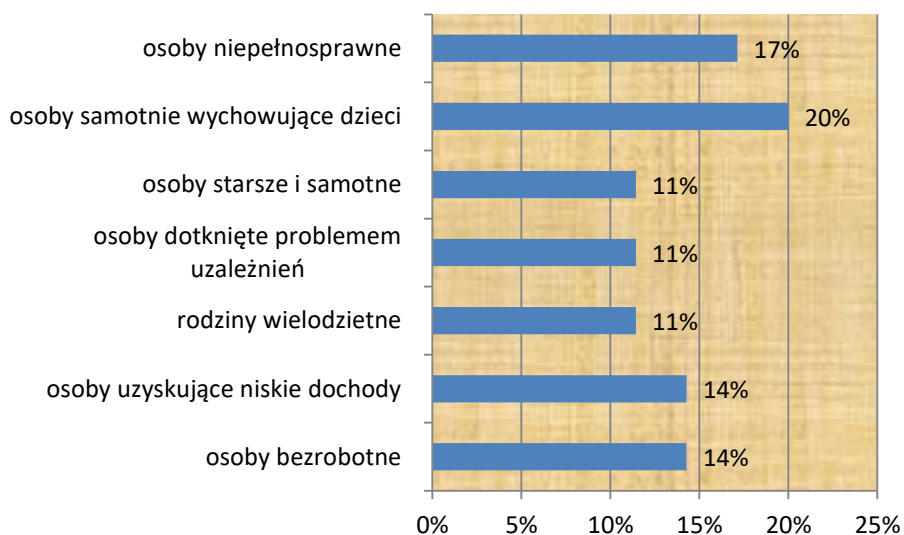
Charakterystyka GRUPY

W badaniu opinii publicznej w zakresie problemów społecznych występujących na terenie gminy Osiek wzięło udział 35 osób. Wśród respondentów 75% stanowili mężczyźni. Większość badanych (43 %) była w wieku 35-64 i posiadało wyższe wykształcenie (40%).

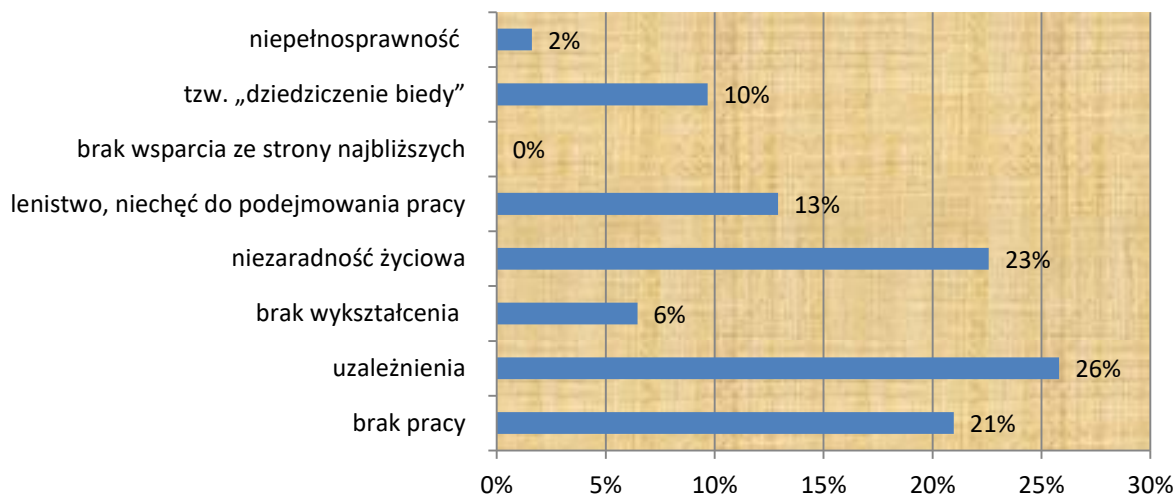
1. Jakie problemy społeczne uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Państwa gminy?

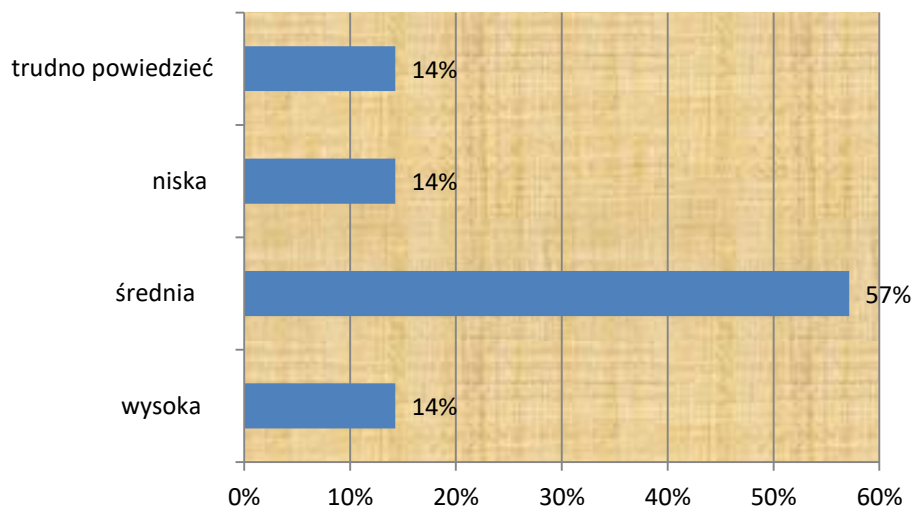
2. Kto Pana/Pani zdaniem jest najbardziej zagrożony jest ubóstwem w Państwa gminie?

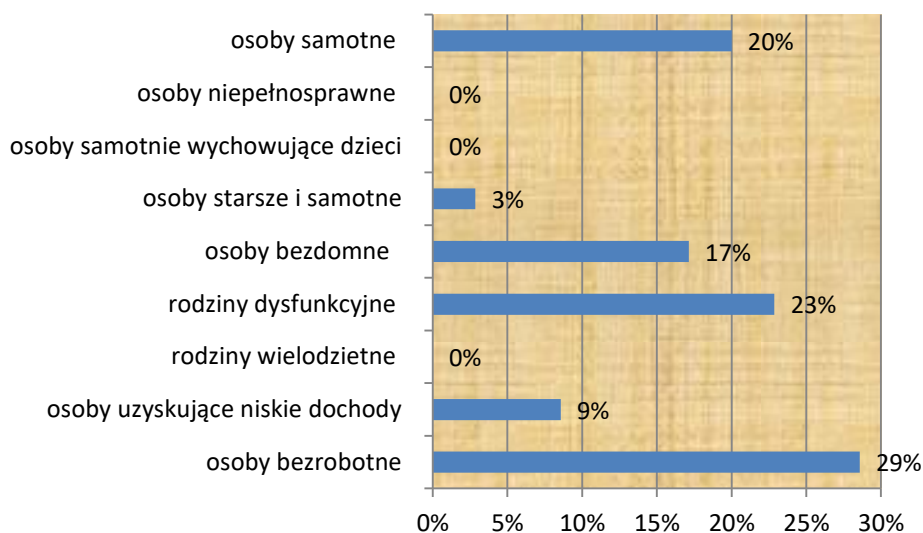
3. Co Pana/Pani zdaniem decyduje o tym, że niektórzy ludzie nie mogą wydostać się z ubóstwa?

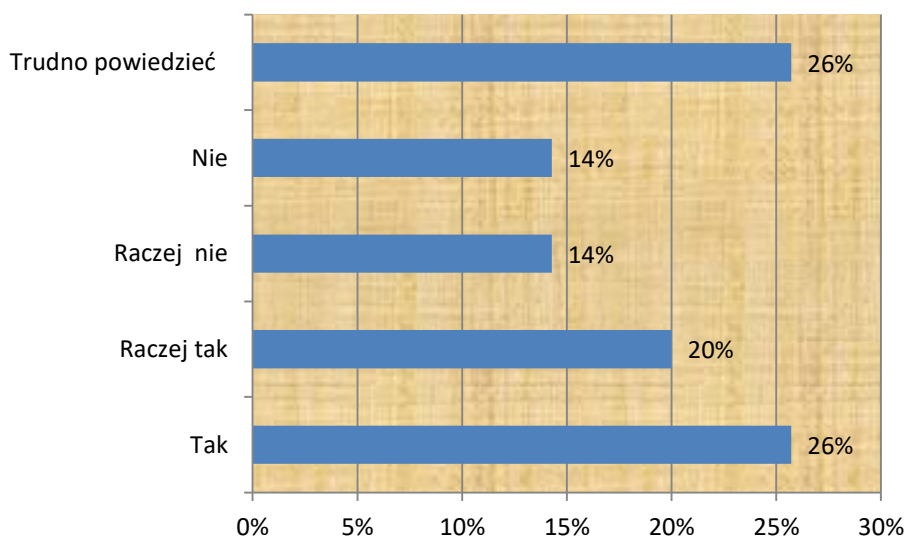
4. Jaka zdaniem Pana/Pani jest skala problemu uzależnień (alkohol, narkotyki, uzależnienie od interentu) na terenie Państwa gminy?

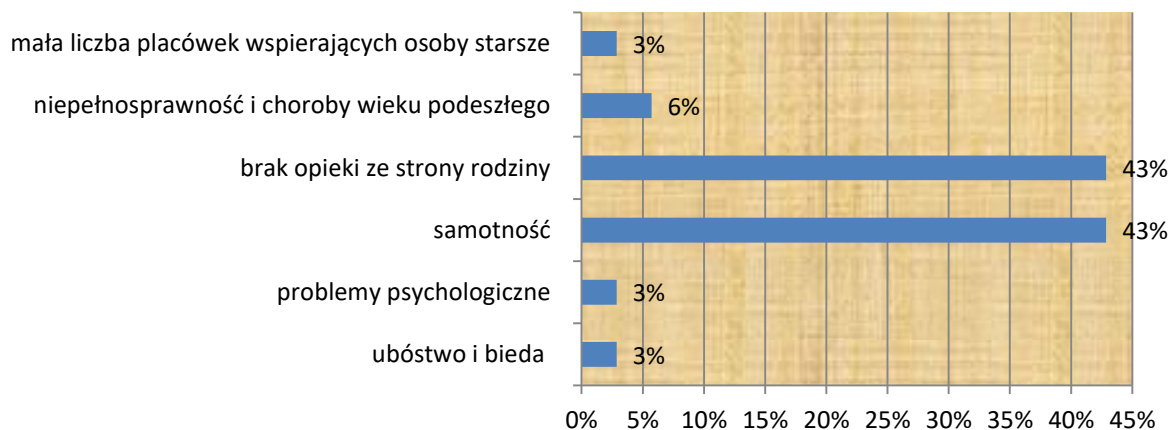
5. Kto zdaniem Pana/Pani zagrożony jest problemem uzależnień w Państwa gminie?

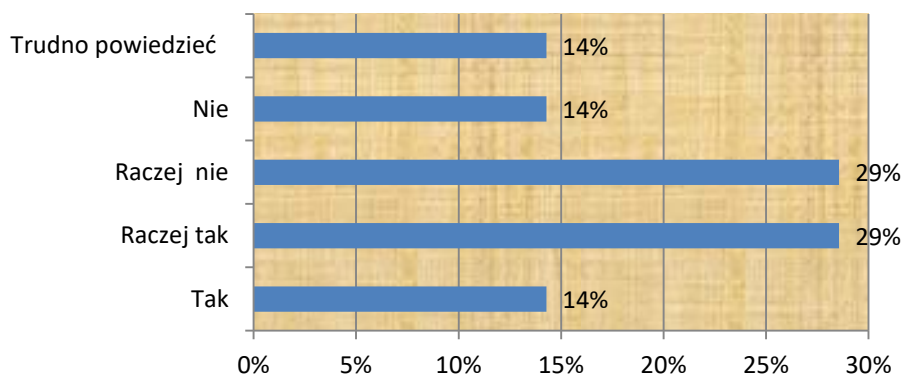
6. Czy uważa Pani/Pan iż oferta pomocy osobom uzależnionym (konsultacyjna, terapeutyczna, lecznicza) realizowana w gminie jest wystarczająca?

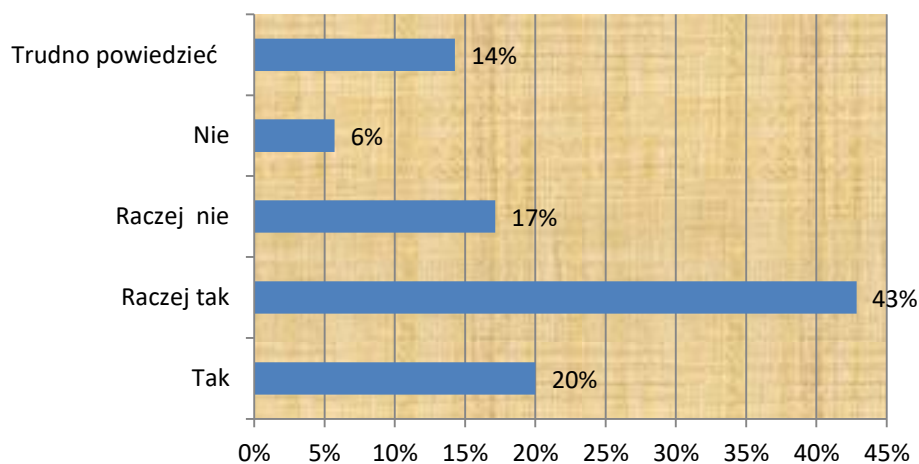
7. Jakim zdaniem Pana/Pani problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze?

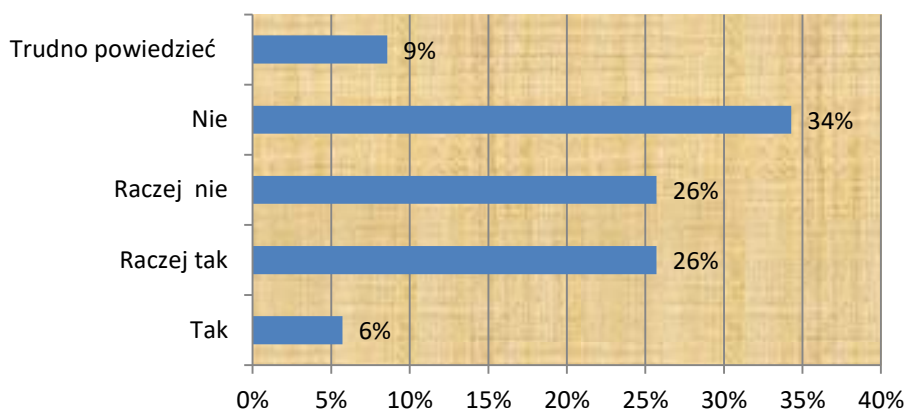
8. Czy oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca?

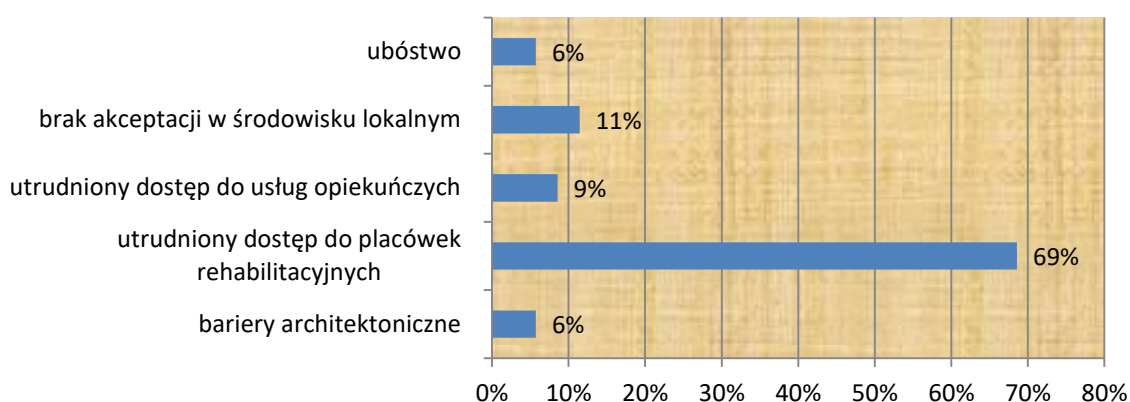
9. Czy osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku lokalnym?

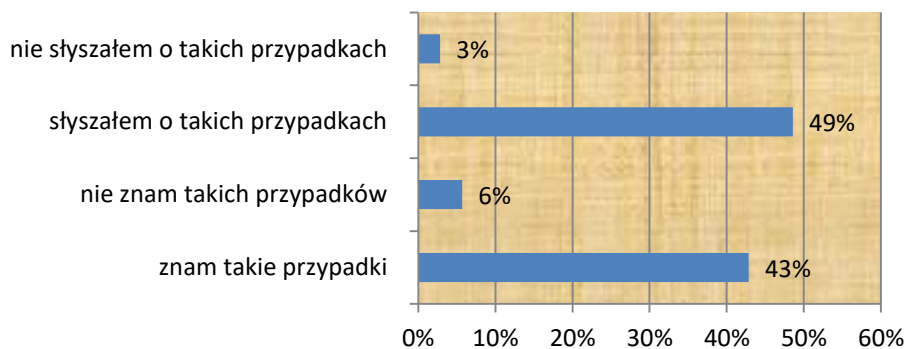
10. Czy oferta pomocy osobom niepełnosprawnym (m.in. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?

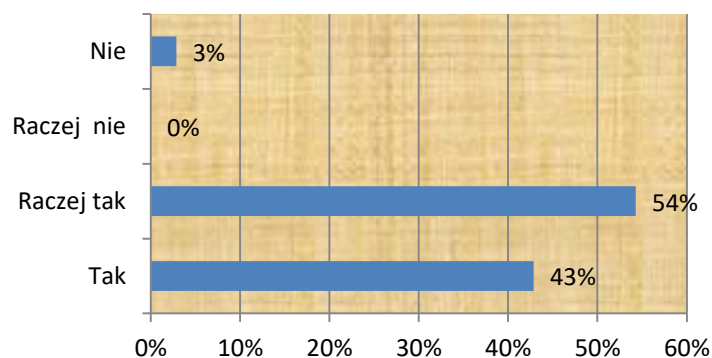
11. Jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby niepełnosprawne?

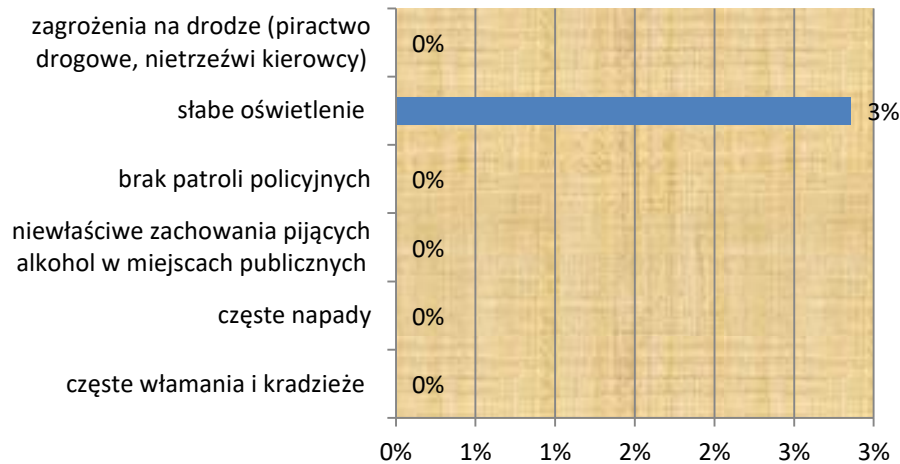
12. Czy według Pani/Pana oceny w rodzinach zamieszkujących na terenie Państwa gminy istnieje zjawisko przemocy domowej?

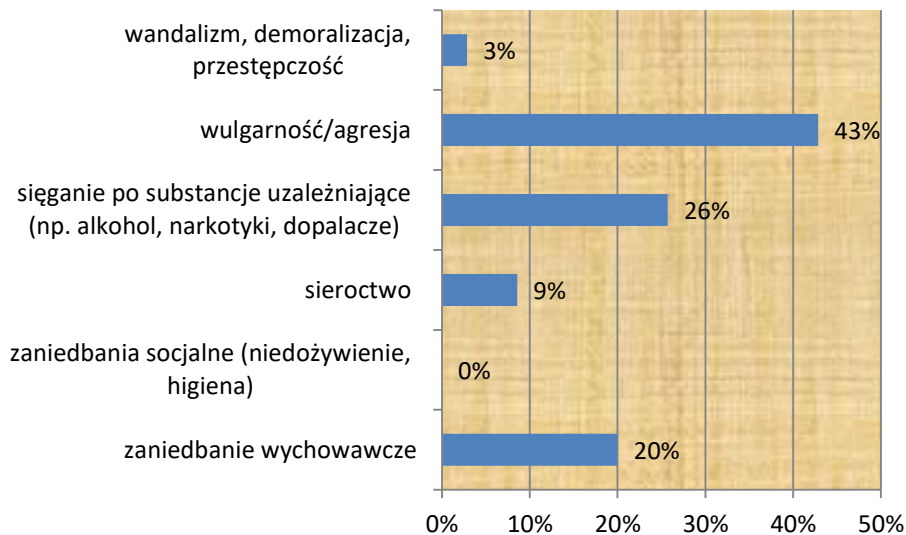
13. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie na miejscu zamieszkania?

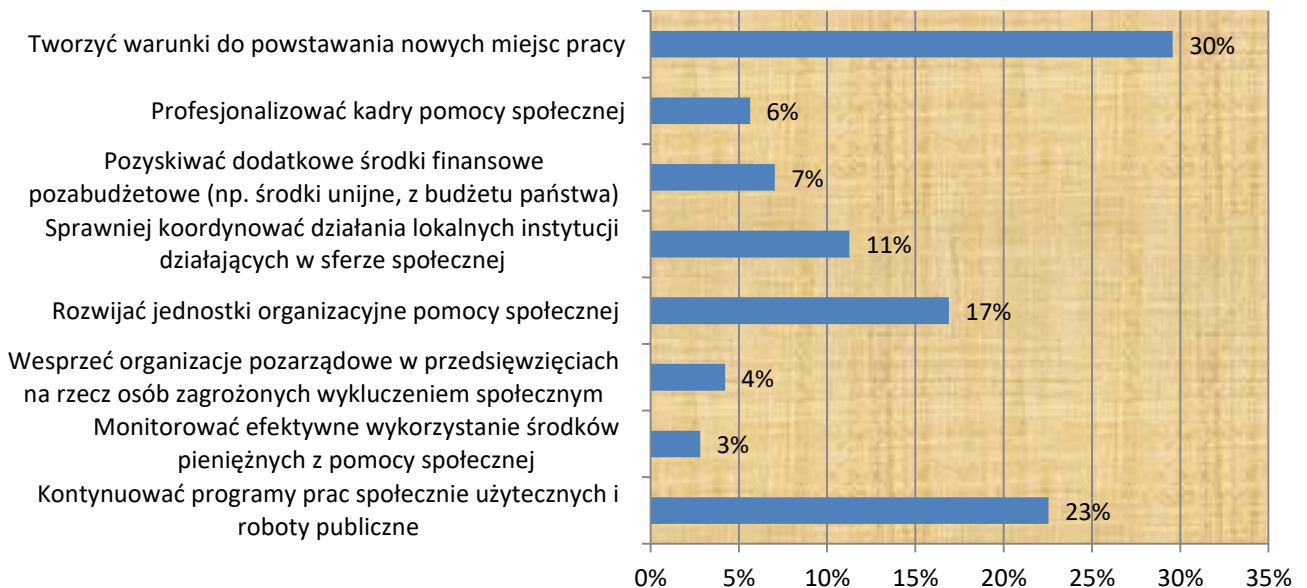
14. Jeśli nie, to jakie są przyczyny braku bezpieczeństwa?

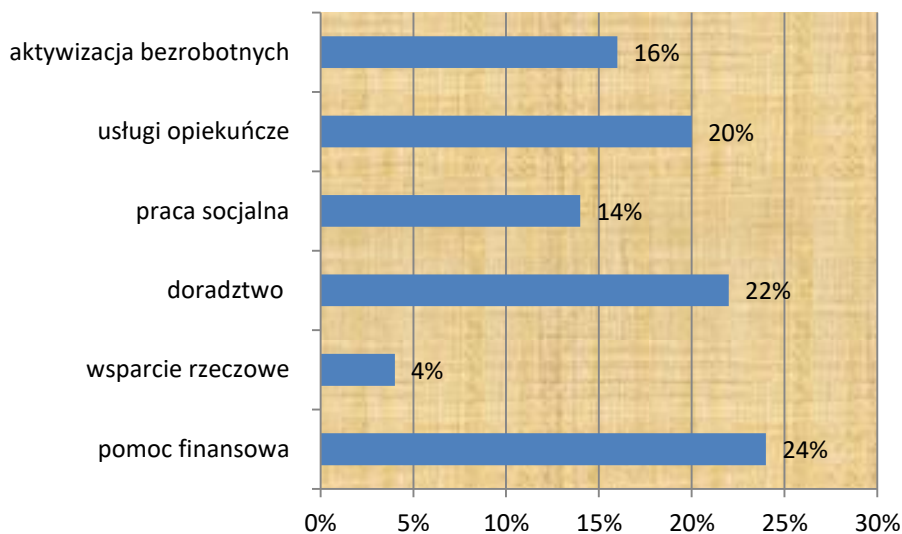
15. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/Pani najczęściej w Państwa Gminie?

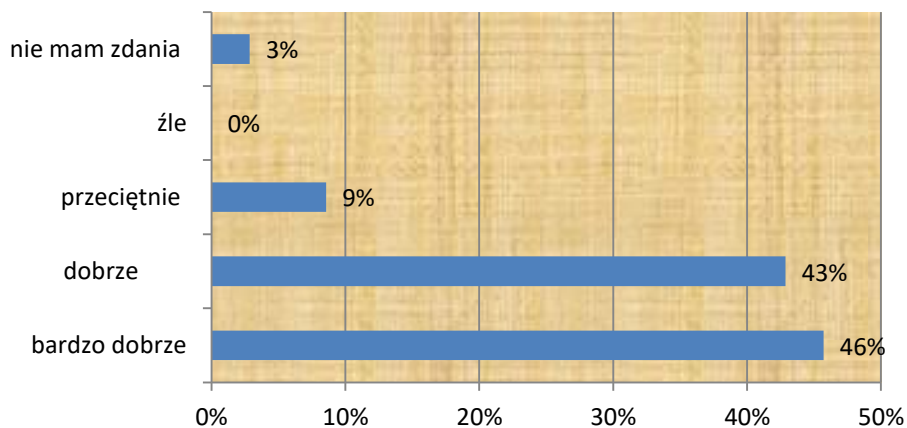
16. Jakie działania powinien podjąć samorząd gminny, aby ograniczyć obszary problemów społecznych?

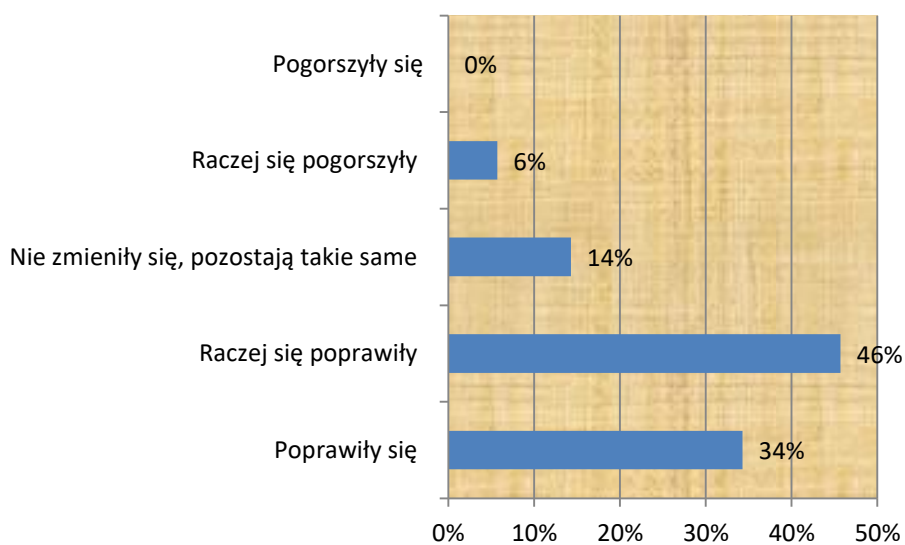
17. Jaką formę wsparcia przede wszystkim powinien oferować Ośrodek Pomocy Społecznej?

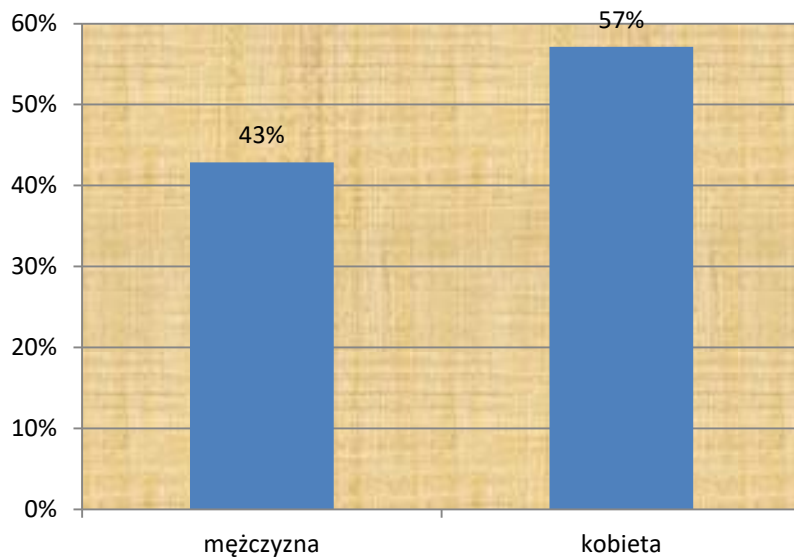
18. Jak Państwo oceniają pracę pracowników socjalnych?

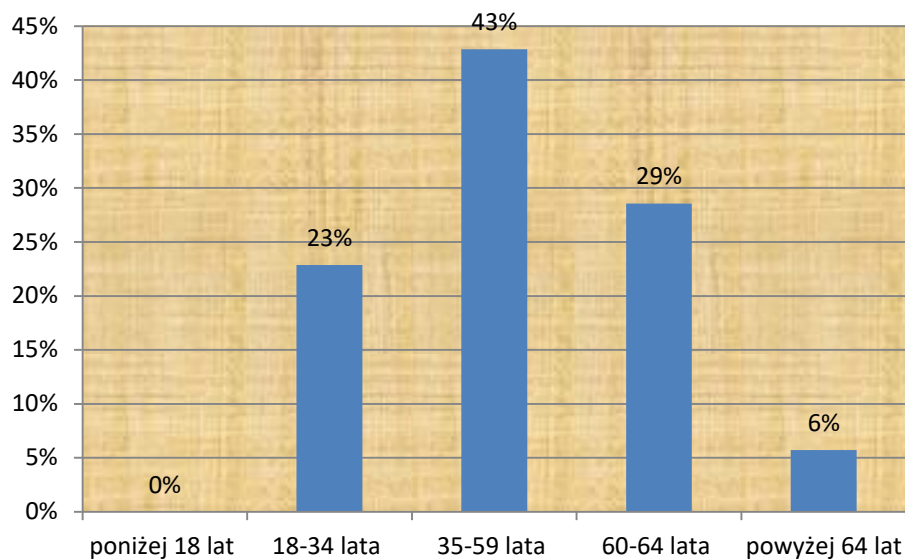
19. Jak ocenia Pan/Pani zmiany warunków życia w GMINIE w ostatnich 5 latach (2016-2020)?

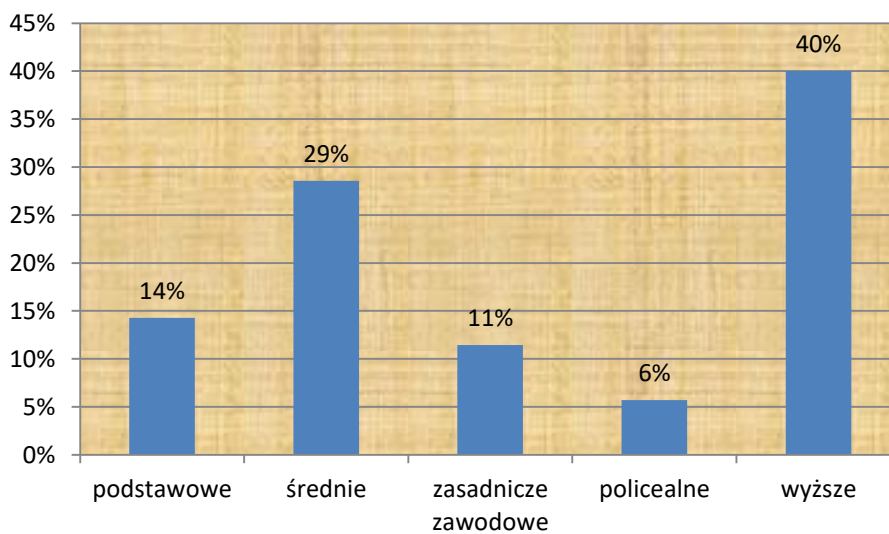
20. Płeć

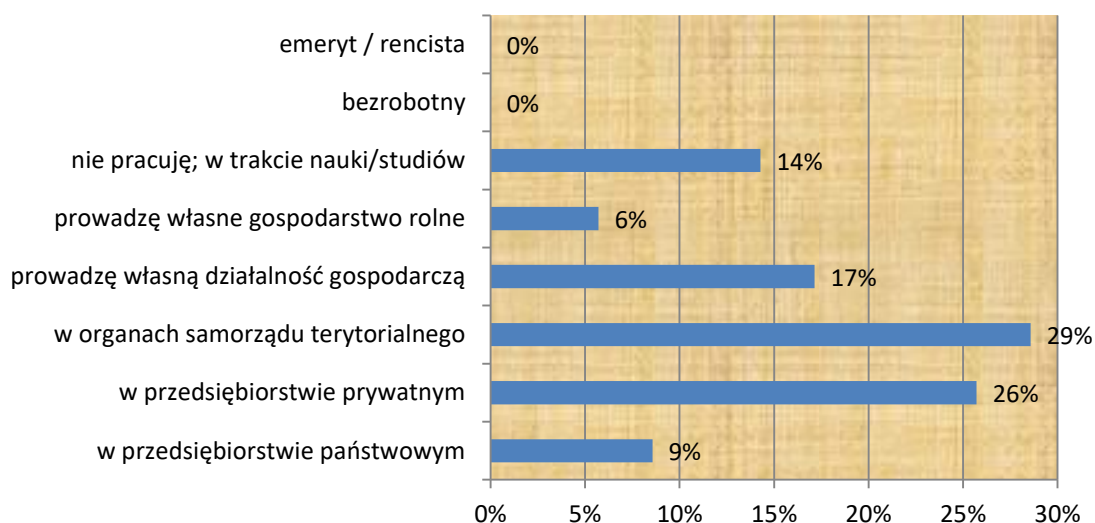

21. Wiek

22. Wykształcenie

23. Zatrudnienie**Źródła danych**

1. Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych (IOSS)
2. [www. stat. gov. pl](http://www.stat.gov.pl)
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), wydane na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).
4. Dokumenty strategiczne województwa świętokrzyskiego:
 - *Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020*
 - *Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego (RPOWŚ) na lata 2014-2020*
5. Dokumenty strategiczne dotyczące nowego okresu programowania :
 - *Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*
 - *STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020*
 - *KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU 2020 Nowy wymiar aktywnej integracji*
 - *STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2020*
 - *„Ku trzeźwości Narodu Odpowiedzialność elit” publikacja 2021*